

2500/1950. (XII. 1.) BM rendelet

a közutakon a közlekedés rendjének és a rend fenntartásának szabályozása tárgyában (KRESZ)

(Közigazgatási rendszám: **5.610.**)

Népgazdaságunk fejlődése és tervgazdaságunk sikere magával hozta a közúti forgalomban résztvevő járművek - elsősorban a gépjárművek - számának nagyarányú emelkedését is.

A dolgozók életének, testi épségének biztosítása és a népvagyon fokozott védelme szükségessé teszi a közlekedés rendjének és a közúti forgalomnak újból való szabályozását.

Ezért a következőket rendeljük:

I. RÉSZ

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

I. FEJEZET

A zavartalan közlekedést és a közrend fenntartását biztosító rendelkezések

Magatartás a közúton

1. § Mindenki, aki a közúti forgalomban részt vesz, köteles:

a) a közlekedés és a közrend, valamint a közcsend és a köznyugalom biztosítása érdekében kiadott minden rendelkezéshez és intézkedéshez alkalmazkodni;

b) a közlekedés rendjének és a közrendnek fenntartására, a közcsend és a köznyugalom biztosítására, valamint ellenőrzésére hivatott hatósági szervek és közegek szóval vagy jelzés útján tett felhívásának késedelem és vonakodás nélkül eleget tenni;

c) a zavartalan, gyors és balesetmentes közlekedés előmozdítása érdekében minden olyan magatartástól tartózkodni, amely a járművek vezetőit, a gyalogjárókat, a járműveket vagy általában a közúti forgalmat zavarhatja, illetőleg a személy- vagy vagyonbiztonságot veszélyeztetheti;

d) azon a helyen, ahol a közút a vaspályát keresztezi, a vaspályán való áthaladás előtt megállni és a rendes utas gondosságával az áthaladás veszélytelenségéről meggyőződni.

A közutak használata

2. § A közutakat rendeltetésüknek megfelelően (járda, kerékpárút, úttest stb.) - a közutak és azok tartozékainak védelmére vonatkozó, valamint a jelen rendeletben megállapított szabályok keretei között - mindenki szabadon használhatja, oly módon azonban, hogy mást a közút szabad használatában ne akadályozzon.

Az akadálytalan közlekedés biztosítása

3. § (1) Tilos közúton vagy közút fölött olyan tárgyakat létesíteni, vagy elhelyezni, a közútra olyan tárgyakat dobni, vagy a közúton olyan tárgyakat hagyni (fa, szög, kő, üveg stb.), amelyek a közúti forgalmat akadályozhatják, vagy zavarhatják, illetőleg a személy- vagy vagyonbiztonságot veszélyeztethetik.

(2) Ha valamely tárgynak el nem hárítható okból a közúton kell maradnia és az a közúti forgalmat zavarhatja vagy veszélyeztetheti, a tárgy tulajdonosa, illetőleg elhelyezője a közlekedés rendjének biztosítása, valamint a személy- és vagyonbiztonság megóvása érdekében szükséges intézkedéseket megtenni köteles. Az ilyen tárgyakat szürkülettől napkeltéig, valamint sűrű ködben piros színű lámpával meg kell világítani, amennyiben megfelelő közvilágítás nincs.

Állatok legeltetése és tartása

4. § (1) Közúton állatot legeltetni nem szabad.

(2) Közút mentén - magánterületen is - állatot tartani vagy legeltetni csak olyan módon szabad, ha a közútra való jutásának megakadályozásáról, illetőleg annak őrzéséről megfelelő gondoskodás történik.

A szabad kilátás biztosítása

5. § (1) Ahol a közút a vasutat keresztezi, a keresztezés középpontjától számított 50 m-es körzetben épületet vagy más létesítményt emelni vagy elhelyezni, a szabad kilátást zavaró kerítést állítani, fát ültetni vagy magas növésű növényt termesztetni nem szabad.

(2) Közútnak közúttal való keresztezésénél, úttorkolatnál vagy útelágazásnál a közút mellett levő telken a szabad kilátást zavaró hirdetési berendezést, árusító fülkét vagy más hasonló létesítményt emelni vagy elhelyezni, fát ültetni, vagy magas növésű növényt termesztetni nem szabad.

(3) A vasútállomás kérésére a közlekedés- és postaügyi miniszter kötelezheti az ingatlanulajdonost, hogy a kilátásnak az (1) bekezdésben említett akadályát távolítsa el. Ha az ingatlanulajdonos a felhívásnak eleget nem tesz, az eltávolításról a közlekedés- és postaügyi miniszter utasítása alapján az ingatlanulajdonos költségére a vasútállomás gondoskodik.

(4) A rendőrhatalóság felhívására a szabad kilátásnak a (2) bekezdésben említett akadályát az ingatlanulajdonos a felhívásban megállapított határidő alatt eltávolítani köteles.

Járművekre fel- és azokról leszállás

6. § (1) Mozgásban lévő járműre felszállni vagy arról leszállni tilos.

(2) Álló járműre felszállni vagy arról leszállni - a (4) bekezdésben foglalt kivételtől eltekintve -

csak a közútnak a gyalogjárók számára fenntartott része (járda, járdasziget, útpadka) felé szabad.

(3) Mozdulásban lévő járómű ajtaját sem a járómű vezetőjének, sem az utasnak kinyitnia nem szabad. Álló járómű kifelé nyíló ajtajának kinyitása előtt meg kell győződni arról, hogy az ajtó kinyitása a személy- és vagyonbiztonság veszélyeztetése, valamint a közúti forgalom zavarása nélkül lehetséges-e.

(4) A (2) bekezdésben foglalt rendelkezés nem vonatkozik az olyan járóművekre, amelyeknek szerkezete a közútnak a gyalogjárók részére fenntartott része (járda, járdasziget, útpadka) felé történő fel-, illetőleg leszállást nem teszi lehetővé. Ilyen járóműveknél a fel- és leszállásnál fokozott gondosságot kell tanúsítani.

(5) Mozdulásban lévő járómű lépcsőjén vagy külső részén sem a vezetőnek, sem más személynek elhelyezkednie nem szabad.

A közutak köztisztasági és egészségügyi rendje

7. § (1) A közutak tisztaságának és egészségügyi rendjének biztosítása érdekében a közúti forgalom minden résztvevője a köztisztaság fenntartásáról szóló 3141/1/1949. (IX. 20.) NM rendelet rendelkezéseire szigorúan alkalmazkodni köteles.

(2) Közutakon szennyező anyagot (szemetet, trágyát, rongyot, csontot, egyéb hulladékot stb.) csak olyan módon szabad szállítani, hogy a szállítmányból semmi ki ne hulljék, por, bűz és csepegés ne keletkezzék. Ha szállítás közben a közút szennyeződése mégis bekövetkeznék, a szennyeződés előidézője azt eltávolítani és a további szennyeződés megakadályozásáról gondoskodni köteles.

(3) Ha bárminő szállítmány fel- vagy lerakásánál a közút beszennyeződik, a szennyeződés előidézője köteles a közutat a fel-, illetőleg lerakás elvégzése után nyomban megtisztítani.

Közúton versenyek tartása

8. § (1) Közutakon versenyt tartani csak az I. fokú rendőrhatóság engedélye alapján - a megállapított közlekedésrendészeti és közbiztonsági feltételek megtartása mellett - szabad. Ha a verseny útvonala több olyan rendőrhatóság területét érinti, amely egy megyei rendőrkapitányság területéhez tartozik, az engedélyt a megyei rendőrkapitányság vezetője, ha pedig a verseny útvonala több megyei rendőrkapitányság területét érinti, az engedélyt a belügyminiszter adja meg.

(2) Az engedély megadása iránt előterjesztett kérvényt a verseny megtartása előtt legalább 15 nappal kell benyújtani. A kérvényben meg kell jelölni a verseny nemét, az abban résztvevők hozzávetőleges számát, az útvonalat, az indulás és a cél helyét, a versenyzők lakott területen való áthaladásának hozzávetőleges időpontját. A kérvényhez két példányban csatolni kell az arra illetékes szerv által sportszempontból megbírált és láttamozott versenyszabályokat. Ha az engedélyt a belügyminiszter adja meg, a részletes versenyszabályokat eggyel több példányban kell mellékelni, mint ahány elsőfokú rendőrhatóság területén a verseny útvonala áthalad. A kérvényben meg kell jelölni a versenyszabályok és a hatósági előírások megtartásáért felelős személy nevét és lakcímét.

(3) Motorkerékpár- vagy gépkocsiverseny esetében - a (2) bekezdésben említett adatokon felül - meg kell jelölni a versenyt előkészítő edzések időpontját és a versenyben résztvevő gépjárművek nemét is.

(4) Ha a versenyt rendező egyesület a verseny színhelyén, illetőleg útvonalán hangerősítő berendezést, illetőleg hangszórókat kíván felszerelni és működtetni, ezt a körülményt a kérvényben külön meg kell jelölni.

(5) Amennyiben a verseny valamely közút elzárását teszi szükségessé, a verseny megtartása iránti kérvényhez mellékelni kell a kérdéses terület, illetőleg útvonal pontos helyszínrajzát, legalább 1:5000 méretarányban, két példányban. A helyszínrajzon fel kell tüntetni a haladási irányt, az indítás és a cél helyét, a nézők, az időmérők, a versenybírók, a pályabiztosok és versenyzők elhelyezkedésének rendjét. Mellékelni kell továbbá a kérdéses terület fölött rendelkező közületnek a terület elzárásához történő hozzájárulását.

(6) Amennyiben a versenyt rendező sportegyesület a verseny nézőitől belépődíjat kíván szedni, erre a területileg illetékes I. fokú rendőrhatalástól (Budapesten a rendőrkapitányságtól) külön engedélyt kell kérni. A verseny útvonalán lakó személyektől, illetőleg az útvonal mentén fekvő házakba igyekvő személyektől belépődíjat szedni nem szabad.

(7) A versenyt rendező sportegyesület gondoskodni köteles arról, hogy a verseny színhelyén az elsősegélynyújtás biztosítása céljából megfelelően felszerelt mentőállomások és mentőkocsik a szükséges számban rendelkezésre álljanak.

(8) Az indulás és a cél helyén, valamint a veszélyes kanyarulatnál olyan erős kötélkordont kell alkalmazni, amely a közönségnek a pályára való beözönlését, illetőleg a veszélyes helyen való tartózkodását megakadályozza.

(9) Motorkerékpár- vagy gépkocsiverseny esetében a nézőközönség és a versenyzők testi épségének biztosítása érdekében a kanyarulatokban és azokon a helyeken, ahol ezt a biztonság megkívánja, megfelelő számú homokzsákot, illetőleg szalmazsákot kell elhelyezni.

(10) A versenyt rendező sportegyesület köteles gondoskodni arról, hogy a versenyzők indítása, irányítása, valamint a versenyzők és a nézők közötti rend fenntartása céljából megfelelő létszámú, jelvénnel (karszalaggal) és rendezői igazolvánnyal ellátott, nagykorú rendező álljon rendelkezésre. A rendezők a kirendelt rendőri karhatalom parancsnokának utasításait követni kötelesek.

(11) Amennyiben a versenyszabályok jóváhagyására jogosult sportszervezet a versenyszabályokat nem hagyja jóvá és azt nem láttamozza, a rendőrhatalóság, illetve a belügyminiszter a verseny megtartására vonatkozó engedélyt nem adja meg.

(12) Országúti (túra) versenyek esetében a versenyzők a közúti közlekedésrendészeti szabályokhoz alkalmazkodni kötelesek. Ilyen versenyek engedélyezésére vonatkozólag az (5), (6), (8) és (9) bekezdésben foglaltakat nem kell alkalmazni. A verseny engedélyezése előtt a rendőrhatalóság (belügyminiszter) az illetékes útügyi hatóságot meghallgatja.

(13) Ha a verseny útvonala közforgalmú vagy korlátozott közforgalmú vasút pályáját keresztezi, az (1) bekezdésben említett engedélyt csak a közlekedés- és postaügyi miniszter hozzájárulásával szabad megadni. Ez a rendelkezés nem vonatkozik városi közúti vasút pályájának keresztezésére.

II. FEJEZET

Eljárás közúti baleset alkalmával

Segélynyújtás

9. § (1) Aki sérüléssel vagy rongálással járó közúti balesetet okozott, azonnal megállni köteles. A balesetet okozó személy sérülés esetében a segítségre szoruló sérültet a körülményeknél fogva részéről nyújtható segélyben köteles részesíteni és e végből, valamint a nyomok megőrzésének biztosítása céljából szükséges intézkedéseket megtenni, illetőleg azok megtételére a legközelebbi rendőr vagy a közelben tartózkodó más személy figyelmét felhívni köteles.

(2) Az (1) bekezdésben említett kötelezettség terheli azt is, aki nem idézett ugyan elő közlekedési balesetet, de annál jelen van, vagy menetközben ilyen baleset folytán sérült személyt talál, azzal az eltéréssel, hogy ilyen esetben a sérültnek a tőle elvárható segítséget köteles nyújtani.

(3) Ha a közlekedési baleset alkalmával a helyszínen rendőr nem intézkedett, a balesetet okozó személy köteles 24 órán belül a legközelebbi rendőrhatóságnál, illetőleg szolgálatban lévő rendőrnél jelentkezni és a balesetet bejelenteni.

(4) A vállalat-, üzem- és gépkocsiszín-vezetők (gépkocsi előadók) kötelesek a tudomásukra jutott közlekedési balesetből származó sérülésről, illetőleg rongálásról, a baleset színhelye szerint illetékes I. fokú rendőrhatóságnál 48 órán belül jelentést tenni.

(5) A közúton kigyulladt jármű oltása céljából a többi jármű vezetője segítséget nyújtani, a tűzoltókészülékkel ellátott gépjármű vezetője pedig tűzoltó készülékét rendelkezésre bocsátani köteles.

(6) Az (1) bekezdésben foglalt megállási kötelesség nem vonatkozik a baleset, tűz vagy más közveszély színhelyére vonuló mentő- vagy tűzoltógépkocsi vezetőjére.

III. FEJEZET

A közlekedés rendjének biztosítása, valamint a közrend fenntartása érdekében történő rendészeti intézkedések

Fő- és mellékútvonalak

10. § (1) Nagyobb forgalmú városok (községek) belterületén a közlekedés gyors és zavartalan lebonyolítása céljából az I. fokú rendőrhatóság (Budapesten a rendőrkapitányság) vezetője fő- és mellékútvonalakat állapíthat meg.

(2) A főútvonalon 7 órától 21 óráig emberi erővel vont, tolt vagy hajtott járművek, valamint állatok és állati erővel vont járművek nem közlekedhetnek. Kivételt képeznek a néphadsereg zárt kötelékben haladó járművei, a posta szolgálati úton lévő járművei és kerékpáros kézbesítői, a kerékpáros rendőrök, valamint a sajtótermékek és filmek kihordásával foglalkozó kerékpáros küldöncök. Havazás esetében addig, amíg a mellékútvonalakon a hóeltakarítási munkálatok befejezést nyernek, a főútvonalat az egyébként kitiltott járművek is igénybe vehetik.

(3) A főútvonalra a kitiltott járművek csak akkor hajthatnak be, ha telephelyük ott van, illetőleg, ha onnan, vagy oda szállítanak. Ilyen esetben járművel a főútvonalra csak a célhoz legközelebb eső mellékutcából szabad behajtani. A kitiltott járművel a főútvonalon a fel-, illetőleg lerakáshoz szükséges időn túl várakozni nem szabad.

(4) A mellékútvonalon közlekedő és a főútvonalon áthaladó kerékpárosnak a főútvonal járdájának folytatását képező útszakasz keresztezése előtt kerékpárjáról le kell szállnia és a

kerékpárt a keresztezésen át kézzel kell vezetnie.

(5) A főútvonalon járóművek tolatással megfordulni tilos.

Egyirányú közlekedés

11. § (1) Egyes útvonalakon és útszakaszokon a közlekedés gyorsabb lebonyolítása és a közlekedési rend fenntartása érdekében az I. fokú rendőrhatalóság egyirányú közlekedést rendelhet el.

(2) Az egyirányú közlekedési útvonalakon (útszakaszokon) a járóműveknek csak a megadott irányban szabad közlekedniük; a járóművekkel csak a menetirány szerinti baloldalon szabad megállni és várakozni.

(3) Az egyirányú közlekedésű útvonalakon (útszakaszokon) a járóművekkel való megfordulás és tolatás tilos.

Körforgalom

12. § (1) Az I. fokú rendőrhatalóság olyan nagyforgalmú téren, amelybe több irányból közutak torkollanak, körforgalmat rendelhet el.

(2) Körforgalom elrendelése esetében a járóműveknek úgy kell közlekedniük, hogy a tér közepe a vezető baloldala felé essék.

Bekanyarodó forgalom korlátozása

13. § (1) Nagyforgalmú útkeresztesznél a közlekedés zavartalan és gyors lebonyolítása, valamint a gyalogjárók fokozott védelme érdekében az I. fokú rendőrhatalóság elrendelheti, hogy a járóművek csak a menetirányuknak megfelelően egyenes irányba közlekedjenek (ú. n. tisztakereszteszés).

(2) Kevésbé nagyforgalmú útkeresztesznél a közlekedés zavartalan és gyors lebonyolítása érdekében az I. fokú rendőrhatalóság a járóművek irányváltoztatását (bekanyarodását) bizonyos irányban megtilthatja (ú. n. részbeni tisztakereszteszés).

A közlekedés egyéb korlátozása

14. § (1) Ahol azt a közlekedés rendje megkívánja, az I. fokú rendőrhatalóság a járóművekkel való közlekedést egészen vagy részben, a járóművek különböző faja szerint, bizonyos napszakokra vagy alkalmakra korlátozhatja vagy teljesen megtilthatja.

(2) Ha a rendőrhatalóság a közlekedés korlátozását hosszabb időre olyan útvonalon rendeli el, amelyen a közhasználatú járóművállalat rendszeres járatot tart fenn, a korlátozásra vonatkozó rendelkezést - az azonnali intézkedést igénylő esetek kivételével - hatálybalépése előtt a vállalat vezetőségével közölnie kell. A közlekedés korlátozásának elrendelésével egyidejűleg intézkedni kell aziránt is, hogy a közhasználatú járóművállalat járata időlegesen melyik útvonalon közlekedjék.

(3) Az útügyi hatóság hóolvadás, nagy és tartós esőzés, árvíz, vagy más elemi erő által okozott rongálódás esetében a helyreállítási munkálatok végrehajtásának biztosítása céljából, valamint, ha

ezt a közút építése vagy javítása, illetőleg rongált állapota vagy veszélyes volta szükségessé teszi, egyes útszakaszok használatát ideiglenesen korlátozhatja, vagy eltilthatja. A korlátozás vagy tilalom elrendelését, úgyszintén azt a körülményt, hogy ennek ideje alatt a közlekedés érdekében milyen intézkedés történt, közhírré kell tenni és ezt egyidejűleg az illetékes I. fokú rendőrhatalósággal is közölni kell.

(4) Az országos főközlekedési közutakon - nem tekintve az útvonalaknak városokon átvonuló szakaszát - a közlekedési korlátozás elrendelése a közlekedés- és postaügyi miniszter hatáskörébe tartozik.

(5) Az útügyi hatóságnak a (3) bekezdésben meghatározott jogköre az I. fokú rendőrhatalóságnak az (1) bekezdésben megállapított jogkörét nem érinti.

15. § A közlekedés korlátozására vonatkozó rendelkezéseket a tűzoltók, a mentők és a közbiztonsági szervek tűzhöz, balesethez vagy más közveszélyhez vonuló járműveinek vezetői figyelmen kívül hagyhatják.

IV. FEJEZET

Forgalomirányító jelzések

Rendőri kar- és fényjelzések

16. § (1) A közúti forgalmat ott, ahol azt a közlekedés zavartalan, gyors és balesetmentes lebonyolítása szükségessé teszi, a rendőr karral vagy fényjelzőkészülékkel irányítja.

(2) A rendőr - olyan helyről, hogy azt a közúti forgalomban résztvevők jól láthassák - a közúti forgalmat a következő karjelzésekkel irányítja:

a) egyik vagy mindkét karjának oldalirányú vízszintes kinyújtása esetén a rendőr karjára, vállára, illetőleg hátára merőleges irányban a közlekedés tilos; a járművek az útkereszteződés előtt, amennyiben az úttesten a gyalogjáró átkelő helye meg van jelölve, az átkelőhely előtt, a gyalogjárók pedig a járdán kötelesek a szabad út jelzésére várni;

b) oldalt vagy a járművezető felé előre kinyújtott karjának, illetőleg a mellkasának és hátának irányával párhuzamosan szabad a közlekedés;

c) egyik karjának függőleges feltartása figyelmeztetés és azt jelenti, hogy a forgalom irányának változása következik; e jelzés esetében legutóbbi szabad út felől közlekedők a keresztezés előtt az a) pontban foglaltak szerint megállni, a legutóbbi tilos úton várakozók pedig az indulásra készülni kötelesek; gyalogjáróknak ilyen jelzés esetében a járdáról lelépniük nem szabad, az útkeresztezésben lévő járművek és gyalogjárók pedig az útkeresztezést haladéktalanul elhagyni kötelesek.

(3) A rendőr sem a szabad, sem a tilos utat karjelzéssel nem jelzi huzamosan, hanem csak addig, amíg a forgalom a jelzett irányban megindul. Ezt követően a közúti forgalomban résztvevők a szabad, illetőleg a tilos útról a rendőr testhelyzetéből szereznek tudomást. A rendőrrel szemben, valamint hátának irányában tilos, vállával párhuzamos irányban pedig szabad a közlekedés.

(4) A rendőr a forgalom gyors és veszélytelen lebonyolítása érdekében - a (2) bekezdésben említett jelzéseken kívül - más kiegészítő jelzéseket is használhat. E kiegészítő jelzések a

következők:

a) ha a rendőr egyik, vállmagasságban kinyújtott karját nyitott tenyérrel maga felé hajlítja, ez a jelzés azt jelenti, hogy ebből az irányból jöhetnek a közúti forgalomban résztvevők; ha ezt a karjelzést a rendőr egymásután többször megismétli, a haladás ütemét gyorsítani kell;

b) ha a rendőr kinyújtott karját lefelé fordított tenyérrel le- és felfelé mozgatja, a haladás ütemét lassítani kell;

c) ha a rendőr egyik karját oldalt, másikat pedig előre vízszintesen kinyújtja, ez a járómű részére ívben való bekanyarodást jelent;

d) ha a rendőr nyitott tenyerű, kinyújtott karját maga elé behajlítja, ezzel engedélyt ad arra, hogy a járóművek előtte balra bekanyarodjanak.

(5) A fényjelzések a következők:

a) a piros fényjelzés a tilos utat,

b) a zöld fényjelzés a szabad utat jelenti,

c) a sárga fényjelzés pedig az irányváltás következtetését jelzi.

(6) Piros fényjelzés esetében a járóművek és gyalogjárók közlekedése tilos. A járóművek jobbra kis ívben bekanyarodhatnak, figyelemmel kell lenniük azonban arra, hogy a keresztirányban közlekedő járóműveket és gyalogjárókat ne zavarják, illetőleg ne veszélyeztessék.

(7) Zöld fényjelzés esetében a járómű útját - a 13. §-ban foglalt korlátozással - egyenes irányban folytathatja, jobbra vagy balra bekanyarodhatik, a gyalogjáró pedig az úttesten egyenes irányban áthaladhat.

(8) Sárga fényjelzés esetében a közlekedés tilos. Az útkeresztezéshez a sárga fényjelzéskor érkező gyalogjáróknak, illetőleg járóműveknek az útkeresztezés előtt meg kell állniuk. A sárga fényjelzéskor az útkeresztezésben lévő járóművek és gyalogosok az útkeresztezést a lehető leggyorsabban elhagyni kötelesek.

(9) Ha a fényjelzőkészülék sárga lencsében nyíl van, ebben az esetben a járóművek a nyíl által mutatott irányban a sárga fényjelzés tartama alatt kanyarodhatnak be. A közúti vasutak kanyarodását a fényjelzőkészülék zöld színű lencsében látható nyíl mutatja.

(10) A fényjelzőkészülék lencseit függőlegesen egymás alá kell helyezni akként, hogy felül a piros-, középen a sárga-, alul a zöldszínű lencse legyen. A fényjelzőkészüléket akként kell elhelyezni, hogy a zöld lencse alsó széle az úttesttől legalább 300, legfeljebb azonban 350 cm magasságban legyen.

(11) A fényjelzőkészülék felvillanó vagy pislogó sárga fényjelzése az óvatos haladás kötelességét jelenti.

(12) Olyan helyeken, ahol a fényjelzőkészüléken kívül a rendőr karjelzéssel is irányítja a forgalmat - abban az esetben, ha a karjelzés a fényjelzőkészülék jelzésétől eltér - a rendőr karjelzése az irányadó.

Vasúti (közúti vasúti) és közúti jelzőőrök

17. § (1) A közúti közlekedés biztonságának megóvása érdekében jelzőőrt kell állítani:

a) a közút és közúti vasút, valamint a közút és az iparvasút (iparvágány) olyan pályaszintű keresztezéséhez, ahol ezt a felügyeleti hatóság elrendeli;

b) gépkocsiszínek, továbbá más olyan épületek (telkek) bejáratához, ahol ezt a behajtó és kihajtó járóművek nagy száma szükségessé teszi, továbbá közúton végzett közmunkák helyére és építkezésekre, ahol azt az I. fokú rendőrhatalóság (189. §) elrendeli, vagy engedélyezi, végül

c) autóbuszok fordulásának irányításához, ha ezt az I. fokú rendőrhatalóság elrendeli.

(2) Az (1) bekezdésben említett jelzőőr, ha ez a vasúti jármű, a ki- vagy behajtó jármű zavartalan közlekedésének biztosítása érdekében vagy más okból szükséges, a keresztező közúton közlekedő járművek felé a (3) bekezdésben foglaltak szerint „Megállj” jelzést köteles adni.

(3) A „Megállj” jelzés adására

a) nappal 16 cm átmérőjű, kör alakú mindkét oldalán 3 cm széles fehérszegéllyel ellátott vörösszínűre festett, 50 cm hosszú nyélre felerősített kezitárcsa;

b) szürkülettől napkeltéig, sűrű ködben, általában mindenkor, ha a tájékozódás kellő világosság hiánya miatt korlátozva van, olyan kézi jelzőlámpa szolgál, amelynek két szembenlévő oldala vörös üveggel, másik két oldala pedig sötét lappal van ellátva.

(4) A „Megállj” jelzés adása úgy történik, hogy a jelzőőr a tárcsát a feje felett, a jelzőlámpának vörös fényt adó oldalát pedig legalább vállmagasságban a közúti járművek felé fordítva tartja. A jelzést mindaddig kell adni, amíg a vasúti pályát, a ki- vagy behajtó jármű útvonalát a tolató autóbusz útvonalát keresztező járművek forgalma és zavartalan továbbhaladása biztosítva nincsen, illetőleg a közterületen végzett közmunka, vagy az építkezés mellett a járművek veszélytelenül el nem haladhatnak.

(5) Az (1) bekezdésben említett jelzőőrök által adott jelzésekhez a közúti járművek vezetői és a gyalogosok egyaránt alkalmazkodni kötelesek.

V. FEJEZET

Közúti jelzőtáblák és jelzések

Közúti jelzőtáblák

18. § (1) Közúti jelzőtáblák fajtái:

a) veszélyes helyeket jelző táblák;

b) tilalmi jelzőtáblák;

c) utasítást tartalmazó jelzőtáblák;

d) útbaigazítást vagy figyelmeztetést tartalmazó jelzőtáblák.

(2) A közúti jelzőtáblát - a (3) bekezdésben foglalt kivételtől eltekintve - a haladás irányának megfelelő oldalon, a közút szélén, oszlopon, falikaron vagy egyéb módon kell elhelyezni.

(3) Közúti jelzőtáblát a haladás irányával ellentétes oldalon kivételesen és csak abban az esetben szabad elhelyezni, ha a jelzőtábla elhelyezése másképpen nem lehetséges.

(4) Közúti jelzőtáblát oly módon kell elhelyezni, hogy az a közúti forgalmat ne zavarja és azt kellő távolságról észlelni lehessen.

Veszélyes helyeket jelző táblák

19. § (1) A veszélyes helyeket jelző tábla alakja egyenlő oldalú háromszög felfelé álló csúccsal. A háromszög belső mezője fehér-, szegélye pedig pirosszínű. A háromszög oldalhossza 80 cm, az

oldalméret legfeljebb 60 cm-re csökkenthető.

(2) A táblát az útirányra merőlegesen, a veszélyes helytől legalább 150, legfeljebb azonban 250 m távolságon belül kell felállítani. Ha a tábla és a veszélyes hely között a távolság 150 m-nél kisebb vagy 250 m-nél nagyobb, ezt külön jelezni kell olyképpen, hogy a jelzőtáblán a távolság méterekben fel legyen tüntetve.

(3) A tábla belső mezejében levő feketeszínű jelzés az alábbi veszélyes helyet jelezheti:

a) bukkanó (1. sz. ábra);

b) éles vagy veszélyes útkanyar (2. sz. ábra);

c) útkeresztezés (3. sz. ábra);

d) sorompóval biztosított vasúti átgátló (4. sz. ábra);

e) sorompóval nem biztosított vasúti átgátló (5. sz. ábra);

f) 10%-nál meredekebb vagy egyébként veszélyes lejtő (6/a. és 6/b. sz. ábra);

g) útszűkület (7. sz. ábra);

h) nyitható híd (8. sz. ábra);

i) közúton végzett munkálatok (9. sz. ábra);

j) gyalogos átkelőhely (10. sz. ábra);

k) egyéb veszélyes hely, amelynél a tábla belső mezejében fekete függőleges vonal vagy ábra helyett a veszély jellegét megjelölő felirat van (kőomlás, komp stb.) (11. sz. ábra).

(4) A (3) bekezdés d) és e) pontjában említett jelzőtáblákat vízszintes fekete-fehér sávozású oszlopra kell helyezni. Vasúti átgátló előtt e táblán kívül még egy, a szélső vágány tengelyétől 30 m-re útkeresztezést jelző X alakú táblát (12. sz. ábra) is alkalmazni kell.

(5) A (3) bekezdésben felsorolt veszélyes helyek jelzése - a d) és e) pontban említettek kivételével - amennyiben a veszélyes hely lakott területen van, kék alapú téglalapon lévő fehérszínű egyenlő oldalú, csúcsával felfelé álló háromszögű mezővel is történhetik. A téglalapnak legalább 60 cm hosszúságúnak kell lennie (13. sz. ábra).

(6) Mellék- vagy más olyan útvonalon azt a körülményt, hogy a keresztező útvonalon haladó járműveket elsőbbség illeti meg, piros szegélyű, fehér alapú, csúccsal lefelé álló, egyenlő oldalú háromszög jelzés jelzi (14. sz. ábra). A jelzés oldalméretének legalább 60 cm-nek kell lennie, ezt a méretet csak megokolt esetben szabad csökkenteni.

(7) Ha a (6) bekezdésben említett egyes útkeresztezések előtt forgalombiztonsági szempontból a járművel való megállás kívánatos, ezt a (6) bekezdésben említett jelzőtáblán piros körben fekete betűkkel írt „ÁLLJ!” felirat jelzi.

(8) A (6) és (7) bekezdésben említett jelzéseket az útkereszteződéstől legfeljebb 50 m távolságban kell elhelyezni.

Tilalmi jelzőtáblák

20. § (1) A tilalmakat, illetőleg forgalmi korlátozást jelző tábla tárcsa alakú. Átmérőjének legalább 60 cm-nek kell lennie; ennél kisebb méretű tárcsa csak kivételesen és csak indokolt esetben alkalmazható. A tilalmi jelzőtáblákat az útvonalnak azon a pontján kell elhelyezni, ahol a jelzés hatálya kezdődik.

(2) Tilalmi (forgalmi korlátozást jelző) táblák a következők:

a) minden jármű részére tilos közlekedést piros szegélyű, belső fehér mezőjű tárcsa jelzi (15. sz. ábra);

b) ha a tilalom (korlátozás) csak bizonyos járművekre vonatkozik, a piros szegélyű tárcsa belső fehér mezőjében ennek a járműnek a rajza van (15/a, b, c, d, e, f. sz. ábrák); ha a tárcsa

belső fehér mezőjében személygépkocsi rajza van, az egyúttal a tehergépkocsik és autóbuszok közlekedésének tilalmát is jelzi;

c) a belső fehér mezőben lévő szám és t betű azt jelzi, hogy hány tonnánál nagyobb összsúlyú járómű forgalma tilos (16. sz. ábra);

d) a belső fehér mezőben két vízszintes irányban elhelyezett feketesínű háromszög között látható szám és m betű azt jelzi, hogy hány m-nél szélesebb járóművek közlekedése tilos (17. sz. ábra);

e) a belső fehér mezőben, annak szélén függőleges irányban elhelyezett két feketesínű háromszög között lévő szám és m betű azt jelzi, hogy hány méternél magasabb járóművek közlekedése tilos (18. sz. ábra);

f) a belső fehér mezőben lévő szám és km betűk jelzik azt a sebességet, amelynél nagyobb óránkénti sebességgel haladni tilos (19. sz. ábra); a sebességkorlátozás megszűnése olyan fehérsínű tárcsával jelzendő, amelyet egy átlós fekete vonal oszt ketté (20. sz. ábra);

g) a belső fehér mezőn a közepén lévő fekete vízszintes vonal azt jelzi, hogy a járóművel meg kell állni (21. sz. ábra); vámnál a fekete vonal felett levő „Vám” szót a vonal alatt olyan nyelven is fel kell tüntetni, amelyen a vámhatáron túl leginkább beszélnek (22. sz. ábra);

h) a belső fehér mező jobb oldalán feketesínű, baloldalán pedig pirossínű gépkocsi rajza azt jelzi, hogy a gépjárárműveknek egymást előzniök nem szabad (23. sz. ábra);

i) a belső fehér mezőben feketesínű, piros átlós vonallal áthúzott kürt azt jelzi, hogy a gépjárárművek vezetőinek hangjelzést használni tilos (24. sz. ábra);

j) a behajtási tilalmat pirossínű jelzőtárcsa jelzi, melynek közepén fehér vízszintes vonal halad át (25. sz. ábra);

k) piros szegélyű tárcsa, amelynek belső világoskék mezőjét piros átlós vonal osztja ketté, a járóművekkel való megállás tilalmát jelzi (26. sz. ábra);

l) piros szegélyű tárcsa, melynek belső fehér mezőjében fekete „P” betű van és a fehér mezőt piros átlós vonal szeli át, a járóművekkel való várakozás tilalmát jelzi (27. sz. ábra);

m) a k) és l) pontban említett táblán a megállási, illetőleg várakozási tilalom napszaka is feltüntethető; ilyen külön jelzés nélkül a megállási, illetőleg várakozási tilalom állandó jellegű;

n) fehérsínű jelzőtáblán csúcsára állított piros négyszög a főútvonal (10. §) jelzésére szolgál (28. sz. ábra).

(3) A tilalmi jelzőtáblák által jelzett tilalom hatálya a következő utcakeresztezésig tart, hacsak azt egy másik, ellentétes értelmű tábla előbb fel nem oldja.

Utasítást tartalmazó jelzőtáblák

21. § Az utasítást tartalmazó jelzőtáblák fajtái:

a) kéksínű tárcsán vízszintesen elhelyezett fehérsínű nyíl jelzi a haladás irányát (29. sz. ábra);

b) kéksínű tárcsán felfelé mutató fehérsínű nyíl jelzi azt, hogy valamely útkeresztezésnél sem jobbra, sem balra kanyarodni nem szabad (ú. n. tisztakeresztezés) (30. sz. ábra);

c) kéksínű tárcsán felfelé és jobbfelé mutató kettős nyíl azt jelzi, hogy valamely útkeresztezésnél balra kanyarodni nem szabad (ú. n. részben tisztakeresztezés) (31. sz. ábra).

Figyelmeztetést vagy tájékoztatást tartalmazó jelzőtáblák

22. § (1) A figyelmeztetést vagy tájékoztatást tartalmazó jelzőtáblák általában derékszögalakúak.

(2) A figyelmeztető jelzések a következők:

a) a járóművek részére kijelölt várakozóhelyet kékszínű, négyzet alakú táblán fehérszínű nyomtatott „P” jelzi (32. számú ábra); a tábla oldala 60 cm hosszú, ez a méret kivételesen 40 cm-re csökkenthető; a jelzés alatt kisebb táblán a várakozás időtartama, továbbá az is megjelölhető, hogy a legközelebbi várakozóhely hol van; a jelzőtábla a haladás irányával párhuzamosan is elhelyezhető;

b) a zsákutcát az *a)* pontban megfelelő méretek szerint készült kékszínű négyzet alakú táblán balra visszaforduló fehérszínű nyíl jelzi (33. sz. ábra);

c) az elsősegély állomás jelzése kékszínű téglalap, melynek belső derékszögű négyszög alakú, fehérszínű mezőjében a vöröskereszt látható (34. számú ábra);

d) a műszaki segélyállomás jelzése kékszínű téglalap, amelynek belső derékszögű négyszög alakú fehérszínű mezőjében a műszaki segélyállomás minősége van feltüntetve; csavarfogó fekete színű rajza a motorhibát javító állomást, telefonkagyló rajza a telefonállomást, szivattyú rajza pedig az üzemanyagtöltő állomást jelzi (34/a, 34/b, 34/c sz. ábrák);

e) a *c)* és *d)* pontban említett jelzőtábla alatt lévő fehérszínű számjelzés, a segélyállomásnak a jelzőtábla helyétől való km, illetve m távolságát jelzi. A jelzőtáblák alsó rövidebb alapoldalának 70 cm, magasságának pedig legalább 80 cm-nek kell lennie, szélességmérete kivételes esetben legfeljebb 60 cm-re csökkenthető; a belső fehér mező szélességének legalább 40 cm-nek kell lennie.

(3) A tájékoztatás célját szolgáló jelzések a következők:

a) Feketeszegélyű fehérszínű pajzs alakú táblán feketeszínű számjegy jelzi a közútnak a közlekedés- és postaügyi miniszter részéről megállapított számjelzését (35. sz. ábra). A főközlekedési közutak számjelzése egy számjegyből áll.

b) A helységnévtábla (36. számú ábra) téglalapalakú; alapszíne fehér, a felirat feketeszínű; magassága 40 cm, hosszúsága a helységnév terjedelméhez képest 50-150 cm; a jelzőtáblát a helység átkelési szakaszának elején és végén az utolsó háztól legalább 50, legfeljebb azonban 150 m távolságban vasoszlopon kell elhelyezni; az oszlopot fehér-feketeszínű sávval kell befesteni, a jelzőtábla alatt a vasoszlopon a közút számát feltüntető jelzést [a) pont] is el kell helyezni.

c) Az útirányjelző tábla téglalapalakú. Egy helységnév feltüntetése esetében 33 cm magas és a jelzett úton elérhető legközelebbi nagyobb helység (város, község) megnevezését és annak km-ben kifejezett távolságát tünteti fel. A tábla jobb oldala egyenlőszárú háromszögben végződik; a jelzőtáblán alul a középén fehér alapszínű, fekete szegélyű pajzsban a közút számjelzése szerepel. A jelzőtábla alapszíne fehér, a keretvonalak, a betűk és a számjegyek feketeszínűek. Az egyenlőszárú háromszög alakú táblavégződés világoskék színű; a jelzőtáblán a helység nevét nyomtatott betűkkel, a pajzsban pedig arab számmal kell annak a közútnak a számát feltüntetni, amelyen át a helység elérhető; a jelzőtáblát vasoszlopon kell elhelyezni, az oszlopot fehér-feketeszínű sávokkal kell befesteni (37. sz. ábra).

(4) Az útirányt előjelző tábla alakja derékszögű négyszög, alapszíne fehér, a rajta jelzett útelágazás ábrája feketeszínű; az útvonalak nyílhegyű végződéseinél a jelzett irányban levő helység neve olvasható. A jelzőtáblának olyan nagyságúnak kell lennie, hogy az a gyorsan haladó gépjárművekről is olvasható legyen. A jelzőtáblákat a (3) bekezdésben említett jelzőtáblákhoz hasonlóan az útelágazás előtt legalább 100, de legfeljebb 200 m távolságra kell elhelyezni (38. sz. ábra).

Utcanev- és házszám táblák

23. § (1) Az utcaneveket feltüntető táblákat az utca torkolatánál - szükséghez képest az utcában is - a házak falán, az utca nevét is feltüntető házszám táblát pedig a kapu felett vagy mellett szembetűnően kell elhelyezni. Városokban a helyi tanács végrehajtó-bizottságának rendelkezése esetében a táblákat közvetlenül (belülről) vagy közvetve (utcai lámpával) meg kell világítani, úgy, hogy a betűket és számokat szürkülettől napkeltéig jól el lehessen olvasni.

(2) Nagyobb városokban a helyi tanács végrehajtó-bizottságának rendelkezése alapján - a tájékozódás előmozdítása érdekében - az utcák kezdeténél mindkét oldalon az utcában levő házszámokat külön táblán fel kell tüntetni.

Közüton végzett munkák jelzése

24. § (1) Ha valamely közúton munkálatokat végeznek, a munkálatot ezt a körülményt a munkálat (útjavítás, kábelfektetés stb.) céljára elfoglalt terület elején és végén a 19. § (3) bekezdésének *i*) pontjában megállapított jelzőtáblával, valamint szürkülettől napkeltéig és sűrű ködben ugyanúgy elhelyezendő - legalább 50 m távolságból előlről és hátulról jól látható - 150 cm magas oszlopra erősített piros üvegű lámpával jelezni köteles. Ha a munkálat nagyobb területen folyik, annyi lámpát kell elhelyezni, amennyi a közúti közlekedés zavartalan és balesetmentes lebonyolítása érdekében szükséges.

(2) Ha a munkálat természete megkívánja, a munkálat helyén szürkülettől napkeltéig és - a szükséghez képest - nappal is őrt kell alkalmazni, aki köteles egyfelől arra ügyelni, hogy a lámpák állandóan égjenek, másfelől pedig köteles a forgalom megfelelő tereléséről gondoskodni.

(3) Az úttesten vagy a járdán ásott munkagödör, felnyitott akna, valamint azokon levő földalatti létesítmény lejáróinak oldalait egy méter magasságú, szilárd korláttal kell elkeríteni, amennyiben pedig megfelelő közvilágítás nincsen, szürkülettől napkeltéig és sűrű ködben meg kell világítani.

(4) Ha a munkálat céljára elfoglalt útszakaszon a közlekedés szünetel, a közlekedésre szolgáló legközelebbi közutat minden elágazásnál nappal és éjjel megfelelően jelezni kell.

(5) Ha valamely útvonalon a közlekedés korlátozása a közúti vasútra nem terjed ki, ezt a piros fényű lámpának a vágányokon kívül történő elhelyezésével kell jelezni.

Járdaszigetek

25. § (1) A közúti forgalom terelésére, valamint a gyalogjárók fokozott védelme érdekében ott, ahol erre szükség van, a közúton legfeljebb 15 cm magasságban kiemelkedő, szilárd anyaggal burkolt, maradandó fehérszínű szegéllyel ellátott járdaszigetet kell építeni.

(2) A járdaszigetet szürkülettől napkeltéig és sűrű ködben meg kell világítani, ha közvilágítás nincs, vagy az nem megfelelő, vagy ha a járdaszigetet kellő időben észrevenni nem lehet. Nem kell a járdaszigetet megvilágítani abban az esetben, ha szegélye kellően szembetűnő, ú. n. világítófestékkel van befestve.

Úttesten lévő forgalomelosztó és terelősávok

26. § A közúti közlekedés biztonságának fokozása érdekében az úttesten a következő

maradandó jellegű jelzéseket kell alkalmazni:

a) nagyobb forgalmú útkeresztezéseknél és általában ott, ahol ezt a gyalogjárók fokozott védelme megkívánja, a gyalogjárók átkelési helyét feltűnő határvonallal kell megjelölni;

b) nagyobb forgalmú útvonalakon, főleg a kanyarodóknál az úttest közepén forgalomterelő sávot kell létesíteni;

c) a járóművek várakozó helyén a járóművek elhelyezkedési módját és az egy-egy járómű részére jutó helyet rácsszerű sávozás jelzi;

d) nagyobb forgalmú útkeresztezésnél a gyalogjárók átkelőhelye előtt az úttestet haladási irány szerinti oldalán két vagy három részre osztó, ú. n. járómű-osztályozókat lehet alkalmazni. Ahol három járómű-osztályozó van, a jobbra kanyarodó járómű a jobboldali, a balra kanyarodó járómű a baloldali, az egyenes irányban haladó járómű pedig a középén lévő járómű-osztályozóban helyezkedik el. Ahol két járómű-osztályozó van, a jobbra kanyarodó járómű a jobboldali, a balra kanyarodó és az egyenes irányba haladó járómű pedig a baloldali járómű-osztályozóban helyezkedik el;

e) az úttesten lévő, nyílhegyben végződő sáv azt jelzi, hogy a járóművek a rendelkezésükre álló közúton milyen irányban haladhatnak.

Sorompó

27. § (1) A vasútállomás a vaspályát keresztező közúton sorompót csak abban az esetben köteles felállítani, ha erre a közlekedés- és postaügyi miniszter kötelezi.

(2) A közlekedés- és postaügyi miniszter a vasútállomást kerítés felállítására és felül- vagy aluljáró létesítésére is kötelezheti.

(3) A vasúti átjáró előtti sorompót harántirányban vörös-fehér, más sorompót pedig harántirányban fekete-fehérszínűre kell festeni.

(4) Közutakon a leeresztett sorompókat szürkülettől napkeltéig a sűrű ködben a sorompó közepén elhelyezett piros színű lámpával meg kell világítani, avagy fényvisszaverő üvegttesttel (prizma, macskaszem) kell ellátni.

(5) A sorompó lezárásánál figyelemmel kell lenni arra, hogy a leeresztés megkezdésének időpontjában a keresztezésben lévő járóművek és gyalogjárók a sorompó lezáródását megelőzően áthaladhassanak.

(6) Előcsengetős vasúti sorompónál, ha a csöngettyű szól, a sorompók közé menni tilos, a sorompók között lévő járóműveknek és gyalogjáróknak sietve távozniuk kell.

(7) A sorompót önhatalmúlag kinyitni, azon átmászni, alatta átbújni, vagy a leeresztett sorompók megkerülésével a vasúti pályatestre lépni tilos.

(8) Gőzekét, cséplőgépet, úthengert, továbbá 4000 kg vagy ennél nagyobb súlyú egyéb gépet vagy járóművet a gumiabronccsal felszerelt kerékkel bíró járóművek kivételével - szilárd burkolattal ellátott vasúti átjárón csak akkor szabad átvezetni, ha arra az átjáró felügyeletével megbízott vasúti alkalmazott engedélyt adott.

Egyéb jelzések

28. § (1) Úttorkolatnál, saroképületek élének vonalában az úttest közepén elhelyezett 70-100 cm magasságú, betonból, fából, vagy gumiból készült, világos színű és több oldalról fényvisszaverő üveggel felszerelt oszlopot (ú. n. forgalomterelő oszlop) lehet alkalmazni abból a

célból, hogy a balra kanyarodó járművek vezetőit a szabályszerű nagy ívben való kanyarodásra figyelmeztesse, illetőleg kényszerítse.

(2) Forgalmasabb útvonalon a gyalogjáróknak nem a kijelölt átkelőhelyeken való átkelése megakadályozására, a járdaszegélyben elhelyezett oszlopokra szerelt, fehér-feketesínű lánckorlátot lehet alkalmazni.

(3) A rendszeres helyi járatban közlekedő autóbusz megkülönböztető jelzése: elől a kocsiszekrény közepe felett, jól láthatóan elhelyezett kivilágítható szám- vagy betűjelzés. A rendszeres helyközi járatban közlekedő szám-, illetőleg betűjelzéssel el nem látott autóbusz megkülönböztető jelzése: 25 cm átmérőjű, kerek, átlósan piros-fehér mezőkbe osztott tárcsa, amelyet a kocsiszekrény felső részén, a menetirány szerinti baloldalon lehet alkalmazni (39. sz. ábra.)

Jelzési utasítás, a jelzésekhez való alkalmazkodás és a jelzések védelme

29. § (1) A közúti jelzések további részletes leírásának megállapítása (a jelzési utasítás kiadása) kérdésében és a jelzésekkel kapcsolatban felmerülő egyéb kérdésekben a közlekedés- és postaügyi miniszterrel egyetértésben, a belügyminiszter dönt.

(2) A hatóság által, illetőleg a hatóság megbízásából elhelyezett jelzőtáblákat és egyéb jelzéseket, illetőleg azok tartozékait megrongálni, bemocskolni, illetéktelen személynek eltávolítani, eltakarni vagy megváltoztatni tilos.

(3) A jelzőtáblákon és egyéb jelzéseken hirdetéseket alkalmazni, vagy azokra hirdetéseket ragasztani tilos.

(4) Közutakon, a házak falán, kerítéseken a közúti jelzőtáblákhoz és egyéb jelzésekhez hasonló jelzéseket és az azokkal összetéveszthető vagy félreértésre alkalmas hirdető feliratokat, vagy hirdetési létesítményeket alkalmazni nem szabad.

(5) A forgalomirányító jelzések elkészítéséről, elhelyezéséről és jókarbantartásáról a rendőrhatóság meghallgatása és útmutatása alapján az útügyi hatóság köteles gondoskodni.

VI. FEJEZET

Közútnak nem közlekedés céljára való igénybevétele

Közterület-foglalás engedélyezése

30. § (1) Közúton az utcai árusok részére a járdán állandó árusításra jogosító engedély kiadásához, valamint teraszok (étterem, kávéház, cukrászda előtt) létesítéséhez az I. fokú rendőrhatóság hozzájárulása szükséges.

(2) Árusítóhelyek, teraszok vagy előkertek létesítése vagy bővítése céljából a járdákat dobogóval vagy más módon szélesíteni - a (3) bekezdésben foglalt kivételtől eltekintve - nem szabad.

(3) Az I. fokú rendőrhatóság a járda szélesítését kivételesen olyan útvonalon engedélyezheti, ahol a létesítmény a közúti forgalmat nem zavarja.

(4) Közúton és épületeken fényreklámtáblát csak az illetékes építésrendészeti és tűzrendészeti, valamint I. fokú rendőrhatalóság hozzájárulásával szabad létesíteni. Ha ilyen táblát állami közút területén kívánnak elhelyezni, az engedélyezése előtt az illetékes megyei (budapesti városi) tanács végrehajtó-bizottsága közlekedési osztályának hozzájárulását is meg kell szerezni. Ha ilyen táblát a vasút körzetében kívánnak elhelyezni, engedélyezés előtt a vasút igazgatóságát meg kell hallgatni.

(5) Az olyan fényreklámtáblákat, amelyek a vezetőket elvakíthatják, illetőleg a közúti vagy vasúti jelzések megfévesztő magyarázatára alkalmasak, el kell távolítani.

Hangos és vakító reklámkészülékek alkalmazása

31. § (1) Hangos vagy vakító reklámkészüléket (hangszóró, rádió, gramofon stb.) lakott területen csak az I. fokú rendőrhatalóság engedélyével szabad közúton elhelyezni, épületen, kirakatban kifüggeszteni, közútra nyíló ajtóban vagy ablakban, valamint lakásban vagy üzlethelyiségben oly módon működtetni, hogy annak hangja közúton hallható, illetőleg fénye a közúton látható legyen.

(2) Hangszóróval felszerelt járművet közúton közlekedtetni csak az I. fokú rendőrhatalóság engedélyével szabad. Ha a jármű közlekedése közben több olyan rendőrhatalóság területét érinti, amelyek azonos megyei rendőrkapitányság területéhez tartoznak, az engedélyt a megyei rendőrkapitányság vezetője, ha pedig a jármű útvonala több megyei rendőrkapitányság területét érinti, az engedélyt a belügyminiszter adja meg.

Hirdetési berendezések elhelyezése

32. § (1) Hirdetési berendezést (oszlopot, táblát vagy egyéb létesítményt) útkeresztezésnél és úttorkolatnál a saroképület szélétől számított 10 m-en belül elhelyezni nem szabad.

(2) Hirdetési berendezés elhelyezéséhez, illetőleg felállításához közúton, az illetékes I. fokú rendőrhatalóságnak, a rendőrség budapesti kapitánysága területén pedig a budapesti rendőrkapitányság vezetőjének hozzájárulásával szabad engedélyt adni. Az állami közutak területén a hirdetési berendezések elhelyezéséhez, illetőleg felállításához az engedélyt az illetékes megyei tanács végrehajtó-bizottságának közlekedési osztálya adja ki, a rendőrség hozzájárulásával.

(3) Az I. fokú rendőrhatalóság (a budapesti rendőrkapitányság vezetője), illetőleg a megyei tanács végrehajtó-bizottságának közlekedési osztálya a hozzájárulást, illetőleg az engedély kiadását megtagadni köteles, ha a hirdetési berendezés

a) a közúti közlekedés biztonságát, a közúti jelzések világos felismerését vagy olvashatóságát zavarja,

b) a közlekedés rendjének, illetőleg a közrendnek követelményei szempontjából kifogás alá esik.

(4) Az olyan már meglévő hirdetési berendezést, amely a (3) bekezdés *a)* vagy *b)* pontjában meghatározott követelményeknek nem felel meg, el kell távolítani, illetőleg át kell helyezni.

Árusítás a közúton

33. § (1) Közúton (piac, vásár vagy egyéb árusítás céljára) közterület-foglalási engedélyt csak az I. fokú rendőrhatalóság hozzájárulásával szabad adni.

(2) Útkeresztezésnél és úttorkolatnál a saroképület szélétől számított 10 méteren belül, valamint főútvonalon a járdán árusító fülke, bódé vagy más hasonló létesítmény elhelyezése, illetőleg felállítása tilos.

(3) Olyan útkeresztezésnél, ahol a közlekedés irányítása fényjelzőkészülékkel történik, az árusító helyet úgy kell elhelyezni, hogy az a fényjelzőkészülék jelzéseinek zavartalan észlelését ne akadályozza.

(4) Az árusító hely megvilágítására nem szabad olyan ernyőzetlen lámpát alkalmazni, amely a vezetőket vagy a gyalogjárókat elvakítja.

Közúti vasúti, trolleybusz és autóbusz várócsarnokok létesítésének engedélyezése

34. § (1) Közúti vasúti, trolleybusz és autóbusz várócsarnok létesítését - a megállóhelyek elhelyezéséhez képest - útkeresztezésnél, illetőleg úttorkolatnál a saroképület szélétől számított 10 m távolságon belül is szabad engedélyezni. Ha a várócsarnok a saroképület szélétől számított 10 m-en belül van, a várócsarnokot teljes egészében üvegből kell készíteni és annak az útkeresztezés, illetőleg úttorkolat felé eső részében olyan üzemi vagy egyéb természetű létesítményt (indító fülke, árusító fülke stb.) elhelyezni nem szabad, amely a szabad kilátást zavarná.

(2) Ahol közúti vasúti, trolleybusz vagy autóbusz várócsarnok közvetlen közelében árusító fülke vagy hirdetési berendezés van, azt lehetőleg a várócsarnokban kell elhelyezni, amennyiben ez az elhelyezés az utazóközönség érdekével ellentétben nem áll.

Közúton elhelyezett létesítmények méretei

35. § Közúton létesítendő árusítófülkék, teraszok, előkertek, hirdetési berendezések, közúti vasúti, trolleybusz és autóbusz várócsarnokok engedélyezésénél a létesítmény méreteit akként kell megállapítani, hogy a létesítmény mellett a gyalogjárók közlekedése zavartalanul lebonyolítható legyen.

Kerékpárőrző helyek

36. § (1) Nagyobb forgalmú városokban (községekben), olyan helyeken, ahol nagy számban várakoznak kerékpárok, kívánatos, hogy a városi (községi) tanács végrehajtó-bizottsága az I. fokú rendőrhatalóság által erre a célra alkalmasnak talált közterületen kerékpár őrzhelyeket létesítsen. Ugyancsak kívánatos, hogy kerékpárőrző helyeket létesítsenek a nagyobb üzemek és hivatalok is egyrészt dolgozóik, másrészt a hivatalokat és üzemeket felkereső felek kerékpárjai részére.

(2) A kerékpárőrző helyek őrre csak közrendészeti szempontból megbízható személyek alkalmazhatók. A rokkantakat az őr állások betöltésénél elsőbbségben kell részesíteni.

(3) A kerékpárőrzés díját a kerékpár őrzhelyet felállító közület állapítja meg.

II RÉSZ

A GYALOGJÁRÓK KÖZLEKEDÉSÉRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

A gyalogjárók magatartása általában

37. § (1) A gyalogjárók azokon az útvonalakon, ahol járda van - a (4) bekezdésben, valamint a 40. §-ban foglalt kivételektől eltekintve, - kizárólag a járdán közlekedhetnek. Ahol járda nincs, vagy a járda el van zárva, a gyalogjárók az úttest szélén, annak legfeljebb 1 méter széles sávján (országutakon az útpadkán) lehetőleg a menetirányuk szerinti baloldalon fokozott gondossággal kötelesek haladni.

(2) A szembejövő gyalogjárónak lehetőleg jobbra kell kitérni, az előlhaladót pedig lehetőleg balra kell előzni.

(3) A járdán csoportban haladni, csoportban álldogálni, vagy a gyalogjáróknak a közlekedést bármilyen módon akadályozni tilos. A villamos-, trolleybusz- és autóbusz-megállóhelyeken a járóművekre a járdán úgy kell várakozni, hogy ezáltal a gyalogjárók haladása ne akadályoztassék.

(4) A járdán a gyalogjárók közlekedését akadályozó nagy terjedelmű, továbbá a gyalogjárók ruhájának beszennyezésére vagy megrongálására, a gyalogjárók közlekedésének zavarására, valamint a személy-, vagy vagyonbiztonság veszélyeztetésére alkalmas tárgyakat vinni tilos. Az ilyen tárgyakat vivő gyalogjárók az úttest szélén közvetlenül a járda mellett, a járóműforgalommal szemben (a saját menetirányuk szerinti baloldalon) kötelesek haladni akként, hogy a járóművek közlekedését ne akadályozzák.

(5) Közúton játszani, sportolni és táncolni - kivéve azt az esetet, ha erre az I. fokú rendőrhatalóság engedélyt ad - nem szabad.

Áthaladás az úttesten

38. § (1) A gyalogjárók az úttesten a legnagyobb figyelemmel és körültekintéssel, a járóművek, továbbá a szabadon hajtott vagy vezetett állatok közlekedésének zavarása nélkül kötelesek áthaladni.

(2) Városok és községek belterületén a nagyobb forgalmú útvonalakon a gyalogjárók az útkeresztezéseknél (úttorkolatoknál) vagy a részükre kijelölt átkelőhelyeken kötelesek az úttesten áthaladni.

(3) Villamosok, trolleybuszok és autóbuszok megállóhelyein lévő járdaszigetről a gyalogjárdára való áthaladás a járdasziget egész hosszában történhetik.

(4) Ha a gyalogjáró olyan helyen halad át az úttesten, ahol forgalomirányító rendőr nem teljesít szolgálatot, a járdáról való lelépés előtt meggyőződni köteles arról, hogy az úttest igénybevételevel testi épségét nem veszélyezteti-e és a járóművek forgalmát nem zavarja-e. Az úttesten áthaladáskor a testi épséget vagy a közúti forgalmat zavaró magatartást tanúsítani, az úttesten álldogálni, vagy indokolatlanul megállani tilos.

(5) Az úttesten mindig derékszögben, a legrövidebb átkelést biztosító irányban kell áthaladni.

(6) Sérülés, rongálás, vagy szennyezés előidézésére alkalmas tárgyakat és eszközöket (üvegtábla, kasza, villa, fűrés, seprő stb.) csak papírba vagy más anyagba burkolva szabad a

gyalogjárdán vinni, hogy az ilyen tárgyak, illetőleg eszközök a többi gyalogjárók testi épségét, ruházatát és általában a személy- vagy vagyonbiztonságot ne veszélyeztessék.

(7) Gyermekkocsi és a testi hibája miatt járni nem tudó személy kézi erővel tolt vagy hajtott ülőkocsija rendeltetésének megfelelően és a forgalom akadályozása nélkül a járdán közlekedhetik. Ezek a kocsik egy sorban kötelesek haladni, közlekedésükre a gyalogjárókra vonatkozó rendelkezések az irányadók.

Járdák és járdaszigetek igénybevétele

39. § Ahol járdák és járdaszigetek vannak, a gyalogjárók a járóművekre csak azokon várakozhatnak, illetőleg csak azokon tartózkodhatnak.

Gyalogjáróknak az úttesten közlekedése

40. § (1) Közutakon zárt csoportoknak a haladás irányának megfelelő jobb oldalon az úttest szélén kell haladniuk. Egy-egy csoport hossza 100 méternél több nem lehet. Két csoport között legalább 50 méter, forgalmas útkeresztezéseknél, úttorkolatoknál, valamint hídfőknél legalább 100 méter térközt kell tartani.

(2) A zárt csoportoknak első és utolsó sorában a baloldalon - amennyiben megfelelő közvilágítás nincsen - szürkülettől napkeltéig, sűrű ködben, valamint ki nem világított alagútban egy-egy lámpát vagy megfelelő átmérőjű, jól szembetűnő fényvisszaverő korongot kell vinni, úgy, hogy azt a járóművek vezetői kellő időben észlelhessék. Ha a csoport élén és közvetlenül utána a csoporthoz tartozó szabályszerűen kivilágított járómű halad, a csoport megvilágításáról gondoskodni nem kell.

(3) Ha valamely felvonulás a közlekedés rendjét zavarhatja, a felvonulás útvonalát az I. fokú rendőrhatalommal egyetértésben kell megállapítani.

(4) A néphadsereg, a közbiztonsági szervek, a pénzügyőrség és a tűzoltóság menetelő csoportjaira a (2) és (3) bekezdésben foglalt rendelkezések nem vonatkoznak.

(5) A hidakon ütemes lépésben áthaladni nem szabad.

(6) Az (1)-(3) és az (5) bekezdésben foglalt rendelkezések megtartásáért a csoport vezetője a felelős.

A gyalogjárók akadálytalan haladásának biztosítása

41. § (1) Járdára kiálló cég-, reklám- vagy hirdetési táblákat az épület falába kell rögzíteni. Ezeket a táblákat, valamint az üzleti (napvédő) ernyőket legalább 220 cm magasságban úgy kell elhelyezni, hogy a szilárd vagy a lengő táblák, továbbá az üzleti ernyők a járóművek és a gyalogosok közlekedését ne akadályozzák és a személy- vagy vagyonbiztonságot ne veszélyeztessék.

(2) Frissen mázolt falakra és tárgyakra, továbbá a házon és háztetőn folyamatban lévő javításokra a gyalogjárókat szembetűnő jelzéssel figyelmeztetni kell.

(3) Közútra nyíló ajtók, 220 cm-nél alacsonyabban fekvő ablakok és redőnyök (zsaluk) kinyitásánál és nyitvatartásánál úgy kell eljárni, hogy az a közúti forgalmat ne zavarja és a személy- és vagyonbiztonságot ne veszélyeztesse. Az üzlethelyiség kirakatának nyitott voltát

szembetűnő módon jelezni kell.

(4) Házak közútra nyíló ablakában és erkélyen a virágtartó ládákat, cserepeket és más tárgyakat úgy kell elhelyezni, hogy azok ott szilárdan álljanak, illetőleg onnan le ne eshessenek.

(5) Közútra nyíló erkélyen, illetőleg ablakban elhelyezett növényeket csak olyan módon szabad öntözni, hogy az öntözés a gyalogjárókat ne zavarja, illetőleg azoknak kárt ne okozzon.

III. RÉSZ

A JÁRÓMŰVEL, VEZETETT VAGY HAJTOTT ÁLLATTAL VALÓ KÖZLEKEDÉS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAI

I. FEJEZET

A közlekedés rendjének általános követelményei

A járómű állapota

42. § (1) A közutakon csak a közlekedés zavartalan lebonyolítását nem veszélyeztető, használható állapotban lévő, nem nyikorgó, vagy egyéb módon felesleges zajt nem okozó, tisztántartott, rendes, kifogástalan kocsiszekrényű járóművel szabad közlekedni.

(2) A közúti forgalomban csak olyan járómű használható, amelynek kerekei az úttestet nem rongálják. A kerékabroncsok felületének símának, kiugrásoktól és folytonossági hiányoktól mentesnek kell lennie. Az abroncsokat olyan szögekkel, csavarokkal felerősíteni, amelyeknek feje az abroncs síkjából kiáll, nem szabad.

(3) A közúti forgalomban - a 63. § (4) bekezdésében említett kivételtől eltekintve - csak a megállapított biztonsági berendezésekkel és felszerelésekkel, valamint hatósági jelzésekkel ellátott járóművek vehetnek részt.

(4) A földutakról a szilárd burkolattal ellátott közutakra hajtó járművek vezetői a járóműveket a kerekeikhez tapadt sártömegtől, a szilárd burkolatú közútra való hajtás előtt megtisztítani kötelesek.

(5) Városok és községek belső területén, valamint szilárd burkolattal ellátott úttesteken kerékkötő láncot egyáltalán nem, hóláncot pedig csak havas, jeges úton szabad használni.

(6) Fehér színűre festeni vagy fényezni csak a mentők mentési célra szolgáló járóműveinek kocsiszekrényét szabad.

A járóművek, valamint a hajtott és vezetett állatok vezetői

43. § (1) Járóművet, továbbá állatot (járóműbe fogott vonóállat, málhásállat, hátszló, szabadon hajtott állat stb.) a közúti forgalomban csak józan, az e rendeletben és esetleg más jogszabályban megállapított feltételeknek megfelelő, feladatának ellátására alkalmas egyén vezethet (hajthat,

tolhat, húzhat stb.).

(2) Mielőtt a vezető a járóművel, illetőleg az állattal elindul, köteles meggyőződni arról, hogy a járómű felszerelése, illetőleg az állat egészségi állapota a jelen rendeletben és egyéb jogszabályban megállapított követelményeknek minden tekintetben megfelel-e és magához kell vennie a vezetéshez a jelen rendelet vagy más jogszabály rendelkezései szerint szükséges okmányokat.

(3) A vezetőnek

a) a közúti forgalomban mindenkor éber gondosságot, kötelességtudást és fegyelmezettséget kell tanúsítania, alkalmazkodnia kell a hatályban lévő rendelkezésekhez, a forgalomirányító hatóságoknak és hatósági közegeknek szóval vagy jelzés útján tett intézkedéseire;

b) vezetés közben szeszes ital, vagy más hasonlóan ható szerek fogyasztásától tartózkodnia kell;

c) járóművezetés közben a megengedett menetsebességet túllépni nem szabad és általában minden olyan magatartástól tartózkodnia kell, amely a közlekedés biztonságát és rendjét veszélyeztetheti, balesetet okozhat, a közutak többi használójának közlekedését akadályozza, avagy a közrendet és nyugalmat zavarja.

(4) Tilos a járóművezetőnek:

a) szeszes ital vagy más hasonlóan ható szer hatása alatt lévő állapotban járóművet vezetni;

b) a járóművet túlterhelni, annak más által való túlterhelését megengedni;

c) a járómű rendeltetésellenes használatát megengedni, illetőleg ilyenben közreműködni;

d) a járómű vezetését olyan személynek átengedni, aki szeszes ital vagy más hasonlóan ható szer hatása alatt áll, vagy erre mutató állapotban van.

(5) A gépjármű-vezető a (3) bekezdésben felsoroltakon kívül köteles:

a) személyi adataiban, valamint lakásában beállott változásokat a gépjárműkerületi rendőrhatalóságnak (190. §) bejelenteni,

b) kétévenként magát időszaki orvosi vizsgálatnak alávetni.

(6) A gépjárművezetőnek a (4) bekezdésben foglaltakon kívül tilos:

a) a gépjárművet közúton füstölni hagyni, vagy azt az elkerülhetetlennél nagyobb zajjal járatni (túráztatni, nyitott kipufogóval járatni);

b) a gépjárműtől eltávolozni anélkül, hogy a gépjármű arra nem hivatott személy által való elindításának megakadályozása érdekében szükséges intézkedéseket megtette volna;

c) a gépjármű-vezetést olyan személynek átengedni, akinek a gépjármű vezetésére érvényes gépjármű-vezetői igazolványa nincs.

II. FEJEZET

A közlekedés rendje az útesten

A haladás iránya

44. § (1) Járóművel és állattal - a (2) bekezdésben foglalt kivételtől eltekintve - az útestnek a menetirány szerinti jobboldalán kell haladni.

(2) Ahol a közlekedés zavartalan lebonyolítása megköveteli, az elsőfokú rendőrhatalóság

bizonyos útvonalakra vagy útszakaszokra az (1) bekezdésben megállapított rendelkezéstől eltérően rendelkezhet.

(3) Kis sebességgel haladó járművekkel, továbbá állatokkal szorosan az úttest jobbszélén kell haladni.

Sebesség

45. § (1) Járművet, valamint állatot mindenkor a legnagyobb figyelemmel és gondossággal kell vezetni és csak olyan sebességgel szabad haladni, amely gondos vezetés mellett a személy- és vagyonbiztonságot nem veszélyezteti, lehetővé teszi, hogy a vezető járművének, illetőleg az állatnak ura legyen és azt - ha a személy- és vagyonbiztonság, illetőleg a közlekedés rendjének megóvása megkívánja - kellő időben megállíthassa.

(2) Lakott területen fűvott gumiabronccsal felszerelt gépjármű óránként legfeljebb 40, megterhelt pótkocsit vontató gépjármű óránként legfeljebb 30, tömör gumiabronccsal felszerelt gépjármű óránként legfeljebb 20, a 131. és 132. §-ban említett munkagép pedig óránként 10 km-es sebességgel haladhat, de csak az (1) bekezdésben foglalt rendelkezések keretei között és csak abban az esetben, ha az úttest szabad.

(3) Lakatlan területen

- a) autóbusz óránként 60 km-nél,
- b) csoportos személyszállításra használt tehergépjármű óránként 50 km-nél,
- c) megterhelt pótkocsit vontató fűvott gumiabronccsal felszerelt gépjármű óránként 40 km-nél,
- d) tömör gumiabronccsal ellátott gépjármű óránként 20 km-nél,
- e) a jelen rendelet 131. és 132. §-ában említett munkagép pedig óránként 10 km-nél nagyobb sebességgel nem közlekedhet.

(4) A (2) és (3) bekezdésben megállapított sebességkorlátozás a kormányzati gépkocsikra, a közbiztonsági szervek, a tűzoltók, és a mentők gépjárműveire nem vonatkozik, ha a nagyobb sebességgel való haladást sürgős szolgálati érdek megokolttá teszi, azonban ezek is csak a jelen § (1) bekezdésében foglalt rendelkezések keretei között haladhatnak.

(5) A személyszállító kocsik és a szekerek, ha azokat személyszállításra használják, óránként legfeljebb 20 km-es sebességgel, társzekerek és egyéb teherszállító járművek, továbbá a rugó nélküli szekerek városokban csak lépésben, a rugón nyugvó kisebb teherkocsik pedig mérsékelt üggetésben haladhatnak. Városon kívül rugónélküli kocsival is szabad mérsékelt üggetésben haladni.

(6) Kerékpáros lakott területen óránként legfeljebb 20 km-es sebességgel haladhat, még akkor is, ha az úttest teljesen szabad.

(7) Az alábbi helyeken különös figyelemmel kell közlekedni és csak olyan sebességgel szabad haladni, amely mellett a jármű 2 méter távolságon belül megállítható:

- a) kapukon ki- és behajtásnál, aluljárókból kihajtásnál;
- b) mellékútvonalról főútvonalra, nagy forgalmú útvonalra, vagy olyan útvonalra való ráhajtásnál, amelyen villamos, trolleybusz, illetőleg autóbusz rendszeresen közlekedik; főútvonalra, nagy forgalmú útvonalra ráhajtás előtt a jármű vezetője az 52. § (4) bekezdésében foglalt rendelkezéshez is alkalmazkodni köteles;
- c) kanyarodás, visszafordulás, vagy tolatás esetében;
- d) sűrű ködben vagy porban.

(8) Különös figyelemmel, a szükséghez mérten lassan, legfeljebb óránként 15 km-es

sebességgel szabad haladni:

- a)* keskeny és nagy forgalmú útvonalon;
- b)* gödrös, síkos, sáros, valamint javítás alatt lévő úttesten, vagy hídon;
- c)* útelágazásnál, útkanyarulatnál, útkereszteződésnél és úttorkolatnál;
- d)* ahol a vezető a szabad kilátásban akadályozva van (pl. nagyrakományú járómű mellett, dombtető előtt stb.);
- e)* iskola, kórház, vagy nagyobb látogatottságú egyéb épület és hely mellett;
- f)* kijelölt gyalogjáró átkelőhelynél;
- g)* közúti vasúti, trolleybusz és autóbusz megállóhelynél;
- h)* vasúti vágány keresztezésénél;
- i)* hídfőnél, alagút ki- és bejáratánál;
- j)* lejtős úton lefelé haladás esetében;
- k)* ijedező állattal való találkozás esetében;
- l)* szabadon hajtott állatsoporttal való találkozás esetében;
- m)* olyan útvonalon, ahol az úttestet gyalog közlekedésre is használják;
- n)* elromlott járómű vontatása esetében;
- o)* rendkívüli forgalom (katonai vagy egyéb felvonulás mentén, temetés, vásár stb.) esetében;
- p)* járdaszigetek mentén.

(9) A (7) és (8) bekezdésben felsorolt helyeken és esetekben, továbbá az olyan helyeken, ahol óvatosságra figyelmeztető vagy hangjelzést tiltó jelzőtábla van, a vezetőnek a járómű sebességét a szükséges legkisebbre kell csökkentenie, szükség esetében pedig a járóművel meg kell állnia.

(10) Azon a helyen, ahol a haladás sebességét óra/km-ben megállapító rendelkezés van érvényben, a vezetőnek e rendelkezéshez alkalmazkodnia kell.

(11) Azon az útvonalon, ahol járda nincs, a járóművek úgy kötelesek haladni, hogy a gyalogjáróknak az úttest szélén egy méter szélességű sávon való akadálytalan közlekedése biztosítva legyen.

Irányjelzés

46. § (1) A vezető köteles járóműve haladása irányának megváltoztatását, továbbá a lassítást és a megállást karral - gépkocsinál megfelelő jelzőkészülékkel - kellő időben és távolságban jelezni.

(2) Karral a következőképpen kell jelezni:

- a)* jobbra kanyarodás esetében a jobbkarnak vállmagasságban oldalra történő vízszintes kinyújtásával;
- b)* balra kanyarodás esetében a balkarnak vállmagasságban oldalra történő vízszintes kinyújtásával;
- c)* megállás és lassítás esetében a balkarnak felfelé történő kinyújtásával.

(3) A karjelzéseket határozottan és félreértést kizáró módon akként kell megadni, hogy azok mind előlről, mind hátulról kellően észlelhetők legyenek.

(4) Irányjelző-készülékkel a következőképpen kell jelezni:

- a)* jobbra kanyarodás esetében az irányjelző-készülék karjának jobbra való kicsapásával;
- b)* balra kanyarodás esetében az irányjelző-készülék karjának balra való kicsapásával.

(5) A gépkocsinál a lassítást és a megállást a féklámpával kell jelezni.

Hangjelzés

47. § (1) A hangjelzést csak abban az esetben kell és szabad használni, ha az a személy- vagy vagyonbiztonság megóvása, baleset megelőzése, illetőleg a közlekedés rendjének biztosítása érdekében szükséges.

(2) A hangjelzést kellő távolságból és jól hallhatóan kell megadni.

(3) A gépkocsik vezetői erős és jól hallható, egyhangú, mély hangot adó jelzőkészülékkel, a motorkerékpárok vezetői pedig egyhangú és magas hangot adó jelzőkészülékkel kötelesek hangjelzést adni.

(4) Különleges hangjelzőkészüléket (riasztó hangjelzőkészüléket, szirénát, harangot) csak az 5610-4/1/1950. (VIII. 16.) BM rendelet 1. §-ának *a*) pontjában felsorolt gépkocsikon, továbbá a közbiztonsági szervek egyes gépjárművein, a tűzoltóknak és a mentőknek tűzoltás, műszaki mentés és mentés céljára szolgáló gépjárművein szabad használni.

(5) A közúti vasúti vonatok vezetői a részükre más törvényes rendelkezésekben megállapított csengő, illetőleg sípjelzést használhatják.

(6) Az emberi erővel hajtott kerékpárok vezetői legalább 30 méterről hallható csengővel kötelesek hangjelzést adni.

(7) Az emberi vagy állati erővel vont járművek vezetői, továbbá a lovasok és hajcsárok hangos szóval adják meg a hangjelzést.

(8) A hosszantartó hangjelzés (hosszantartó túlkölés, csengetés, sípolás, vonóállatoknak huzamosabb időn át hangos szóval biztatása stb.) - veszély esetét kivéve - tilos. Nem forgalombiztonsági érdekből (pl. a szállítandó személy lakása előtt a gépjárműre figyelem felkeltése céljából) hangjelzés használata tilos.

(9) A hangjelzés megadása nem mentesíti a járművezetőket a megkövetelt óvatossággal való vezetés kötelessége alól.

(10) Azokon az útvonalakon, ahol a gépjárművek hangjelzésének tilalmát jelzőtábla (24. ábra) jelzi egész nap (éjjel-nappal) egyéb lakott területen pedig 22 órától 6 óráig - közvetlen veszély esetét kivéve - a hangjelzés tilos.

(11) A (10) bekezdésben megállapított és a nappali órákra vonatkozó hangjelzés-korlátozás a (4) bekezdésben felsorolt gépjárművekre, valamint a rendszeres járatban közlekedő autóbuszokra, az éjjeli órákra vonatkozó hangjelzés-korlátozás pedig a tűzoltóságnak és a mentőknek tűzoltás, műszaki mentés és mentés céljaira szolgáló járműveire nem vonatkozik.

Felesleges zaj és zajtoko­zó magatartás elkerülése

48. § (1) Tilos fel- és lerakodásnál az elkerülhetetlennél nagyobb zajt okozni, a rakományt dobálni, valamint teherrakományt (ládák, vasrudak, deszkák, tejeskannák stb.) megfelelő megerősítéssel megelőzhető zajtoko­zó módon szállítani.

(2) Lakott területen 22 órától 6 óráig terjedő időben zajjal járó rakodást vagy szállítást csak az I. fokú rendőrhatalóság engedélyével szabad végezni.

(3) 22 órától 6 óráig terjedő időben lakott területen a vezetőknek egymással vagy harmadik személlyel kiabálva beszélniök nem szabad.

(4) Tilos a járművek ajtóinak csapkodása és egyéb lárma okozása.

(5) A gépjárművel az elkerülhetetlennél nagyobb zajt okozni, továbbá lakott területen a robbanó motorral hajtott gépjárműből az égési termékeket hatásos hangtompító kikerülésével a szabadba bocsátani, végül a motort nagy fordulatszámmal üresen, huzamosabb ideig járatni (túra­ztatás) tilos.

Forgalmi elsőbbség

49. § (1) Lehetőség szerint szabad utat kell biztosítani az országos főhatóságok, a közbiztonsági szervek, a tűzoltók és a mentők megkülönböztető jelzéssel ellátott járműveinek, a közúti vasúti vonatoknak, a trolleybuszoknak, a rendszeres járatban közlekedő autóbuszoknak és a zárt csoportban haladó katonai és egyéb alakulatoknak.

(2) Az (1) bekezdés szerint forgalmi elsőbbségben részesülő jármű üzemeltetője gondoskodni köteles arról, hogy a járműnek a forgalmi elsőbbségre jogosító megkülönböztető jelzése - amennyiben ilyen jelzés alkalmazása kötelező - felismerhető legyen.

(3) Az autóbuszok megkülönböztető jelzését (39. sz. ábra) szürkülettől napkeltéig valamint sűrű ködben meg kell világítani.

(4) A közúti vasútnak forgalmi elsőbbsége van a trolleybusszal és az autóbusszal szemben, a trolleybusznak pedig forgalmi elsőbbsége van az autóbusszal szemben.

(5) Két azonos forgalmi elsőbbséggel bíró jármű találkozása esetében az 52. § (3) bekezdése alkalmazandó.

Kitérés

50. § (1) Az útesten szembejövő jármű továbbhaladásához szükséges szabad út biztosítása céljából jobbra kell kitérni.

(2) Kiepített útvonalon a szembejövő járművek - kivéve a 49. §-ban említett, forgalmi elsőbbségre jogosult járműveket - egymásnak fél-fél nyomtávolságra kötelesek kitérni.

(3) Olyan útesten, ahol csak egy járt nyom van, az üres jármű a személyvel és teherrel terheltnek, a személyvel terhelt jármű a teherrel terheltnek, a teherrel terhelt jármű pedig az autóbussznak kitérni köteles. Ha a kitérés másképpen nem lehetséges, annak a járműnek kell megfordulnia vagy visszatolatlania, amelyik részére ez könnyebben lehetséges.

(4) A lejtős úton való találkozás esetében - kivéve a 49. §-ban említett járműveket - a fölfelé haladó állati erővel vont járműnek a többi jármű, egyébként pedig a lefelé haladó járműnek a többi jármű kitérni köteles.

Előzés

51. § (1) Előzés; az ugyanabba az irányba haladó jármű mellett való elhaladás.

(2) Előzni csak abban az esetben szabad, ha az előzés a szembejövő járművek forgalmát nem akadályozza, a személy- és vagyonbiztonságot nem veszélyezteti, a vezető szabad kilátása biztosítva van, az előzéshez szükséges sebesség nem haladja meg az útvonalra megállapított legnagyobb sebességet és az előzés befejezése után a járművel az útestnek a menetirány szerinti jobboldalára haladéktalanul vissza lehet térni.

(3) Előzni - a (4) bekezdésben, valamint az 55. § (7) és (8) bekezdésben foglalt kivételektől eltekintve - balra kell.

(4) Az olyan útvonalon, ahol ezt a személy- és vagyonbiztonság a közlekedés rendjének vagy gyors lebonyolításának érdeke megkívánja, az I. fokú rendőrhatalóság a jobbra való előzést elrendelheti, illetőleg megengedheti.

(5) Tilos az előzés:

a) közút és vasút kereszteződésénél, útkeresztezésnél, úttorkolatban, útelágazásnál és

útkanyarulatban;

b) hídfőnél, alagút be- és kijáratánál, alagútban, aluljáróban, házakból (telkekről) kihajtásnál, házakba (telkekre) behajtásnál;

c) ha egy járómű már előzésben van (harmadikként való előzés);

d) ha az előlhaladó járómű vezetője lassít, mindaddig, amíg ennek a járóműnek további haladási iránya nem tisztázódik;

e) ha az előzés tilalmát jelzőtábla jelzi (23. sz. ábra).

(6) Előzés közben az előzendő járómű, vezetett vagy hajtott állat, valamint a gyalogjárók mellett kellő távolságban, személy- és vagyonbiztonság veszélyeztetése nélkül kell elhaladni és ugyanúgy kell a menetirány szerinti jobboldalra visszatérni.

(7) A vezető előzési szándékát az előtte haladók számára hangjelzéssel, a mögötte haladók számára pedig az irányváltatásnak megfelelő jelzéssel (46. §) köteles jelezni.

(8) Az előzendő járómű vezetőjének az előzést a sebesség fokozásával vagy más módon akadályozni nem szabad. Az előzendő járómű vezetője az előző járómű részére az előzést az úttest jobbszélére való húzódással elősegíteni köteles.

(9) Abban az esetben, ha a gépjármű vezetője kürtjelzést - az érvényben lévő hangjelzés korlátozása miatt - nem adhat, az előzést fokozott figyelemmel kell végrehajtania. Szürkülettől napkelteig a kürtjelzés helyett lefelé vetített reflektor fényjelzéssel kell a vezetőnek előzési szándékát megfelelően jeleznie.

(10) Azok a gépjármű-vezetők, akik olyan gépjárművet vezetnek, amely a jelen rendeletben foglaltak szerint visszapillantó tükörrel van felszerelve, e tükör segítségével kötelesek időnként meggyőződni arról, hogy más járómű nem akarja-e őket megelőzni.

Keresztező forgalom áthaladásának szabályozása

52. § (1) Útkeresztezésnél és úttorkolatnál jobbra a belső kisívből, balra pedig - a (2) bekezdésben foglalt kivételtől eltekintve - a külső nagy ívből kell bekanyarodni.

(2) Ha a forgalom biztonsága megengedi és a közlekedés gyorsabb lebonyolítása érdekében kívánatos, a forgalmat irányító rendőr a járóműveknek balra maga előtt való bekanyarodását kivételesen megengedheti.

(3) Ha a járóművek olyan útkeresztezésnél vagy úttorkolatnál találkoznak, ahol a közlekedési rendőr nem irányítja, a járóművek áthaladási sorrendje a következő:

a) fő- és mellékútvonal keresztezésénél, illetőleg torkolatánál a főútvonalon haladó járóműnek a mellékútvonalon haladó járóművel szemben elsőbbsége van;

b) az olyan útvonalon haladó járóműnek, amelyen közúti vasút, trolleybusz vagy autóbusz rendszeres járatban közlekedik, a mellékútvonalon haladó járóművel szemben elsőbbsége van;

c) egyenrangú útvonalak keresztezésénél, illetőleg torkolatánál a vezető jobboldala felől jövő járóműnek elsőbbsége van.

(4) A mellékútvonalon haladó járómű vezetője a főútvonal, továbbá a belügyminiszter által - a közlekedés- és postaügyi miniszterrel egyetértésben - kijelölt és a jelen rendelet 19. §-ának (7) bekezdése szerint megjelölt nagy forgalmú útvonal keresztezése (torkolata) előtt megállani köteles és útját csak akkor folytathatja, ha ez a főútvonal (a nagy forgalmú útvonal) forgalmának zavarása nélkül lehetséges.

(5) Járóművel vagy állattal olyan útvonalra, amelyen közúti vasút vagy trolleybusz közlekedik, behajtani csak abban az esetben szabad, ha a vezető meggyőződött arról, hogy a behajtás a személy- és vagyonbiztonság, valamint a közúti vasúti vagy trolleybusz közlekedéssel bíró

útvonal forgalmának zavarása nélkül lehetséges.

(6) Útkeresztezésnél és útelágazásnál, ahol a közlekedést nem rendőr irányítja, a 49. § (1) bekezdésében felsorolt és mozgásban levő járműveknek elsőbbséget kell biztosítani.

(7) A balra kanyarodó, forduló vagy tolató jármű vezetője a menetiránynak megfelelően haladó jármű számára elsőbbséget köteles biztosítani.

Járművek követési távolsága

53. § A járműveknek az előttük haladó járművet olyan távolságban szabad követniök, hogy közöttük legalább a fékútnak megfelelő távolság szabadon maradjon. Személygépjármű 6 m-nél, tehergépjármű pedig 8 m-nél rövidebb távolságban az előtte haladó járművet nem követheti.

Járművek párhuzamos haladása

54. § (1) Járművek párhuzamosan - előzés esetét kivéve - csak abban az esetben haladhatnak, ha az úttest szélessége legalább 16 m (négy legszélesebb gépjármű egymás mellett kényelmesen elfér). Ilyen útvonalon a szembejövő járművek forgalma számára szolgáló úttestrészt az ellenkező irányú forgalom céljára még átmenetileg sem szabad használni. Azon a helyen, ahol az úttest szélessége 16 m alá csökken, a párhuzamos haladást meg kell szüntetni.

(2) A párhuzamos haladás céljára engedélyezett útvonalon (útszakaszon) a párhuzamos haladás céljára szolgáló útsávokat az úttestre festett vagy szögekkel kijelölt választóvonalak jelezhetik.

A járművek közlekedése közúti vasúti vágánnyal ellátott úttesten

55. § (1) A közúti vasút vágányait, illetőleg azok mentén az úttestet úgy elfoglalni, hogy ezzel a közúti vasút közlekedése akadályoztassék, tilos.

(2) Sűrű ködben a közúti vasút vágányán haladni nem szabad.

(3) A közúti vasút vágányára csak abban az esetben szabad ráhajtani, ha a távolodó vonat legalább 15, a közeledő vonat pedig legalább 50 m távolságra van.

(4) Emberi erővel vont, tolt vagy hajtott járművel, valamint állati erővel vont járművel, állattal, továbbá 3000 kg-nál nagyobb összsúlyú tehergépjárművel a közúti vasút vágányán huzamosabb ideig haladni nem szabad.

(5) Személygépjárművel és 3000 kg-nál nem nagyobb összsúlyú tehergépjárművel a közúti vasút vágányán huzamosabb ideig szabad haladni, ha ez a vonatok közlekedését és a megállóhelyeknél való megállását nem akadályozza.

(6) A közúti vasúti vonattal párhuzamos haladás és megállás esetében a járművek között legalább 70 cm szélességű térközt kell betartani.

(7) Olyan úttesten, ahol a közúti vasút vágányai a járda mellett vannak elhelyezve és a vonatok azokon a jobboldali iránynak megfelelően közlekednek, a személygépjárművek és a 3000 kg-nál nem nagyobb összsúlyú tehergépjárművek az emberi és állati erővel vont vagy hajtott járműveket, valamint a 3000 kg-nál nagyobb összsúlyú tehergépjárműveket a közúti vasút vágányán jobbról is megelőzhetik.

(8) Olyan úttesten, ahol a közúti vasút vágányai az úttest közepén vannak elhelyezve, az egyéb

járművek egymást csak balra, a közúti vasúti vonatot pedig csak jobbra előzhetik meg.

(9) A közúti vasút megállóhelyénél lévő járdaszigetek között - a közúti vasút vágányain - csak a tűzoltók, a mentők és a közbiztonsági szervek szolgálatban álló gépjárművei közlekedhetnek.

Megállás és várakozás

56. § (1) Megállás alatt e § szempontjából a megállásnak olyan eseteit kell érteni, amelyeknél a megállás nem a személy- vagy vagyonbiztonság megóvása céljából, avagy rendőr jelzésére vagy utasítására, hanem más okból történik.

(2) Megállni - a 11. § (2) bekezdésében foglalt kivételektől és a 22. § (2) bekezdés *a)* pontjában említett várakozóhelyektől eltekintve - csak a haladás irányának megfelelően szabad. Megállni az úttest szélén (közvetlenül a járda mellett), illetőleg országúton a közút szélén (a padkán) és csak olyan helyen szabad, ahol a megállás más járművek és a gyalogjárók közlekedését nem akadályozza, illetőleg nem zavarja.

(3) Megállni tilos:

- a)* útkeresztezésben, úttorkolatban, útelágazásban és útkanyarulatban;
- b)* hídfőnél, aluljáró, valamint alagút be- és kijáratánál;
- c)* hídon, aluljáróban és alagútban;
- d)* olyan helyen, ahol a megálló jármű a többi jármű vezetőjének szabad kilátását akadályozza;
- e)* olyan helyen, ahol az álló járművet a többi jármű vezetője nem veheti észre (pl. meredek dombtető előtt);
- f)* vasúti átjáróban;
- g)* járdán és a gyalogjárók részére kijelölt átkelőhelyeken;
- h)* közúti vasút, trolleybusz és autóbusz megállóhelyénél, a közönség várakozására szolgáló járdasziget és a járda közötti úttesten;
- i)* közhasználatú járművek megálló-, illetve várakozó helyén más járművel, kettős megállóhelyek esetében a két megállóhely tábla közötti területen, egyébként pedig a megállóhely táblától visszafelé számított 20 m-en belül;
- j)* a közúti vasút vágányán;
- k)* ahol a megállás tilalmát megfelelő jelzőtábla (26. sz. ábra) jelzi.

(4) Várakozás céljából az úttest, illetőleg a közút szélén a járműveknek úgy kell megállniuk, hogy egymással szemben, egyvonalban való megállással a forgalmat ne zavarják.

(5) Várakozni tilos:

- a)* azokon a helyeken, ahol a megállás tilos;
- b)* útkeresztezéseknél és úttorkolatoknál a saroképület szélétől számított 10 m távolságon belül;
- c)* középületek, pályaudvarok, éttermek, szállodák, színházak kijáratánál;
- d)* házak és üzlethelyiségek be- és kijáratánál abban az esetben, ha az álló jármű az azokba irányuló vagy onnan jövő járművek közlekedését zavarhatja;
- e)* ahol a várakozás tilalmát megfelelő jelzőtábla (27. sz. ábra) jelzi.

(6) Azon a helyen, ahol a várakozás tilos, a járművek fel- és leszállás céljából, illetőleg fel- és lerakodáshoz szükséges időre megállhatnak.

Megállás hatósági közeg jelzése, továbbá személy- és vagyonbiztonság követelményei esetében

57. § (1) Meg kell állni:

- a) a rendőr, államvédelmi őr és pénzügyőr jelzésére minden körülmények között;
- b) a 17. §-ban foglalt rendelkezések alapján szolgálatot teljesítő vasúti (közúti vasúti) és közúti jelzőőrök jelzésére minden körülmények között;
- c) ha az úttesten zárt csoport halad át;
- d) ha az úttesten gyermekek csoportosan haladnak át;
- e) ha az úttesten testi fogyatkozásban szenvedő személy (fehér bottal ellátott vak, három fekete pontos sárga karszalaggal ellátott siketnéma, szemmel láthatóan rokkant stb. halad át;
- f) vasúti átgázoló előtt avégből, hogy a vezető az áthaladás veszélytelenségéről meggyőződhesse;
- g) olyan közúti vasúti, trolleybusz, illetőleg autóbusz megállóhely előtt, ahol a fel- és leszállás az úttestre történik, a fel- és leszállás idejére.

(2) A megállást a vezető a 46. §-ban meghatározott módon jelezni köteles.

(3) Ha útkereszteződésnél vagy úttorkolatnál a rendőr jelzése a forgalmat megállítja, a járműveknek aszerint kell felállniok, hogy egymást a továbbhaladásban ne akadályozzák; jobbra kanyarodó járművel az úttest jobb szélén, az egyenes irányban haladó járművel az úttest közepén, balra kanyarodó járművel pedig - amennyiben a járművek a szembejövő járművek forgalmának akadályozása nélkül három sorban is felállhatnak - az úttest bal szélén, egyébként az úttest közepén kell megállni.

Jármű elhagyása

58. § (1) Gépjármű őrizet nélkül csak az úttest szélén és csak akkor hagyható el, ha forgalmi akadályt nem okoz, a vezető a hajtóerő működését megszüntette, robbanó motoros kocsiknál a motort megállította és arról is gondoskodott, hogy a gépjárművet avatatlan egyén el ne indíthassa, továbbá hogy a gépjármű lejtőn magától meg ne indulhasson. Tűzveszélyes, robbantó vagy robbanó anyagot (62. §) szállító gépjárművet őrizetlenül hagyni nem szabad.

(2) Pótkocsit vontató gépjárművet meredek lejtőn, illetőleg emelkedőn felügyelet nélkül hagyni nem szabad.

(3) Az állati erővel vont jármű, illetőleg a vezetett vagy hajtott állat vezetője járművét, illetőleg állatát csak abban az esetben hagyhatja el, ha a jármű, illetőleg az állat őrzéséről gondoskodik vagy az állatot megköti.

(4) Kerékpárt közterületen őrizetlenül hagyni csak akkor szabad, ha a kerékpáros megfelelően (pl. lakattal lezárt drótkötéllel) gondoskodik arról, hogy a kerékpárt más ne használhassa.

Világítás

59. § (1) A közúti forgalomban résztvevő minden járművet - a kézikocsit is - szürkülettől napkelteig, sűrű ködben, kellően nem világított alagútban és általában - ha a járművet kellő világosság hiánya miatt észrevenni nem lehet - megfelelően ki kell világítani.

(2) Álló járművet nem kell kivilágítani az olyan közutakon, amelyeken megfelelő közvilágítás van.

(3) A világításra vonatkozó szabályok a következők:

a) Fényszórót (erősfényű reflektoros lámpát) csak abban az esetben szabad a járművön alkalmazni, ha az a fényt az úttestre lefelé vetítő vagy fénytompító készülékkel, esetleg tompító fényű külön világítótesttel van ellátva.

- b) Fényszórót csak nem lakott területen szabad használni.
 - c) Fényszóróval haladáskor más járművel vagy állattal találkozás esetében a fényszóró fényét a közeledő járműtől, illetőleg állattól számított legalább 150 m távolságra lefelé vetíteni vagy tompítani kell, avagy a fényszórót el kell oltani.
 - d) Kellően világított lakott területen csak a városi lámpát szabad használni.
 - e) Kellően nem világított lakott területen csak lefelé vetített vagy tompított fényszóróval szabad haladni.
 - f) Lakott területen a tompított fényű fényszórónak, nem lakott területen pedig a fényszórónak többszöri felvillantásával kell hangjelzés helyett vagy azzal egyidejűleg jelzést adni.
- (4) A gépkocsikat és a kettőnél több kerekű motorkerékpárokat elől két fehérszínű városi lámpával és fénytompító készülékkel vagy tompított fényű külön világítótesttel ellátott fényszóróval - hátul egy, esetleg két, a rendszámtáblát fehér fénnel megvilágító, hátra pedig tompított vörös fényt adó lámpával - a kétkerekű (oldalkocsi nélküli) motorkerékpárokat elől fehér fényt adó városi lámpával és fénytompító készülékkel vagy tompított fényű külön világítótesttel ellátott fényszóróval, a 125 cm³-nél nem nagyobb lökettérfogatú motorkerékpárokat egy megfelelő fényerejű, a városi lámpa fényére tompítható országúti lámpával kell megvilágítani.
- (5) Különleges fényű világítást csak a 47. § (4) bekezdésében felsorolt gépjárművek használhatnak.
- (6) Az emberi erővel hajtott kerékpárt elől egy fehér fényt adó lámpával kell kivilágítani.
- (7) Az állati erővel vont járműveket, a kézikocsikat és targoncákat a jármű baloldalán legalább egy színtelen üvegű lámpával kell kivilágítani. A járművek baloldalán a lámpát úgy kell elhelyezni, hogy az a jármű, illetőleg a rakomány balszéle felől tájékoztasson.
- (8) Tűzveszélyes, robbanó vagy robbantó anyagot szállító emberi és állati erővel vont járművek kivilágítására megfelelő szerkezetű, tűzbiztos lámpákat kell használni.
- (9) Szánba fogott lovakat csengővel kell ellátni, de a szánt az (1) és (7) bekezdésben említett módon még akkor is ki kell világítani, ha a lovak csengővel el vannak látva.
- (10) A kétkerekű (oldalkocsi nélküli) motorkerékpáron, az emberi erővel hajtott kerékpárokon, valamint az állati erővel vont járműveken hátul piros fényvisszaverő prizmat kell felszerelni úgy, hogy a prizma a közeledő jármű lámpájának fénye ráessék. A prizma felületének a fény visszaverésére alkalmasnak kell lennie.

A járművek terhelése, terjedelme és rakodása

60. § (1) A közúton közlekedő jármű üléseivel, kiugrásaival, kilengő alkotórészeivel együtt legfeljebb 250 cm széles és az úttest szintjétől számítva legfeljebb 400 cm magas lehet. Ezeket a méreteket még abban az esetben sem szabad túllépni, ha ezt a közút szélessége egyébként megengedné. A keskeny útvonalakon közlekedő járműveket csak olyan szélességben szabad megrakni, hogy a jármű más járművek és a gyalogjárók közlekedését ne akadályozza.

(2) A járművön a rakományt úgy kell elhelyezni, hogy az a jármű oldalfalai által határolt síkból ki ne nyúljon. Ha azonban a rakomány méreténél fogva ily módon nem helyezhető el, az oldalt vagy hátrafelé kinyúló rakomány végét nappal feltűnő módon, vörös színű papír- vagy vászondarabbal, illetőleg zászlócskával kell megjelölni, szürkülettől napkeltéig, sűrű ködben és kellően nem világított alagútban pedig az oldalt kinyúló rakományt fehér, a hátrafelé kinyúló rakományt pedig vörös színű lámpával meg kell világítani.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben a rakomány szélességére és magasságára megállapított

rendelkezők a szálasterményeket szállító, állati erővel vont járóművekre nem vonatkoznak. Ez a kivétel nem alkalmazható abban az esetben, ha ilyen járómű olyan útvonalat vesz igénybe, amelyen közúti vasút, vagy trolleybusz közlekedik.

(4) Láncot, ponyvát vagy egyéb tartozékot úgy kell a járóműhöz erősíteni, hogy azok az úttestet ne érintsék és a járóműnek az (1) bekezdésben megállapított legnagyobb szélességét vagy magasságát lengés közben ne haladják túl.

(5) A járómű rakodásánál figyelemmel kell lenni arra, hogy a rakomány a járómű vezetőjét sem a vezetésben, sem a szabad kilátásban, továbbá a közúti forgalom résztvevőit az irányjelzéseknek és lámpáknak (fényvisszaverő korongnak) észlelésében ne akadályozza. Ezeket a szempontokat a személyek elhelyezésénél is figyelembe kell venni.

(6) A járómű rakodásánál különös gondot kell fordítani arra, hogy a rakomány az úttestet, valamint az útvonal felett és mentén lévő létesítményeket ne rongálja, továbbá arra, hogy az a gyalogjárók és a járóművek közlekedését, a személy- és vagyonbiztonságot ne veszélyeztesse.

(7) A rakományt a járóművön úgy kell elhelyezni, hogy az rázkódás vagy zökkenés következtében le ne essék, ki ne ömöljék, az úttestre ne fröccsenjen és a rakfelületen ide-oda ne csússzék. A járómű, illetőleg a rakomány letakarására szolgáló ponyvát vagy takarót úgy kell a járóműhöz, illetőleg a rakományhoz rögzíteni, hogy az lengésével a közúti forgalomra zavarólag ne hasson.

(8) Olyan járóművel, melynek a kocsiszekrényből hátrafelé kinyúló rakománya 2 m-nél hosszabb, a közúti forgalomban részt venni nem szabad.

(9) A járómű terhelésénél (személyekkel terhelés esetében is) a járómű teherbírására, használható úttestek minőségére, valamint a vonóállatok erőállapotára is figyelemmel kell lenni. Személyszállítás esetén személyenként 80 kg terhelést kell számítani.

(10) A jelen rendeletben megállapított mértéken túlterjedő szélességű és magasságú járóműnek, továbbá a megállapított mértéken túlterjedő szélességű és magasságú rakományt szállító járóműnek, valamint mindennemű hirdetés és hírverés célját szolgáló járóműnek a közúti forgalomban való részvételéhez az I. fokú rendőrhatóság engedélye szükséges; ha a járómű közlekedése egy megyei rendőrkapitányság hatásköréhez tartozó több rendőrhatóság területén történik, az engedélyt a megyei rendőrkapitányság vezetője, ha pedig több megyei rendőrkapitányság területét érinti, az engedélyt a belügyminiszter adja meg. Az engedélyt a vezető menetközben magánál tartani és a hatósági közegek felhívására felmutatni köteles. Az engedélyt adó hatóság a szállítás útvonalára, idejére és egyéb körülményeire vonatkozólag kikötéseket tehet. E kikötések betartásáért a szállítás vezetője és a járóművezető egyetemlegesen felelősek.

(11) Az úttest rongálására alkalmas tárgyakat (szálfák, fatönkök, boronák stb.) az úttesten csúsztatni tilos, szállítani pedig csak úgy szabad, hogy az úttestre ne érjenek.

A szállítás közegészségügyi követelményei

61. § Húst, kenyeret, nyersen fogyasztásra kerülő élelmiszert (gyümölcs stb.) és levágott állatot csak csukott vagy ponyvával fedett járóművön szabad szállítani.

Tűzveszélyes, robbanó és robbantóanyagok szállítása

62. § (1) Tűzveszélyes, robbanó és robbantóanyagot csak az alábbi feltételek betartásával

szabad szállítani:

a) ásványolajat szállító járóműre más gyúlékony, robbanó- vagy robbantóanyagot felrakni nem szabad; ilyen járóművet állandóan felügyelet alatt kell tartani és mindkét oldalán vörös színű „Tűzveszélyes” feliratú táblával kell ellátni; ilyen járómű közelében, valamint a rakodásánál tüzet gyújtani vagy használni, illetőleg dohányozni tilos;

b) celluloidot (filmet) csak zárt vagy sűrűszövésű ponyvával fedett járóművön szabad szállítani;

c) lőport, más robbanó- és robbantóanyagot járóművön csak faládában vagy fahordóban szabad szállítani; a rakományt úgy kell a járóművön megerősíteni, hogy az menetközben ne rázkódjék, fel ne dőlhessen és el ne csúszhasson; ilyen anyag szállításánál a járómű megállapított hasznos teherbírásának 80 százalékán túl nem terhelhető; egy járóműre 2000 kg-nál több bruttó súlyú rakományt felrakni nem szabad. A csomagokat nád- vagy szalmarétegre kell helyezni, s azokat a járóműhöz kell erősíteni; a csomagoknak a járóműhöz erősítése céljából kötelet kell használni, láncot használni nem szabad; a járóműnek azokat a vasalt részeit, amelyek szállítás közben a csomagokkal érintkezésbe kerülhetnek, kőccal, szalmával vagy ronggyal kell borítani. Ha a szállítás nem zártjárművön történik, a csomagokat vízmentes ponyvával kell letakarni. A járóművön tartalékedényt, kézi tűzoltókészüléket vagy legalább 100 literes vízzel telt hordót és tűzoltóvedret kell tartani. A csomagok fel- és lerakását lehetőleg a nappali órákban kell végezni, éjjeli rakodás esetében csak tűzbiztos, zárt világítású lámpát kell használni. A csomagok hengerítése, tolása és forgatása tilos, a csomagokat csak emelés vagy hordás által szabad mozgatni. A járóművet elől a vezetőfülke mindkét oldalán halálfejes fekete zászlóval kell megjelölni. A vasabroncsoszású, állati erővel vont járómű csak lépésben, a fűvott gumibronccsal ellátott állati erővel vont járómű mérsékelt ügetésben, gépjármű pedig nem lakott területen óránként legfeljebb 40, lakott területen pedig óránként legfeljebb 30 km-es sebességgel haladhat. A járómű lakott területen - a fel- és lerakás, valamint esetleges üzemzavar eseteit kivéve - nem állhat meg, továbbá vendéglő, fogadó, szálloda vagy lakóház udvarára nem állhat be; a megállásnak a lakott területtől legalább 500 m-re kell történnie. Amennyiben a járómű üzemképtelenné válik, a járóművet gondosan meg kell vizsgálni, az állati erővel vont járóműből az állatokat ki kell fogni, az esetleg elszóródott anyagtól a járómű alkatrészeit meg kell tisztítani; a tisztátalanná vált anyagot a helyszínen el kell földelni, a megsérült csomagban maradt anyagot pedig tartalékedénybe kell átrakni. Az álló járóművet állandó felügyelet alatt kell tartani. A járóművön vagy annak közelében dohányozni, nyílt lángot és nem tűzbiztos lámpát használni, vagy tüzet gyújtani tilos. Lőport, más robbanó- és robbantóanyagot, gyúlékony anyaggal, tűzveszélyes vagy robbanó tárggyal, kővel vagy fémtárggyal együtt szállítani tilos;

d) szénsavval telített ásványvizet csak zárt, vagy ponyvával fedett járóművön szabad szállítani.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezések betartásáért mind a járóművezető, mind a szállítmány kísérője felelősek.

Elromlott járóműnek a forgalomból való eltávolítása

63. § (1) Ha a járóműnek olyan alkatrésze vagy felszerelése romlik el, aminek következtében a járómű mozgásképtelenné válik, vagy emiatt a közlekedésben annak biztonsága érdekében részt nem vehet, a járóművet a közterületről a lehető legrövidebb idő alatt el kell távolítani. Ha az elromlott járóműnek elvonatását rendkívüli körülmény gátolja és a járóműnek a közúton kell maradnia, a járóművet az úttest szélére olyan helyre kell tolni, ahol az forgalmi akadályt nem okoz. A vezető a járóműnek szürkülettől napkeltéig, valamint sűrű ködben megfelelő

világításáról és az esetleg szükséges egyéb intézkedések megtételéről gondoskodni köteles.

(2) Járomű vontatása esetében a vontatókötél, illetőleg a vontatórúd a vontatott jároműnél hosszabb nem lehet.

(3) A vontatott jároművet szürkülettől napkeltéig, sűrű ködben, kellően nem világított alagútban és általában, ha azt kellő világosság hiánya miatt észlelni nem lehet, megfelelően ki kell világítani.

(4) Ha a jároműnek olyan felszerelése (irányjelző készülék, kürt, lámpa stb.) válik használhatatlanná, amely a jároműnek a közúti forgalomban való részvételét nem teszi lehetetlenné, a jároművel kevésbé forgalmas útvonalakon kell telephelyére menni és a vezetőnek fokozott figyelemmel és gondossággal kell a jároművet vezetnie. Gépjáromű vontatása esetében a vontatott gépjároművet megfelelő képesítéssel (146. §) rendelkező gépjároművezetőnek kell irányítania.

III. FEJEZET

Az emberi erővel hajtott kerékpárok közlekedésére vonatkozó különleges szabályok

A kerékpár felszerelése

64. § (1) A közúti forgalomban csak olyan kerékpárral szabad részt venni, amely fel van szerelve:

a) olyan megbízható kormánykészülékkel, amellyel azt gyorsan és biztosan lehet kormányozni;
b) kézi, ún. dörzsfékkal, amely közvetlenül a kerékpár abroncsának külsejére hat; dörzsféket abban az esetben is fel kell szerelni, ha a kerékpár lábfékkal ú. n. ellen- (kontra) fékkel fékezhető; az ellen- (kontra) fékkel fel nem szerelt kerékpárokon két egymástól független kéziféket kell elhelyezni;

c) legalább 30 méter távolságról hallható csengőkészülékkel;

d) szürkülettől napkeltéig, sűrű ködben, kellően nem világított alagútban és minden olyan esetben, amikor kellő világosság hiányában a szabad tájékozódás akadályozva van, elől szintelen üvegű lámpával;

e) hátul jól látható helyen vörös fényvisszaverő üveggel (prizmával); a fényvisszaverő üveget (prizmát) a kerékpár sárhányójának alsó részén, a középen kell felszerelni; ha a kerékpáron sárhányó nincs, akkor a fényvisszaverő üveget hátul a kerékpár vázán úgy kell felerősíteni, hogy az a kerékpár mögött jövő jároművek lámpáinak fényét visszatükrözze; a fényvisszaverő üveg felületének a fény visszaverésére alkalmasnak kell lennie és azt kerékpározás közben eltakarni nem szabad;

f) a kerékpár első kereke tengelyének menetirány szerinti baloldalán a kerékpár-tulajdonos családi- és utónevét, továbbá lakcímét (város, község, kerület, út, utca, tér, szám) feltüntető, fémből készült fehérszínű táblával; a táblának legalább 12 cm hosszúnak és 6 cm szélesnek; a tábla betűinek fekete színűeknek kell lenniük; a táblát a kerékpár tulajdonosának kell elkészíttetnie és a kerékpárra felszereltetnie; a tábla alapozását és szövegét tartós színű festékekkel kell a táblára festeni; a táblát mindig tiszta és jól olvasható állapotban kell tartani.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt rendelkezések alól a versenyre készülők és a versenyen igazoltan résztvevők kerékpárjaira vonatkozólag kivételnek van helye. A különleges elbánásra való jogosultságot a kerékpáros sportszerv igazolványával kell igazolni.

(3) Külföldi kerékpáros kerékpárjával az ország területére való érkezésétől számított 30 napig akkor is részt vehet a közúti forgalomban, ha kerékpárja az (1) bekezdés *b)* és *f)* pontjaiban foglalt rendelkezéseknek nem felel meg.

(4) Az illetékes határszéli útlevel-ellenőrző hatóság az ország területére kerékpárral belépő külföldi útlevelébe feljegyezni köteles, hogy a külföldi az ország határát kerékpárral lépte át.

(5) A (3) bekezdésben említett időponton túl külföldi is csak akkor vehet részt kerékpárral a közúti forgalomban, ha kerékpárja az (1) bekezdésben előírt módon fel van szerelve.

Kerékpárok bejelentése és nyilvántartása

65. § (1) A kerékpárt üzembehelyezése előtt tulajdonosa az e célra rendszeresített űrlapon, városokban és járási székhelyként kijelölt községekben a rendőrkapitányságon, egyéb helyen a rendőrőrsön bejelenteni köteles. A bejelentéshez a kerékpár megvételét igazoló számlát, használt kerékpár vétele esetén az előző tulajdonosnak a kerékpár eladására vonatkozó nyilatkozatát mellékelni kell. Tulajdonosváltozásra vonatkozó bejelentésekhez a tulajdonosváltozás feljegyzésének jogalapját számlával, nyugtával vagy a régi tulajdonos hitelt érdemlő alakban kiadott nyilatkozatával, esetleg más köz- vagy teljes bizonyító erejű magánokirattal kell igazolni. A rendőrkapitányság (rendőrőrs) az űrlap két felső szelvényét bevonja, alsó szelvényét pedig körbélyegzőjével ellátva a kerékpár tulajdonosának visszaadja. Ez a szelvény a kerékpár igazolólapja, amelyet a kerékpárral közlekedő közlekedés közben magánál tartani és a hatósági közegek felszólítására vonakodás nélkül felmutatni köteles.

(2) A rendőrőrsök a hozzájuk beszolgáltatott űrlapokat az illetékes városi (járási) rendőrkapitánysághoz 24 óra alatt felterjesztik.

(3) A városi (járási) rendőrkapitányságok a kerékpárok bejelentésére vonatkozó szelvényeket egyrészt a tulajdonosok neve szerint szigorú betűrendben, másrészt a kerékpár gyártási száma szerint szigorú sorrendben nyilvántartásba venni kötelesek.

(4) Ha a kerékpár tulajdonosának személyében változás áll be, ezt a körülményt a régi és az új tulajdonos köteles városokban és járási székhelyként kijelölt községekben az új tulajdonos lakóhelye szerint illetékes rendőrkapitányságnál, egyéb községekben az új tulajdonos lakóhelye szerint illetékes rendőrőrsnél újonnan kiállított űrlapon bejelenteni, a tulajdonosváltozás jogalapját az (1) bekezdésben meghatározott módon igazolni, egyúttal a régi tulajdonos kerékpár igazoló lapját beszolgáltatni. A rendőrhatóság (rendőrőrs) a régi igazoló lapot és az újonnan kiállított űrlap felső két szelvényét bevonja, az alsó szelvényt körbélyegzőjével ellátja és az új tulajdonosnak visszaadja, a régi tulajdonos részére kiállított igazolólapot pedig az azt kiállító rendőrhatóságnak megküldi. Ha a bejelentés rendőrőrsön történt, a rendőrőrs az új üzembentartó bejelentésére vonatkozó szelvényeket az annak lakóhelye szerint illetékes városi (járási) rendőrkapitánysághoz küldi meg.

(5) Ha a kerékpárt a forgalomból végkép kivonják, vagy azt külföldre viszik, a tulajdonosa köteles ezt a körülményt az igazolólap visszaszolgáltatása mellett az illetékes rendőrhatóságnak bejelenteni.

(6) Kerékpárnak forgalomból való kivonása vagy más üzembentartó nevére történt átírása esetében a rendőrhatóság a régi tulajdonosra vonatkozó bejelentő szelvényeket nyilvántartásából kiemeli és azokat egy évig holtanyagként megőrzi, majd egy év eltelte után ezeket a bejelentő

szelvényeket megsemmisítheti.

(7) A kerékpárok bejelentésére vonatkozó űrlapokat a rendőrhatóságok a belügyminiszter által megállapított áron bocsátják a kerékpár-tulajdonosok rendelkezésére. A bejelentőlap árán kívül más címen a kerékpárok bejelentésével és igazolólapjával kapcsolatban díjazást szedni nem szabad.

(8) Külföldi kerékpáros kerékpárjával az ország területére érkezésétől számított 30 napig igazolólap nélkül vehet részt a közúti forgalomban. Ez időponton túl azonban csak akkor, ha a kerékpárok bejelentésére vonatkozó rendelkezéseknek eleget tesz.

Kerékpárosoknak a közúti forgalomban való részvétele

66. § (1) Kerékpárosok a közúti közlekedésre vonatkozó általános rendelkezéseken felül az alábbi rendelkezésekhez is alkalmazkodni kötelesek:

a) városnak az I. fokú rendőrhatóság részéről megállapított útvonalain 12. éven aluli gyermek nem kerékpározhat; forgalmas, lakott területen egyébként is csak az kerékpározhat, aki a kerékpár vezetéséhez szükséges testi és szellemi alkalmassággal rendelkezik;

b) a kerékpárosnak személyazonosságának igazolására alkalmas okmánnyal kell rendelkeznie (pl. félárújegy váltására jogosító vasúti igazolvány, villamosvasúti bérletjegy vagy igazolvány, munkakönyv stb.);

c) városban és nagyobb községben kerékpározást tanulni csak a külső területen, kevésbé forgalmas utakon szabad;

d) a kerékpárosoknak a közúti forgalomban az úttest jobb szélén kell haladniuk; egymás mellett több kerékpárosnak haladnia az (5) bekezdésben említett eset kivételével nem szabad; ez a rendelkezés a néphadsereg és a közbiztonsági szervek zárt kötelékeiben haladó alakulataira nem vonatkozik;

e) városok és községek belső területén kerékpárral csak emberi erővel hajtott, vont vagy tolt és állati erővel vont járművet szabad megelőzni;

f) kerékpárral útkeresztezésen áthaladni és egyik utcából a másikba bekanyarodni csak az emberi lépésnek megfelelő - óránként 6 km sebességnél semmi esetre sem nagyobb - sebességgel szabad; az említett helyeken nagyobb sebességgel csak akkor szabad, illetőleg csak akkor kell bekanyarodni vagy áthaladni, ha erre rendőr megfelelő jelzéssel utasítást ad;

g) kerékpárosnak más közlekedési eszközzel versenyt futni, embereket, állatokat és más járműveket körülkeringeni, járműhöz kapaszkodni és általában olyan magatartást tanúsítani, ami a személy- és vagyonbiztonságot vagy a közlekedés rendjét veszélyezteti, nem szabad;

h) közúton, kerékpározás közben a kormányt elengedni, vagy más kerékpármutatványt végezni tilos;

i) tilos ebeket kerékpár mellett, ahhoz kötve futtatni;

j) kerékpárral pótkocsit vontatni, vagy kerékpárhoz oldalkocsit szerelni nem szabad;

k) kerékpáron csak olyan csomagot szabad szállítani, amely a forgalom rendjét nem zavarja, a közlekedés biztonságát nem veszélyezteti és amely a kerékpárost nem akadályozza abban, hogy mindkét kezét szabadon használhassa; egy méternél szélesebb vagy magasabb, valamint a kerékpár hosszúságán túlterjedő csomagot kerékpáron szállítani nem szabad;

l) kerékpáros - az e célra készített kétüléses kerékpár (tandem) kivételével - városok és községek területén második személyt nem szállíthat. Külső területen gyermeket szabad szállítani, ha az a kerékpáron úgy helyezhető el, hogy a kerékpárost mindkét kezének szabad használatában nem akadályozza, a személy- és vagyonbiztonságot nem veszélyezteti és a közlekedés rendjét

nem zavarja.

(2) Ha a rendőr a járóművek részére tilos jelzést ad, a kerékpáros kerékpárjáról leszállni és a szabad út jelzésének megadásáig kerékpárja mellett állni köteles.

(3) A járdán kerékpározni nem szabad. Ha a kociút kerékpár-közlekedésre alkalmatlan, a kerékpárt a járdán lehet tolni. Olyan községben, ahol gyalogjáró nincs kiépítve, a gyalogjárás céljára használt területen is szabad kerékpározni, ha a kociút kerékpár-közlekedésre alkalmatlan. Ilyen esetben a kerékpáros fokozott figyelmet köteles tanúsítani.

(4) Kerékpárt gyalogjárdán tolni - házakból való kijövetel, az oda bemenetel esetén és a (3) bekezdésben említett esetet kivéve - tilos.

(5) Legalább tíz kerékpáros egységes vezetés alatt álló zárt csoportja az úttestnek menetirány szerinti jobboldalán egymás mellett két sorban is haladhat, ha ezzel sem a szembejövő, sem az előzni kívánó járóművek zavartalan közlekedését nem akadályozza.

(6) Kerékpárkölcsönzéssel keresetszerűen foglalkozó cégek részéről kölcsönadott kerékpár igazolólapja helyett a kerékpár kölcsönvevője a kölcsönadó cég által kiállított igazolványt köteles magánál tartani. Ezen az igazolványon a kölcsönadó cég nevét, telephelyét, a kölcsönvevő családi és utónevét, továbbá lakcímét, végül azt kell feltüntetni, hogy a kölcsönzés határideje (év, hó, nap, óra) mikor jár le. A kerékpár kölcsönvevője a hatósági közeg felhívására ezt az igazolványt köteles vonakodás nélkül felmutatni. A kölcsönvett kerékpár használójának is rendelkeznie kell az (1) bekezdés b) pontjában körülírt személyazonossági igazolvánnyal.

Kerékpároknak alvázszámokkal való ellátása

67. § Gyáraknak, vállalatoknak, üzemeknek és iparosoknak az általuk gyártott vagy összeállított kerékpárvázakat folytatólagosan gyártási számmal kell ellátniok. A gyártási számot a kerékpár vázába, illetőleg a fékagyba látható helyen kell beütni. A gyártási számot a kerékpár tulajdonosa olvasható állapotban köteles tartani, azt fedőfestéssel bevonni, vagy más módon olvashatatlaná tenni nem szabad.

Kerékpár alkatrészeknek a piacon (vásáron) való alkalmi árusítása

68. § Piacon (vásáron) kerékpár alkatrészeket csak azok árusíthatnak, akik ezzel iparszerűen foglalkoznak.

Kerékpár elzálogosítása

69. § Kerékpárt csak attól szabad zálogként elfogadni, aki annak igazolólappal igazolt tulajdonosa. A kerékpár tulajdonosa a zálogba vevőnek a kerékpárral együtt az igazolólapot is átadni köteles.

IV. FEJEZET

Az emberi és állati erővel vont, vagy tolt járóművek közlekedésére, a lovaglásra,

valamint az állatok vezetésére és hajtására vonatkozó különleges rendelkezések

A járműveknek fékkel való ellátása

70. § Az állati erővel vont járműveknek könnyen és gyorsan kezelhető, állandóan használható állapotban tartott fékszerkezettel kell ellátva lenniök. A kizárólag sík területen közlekedő állati erővel vont és kizárólag a mezőgazdaság keretében használt járművekre e rendelkezés nem vonatkozik.

A járművek megjelölése

71. § (1) Minden kocsitulajdonos (a kézikocsi tulajdonosa is) köteles járművét jelzőtáblával ellátni, amelyen a tulajdonos nevét (cégét), lakóhelyét (telephelyét), - községekben lakó kocsitulajdonosok kocsijának jelzőtábláján ezenkívül a megye nevét is - jól olvashatóan fel kell tüntetni.

(2) Az iparszerűen árufuvarozásra szolgáló járművek névtábláján az (1) bekezdésben említett adatokon felül fel kell tüntetni a jármű önsúlyát és raksúlyát (teherhordó képességét) is.

(3) A teherkocsi jelzőtáblájának 25 cm szélesnek és 35 cm hosszúnak, a személyszállító kocsi és kézikocsi táblájának pedig 15 cm szélesnek és 20 cm hosszúnak kell lennie. A tábla elkészítéséről, felszereléséről a jármű tulajdonosa köteles gondoskodni. A tábla alapszíne fehér, a táblára írt betűk fekete színűek. A tábla alapozását és szövegét tartós színű festékkel kell a táblára festeni, a táblát mindig tiszta és jól olvasható állapotban kell tartani.

(4) A táblát a teher- és kézikocsin a kocsi baloldalán, kívül, személyszállító kocsin pedig a kocsi belsejében az ú. n. tükrödeszkán akként kell elhelyezni, hogy az jól látható legyen.

A járművek terhelése

72. § Kétfogatú kocsi terhelése kövezett úton a 60 q-t, egyfogatú kocsi terhelése pedig a 30 q-t nem haladhatja meg.

A befogott állatokkal kapcsolatos rendelkezések

73. § (1) Kétkerekű teherkocsi elé legfeljebb két lovat vagy más vonóállatot, kétkerekű személykocsi elé legfeljebb két lovat, négykerekű teherkocsi elé legfeljebb nyolc lovat vagy hat ökröt, négykerekű személykocsi elé pedig hat lovat lehet befogni, úgy azonban, hogy egymás mellett legfeljebb három állat lehet.

(2) Ha a vonóállatok száma négynél több, akkor az állatokat legalább két személynek kell hajtania, illetőleg vezetnie.

(3) A vonóállatoknak az (1) bekezdésben megállapított száma nem vonatkozik az olyan útszakaszokra, amelyeken hosszú és meredek lejtők vannak, nagy havazás esetére, továbbá mezőgazdasági gépek vontatására.

(4) Rosszindulatú vagy rúgós lovat vagy egyéb állatot járműbe fogni tilos. Rosszindulatú az állat, amely a közelébe jutó személyek testi épségét állandóan veszélyeztet. Harapós lovat

szájkosárral kell ellátni.

(5) A kocsi elé fogott, szabadon hajtott nyerges vagy málhás állatokat ütlegetni, bántalmazni vagy kínozni tilos. A kocsi terhelésénél az állatok erejére és az útviszonyokra mindenkor figyelemmel kell lenni.

(6) Elcsigázott, betegségben vagy sebeiben szenvedő vagy ragályos beteg állatot járóműbe fogni vagy megnyergelni tilos.

(7) Az állatokat szűk vagy rövid, kisebzés vagy feltörés előidézésére alkalmas szerszámzatba fogni tilos.

(8) Az I. fokú rendőrhatalóság meredek, sáros vagy síkos utakon nagy teher (rakomány) szállítását megtilthatja, esetleg előfogat alkalmazását rendelheti el.

Az állati erővel vont járóművek hajtása

74. § (1) Forgalmas közutakon állati erővel vont járóművet csak az hajthat, illetőleg állatokat csak az vezethet vagy terhelhet, aki arra alkalmas és 16. életévét betöltötte. Az életkorra vonatkozó rendelkezést vidéken a gazdálkodás körében történő fuvarozás és állathajtás esetére alkalmazni nem kell.

(2) Az állati erővel vont járómű kocsisa menetközben a gyeplőket kézben tartani köteles.

(3) A kocsis (az állatok vezetője vagy hajtója) jobb karjának függőleges feltartásával köteles a közeledő gépjármű vezetőjét figyelmeztetni, ha a vezetésre vagy hajtásra bízott állatok a gépjárműtől félnek. Az ijedező állatokat - ha ez lehetséges - a gépjármű haladási irányának háttal kell fordítania.

(4) Állati erővel vont közhasználatú járóművet csak az hajthat, akinek az I. fokú rendőrhatalóság (Budapesten a rendőrkapitányság) vezetője hajtási igazolványt adott ki.

(5) A hajtási jogosítványt az azt kiállító hatóság ideiglenesen vagy véglegesen visszavonhatja, ha annak tulajdonosa ellen közbiztonsági, közrendészeti vagy közlekedésrendészeti szempontból súlyos kifogás merül fel.

(6) Azokban a városokban (községekben), ahol ezt a forgalomban tartott járóművek nagy száma vagy a közlekedési viszonyok megokolttá teszik, az I. fokú rendőrhatalóság (Budapesten a rendőrkapitányság) vezetője a hajtási jogosítvány megszerzésének kötelezettségét a magánhasználatú járóművek hajtóira is kiterjesztheti.

(7) Amennyiben a magánhasználatú járóművek hajtói hajtási jogosítvány megszerzésére nem kötelesek, hajtás közben személyazonosságuk igazolására alkalmas okmányt (pl. bejelentőlap szelvénye, munkakönyv stb.) kell maguknál tartaniok.

(8) A hajtási jogosítványt, illetőleg a személyazonosság igazolására alkalmas okmányt a járóművezetők a hatósági közegek felszólítására vonakodás nélkül felmutatni kötelesek.

A járóműhöz állatok kötése

75. § (1) A kocsihoz hátul kettőnél több állatot vagy a vonóállatok mellé két állatnál többet kötni tilos.

(2) Városok és községek belső területén, valamint országúton a vonóállatokkal együtt haladó növendékállatot (csikót stb.) - lehetőleg jobboldalon - a járóműhöz vagy a vonóállathoz kell kötni.

Több kocsit vontatása

76. § (1) Kettőnél több kocsit vagy gépet egymáshoz akasztani tilos.

(2) Rakománnyal terhelt kocsihoz második rakománnyal terhelt kocsit akasztani tilos.

(3) Nem esnek az (1), illetőleg a (2) bekezdésben említett tilalom alá a mezőgazdasági eszközök (vetőgép stb.), amelyekből egy kocsival legfeljebb kettőt szabad vontatni abban az esetben, ha megfelelő kapcsolószerkezetük van, továbbá a kordélyosok, akik három terhelt kordélyt kapcsolhatnak egymáshoz.

Lovaglás

77. § (1) Városok és községek belső területén, valamint országúton csak 14. életévét betöltött olyan egyén lovagolhat, aki a lovaglásban jártas. A lovasnak olyan lovaglófelszerelést kell használnia, amely a ló fékentartását lehetővé teszi. Az említett életkoron aluliak csak megfelelő biztos kísérettel lovagolhatnak.

(2) A lovasoknak az úttest menetirány szerinti jobboldalán kell haladniuk. Ha az úttesten a lovasok részére külön hely (lovagló út) van megjelölve, csak ezt használhatják.

(3) Ijedős, harapós, rúgós, a személy- és vagyonbiztonságot, továbbá a közlekedés rendjét veszélyeztető lovakon városok és községek belső területén, valamint országutakon lovagolni tilos.

Állatok vezetése és hajtása

78. § (1) Állatokat közutakon csak arra alkalmas vezetők vagy hajcsárok vezethetnek, illetőleg hajthatnak. Amennyiben külön hajóutak vannak kijelölve, ezeket kell igénybe venni.

(2) Az állatokat csak az úttest jobboldalán szabad vezetni, illetőleg hajtani.

(3) Országos főútvonalakon és azok keresztezésein át állatokat hajtani csak akkor szabad, ha más útvonal nem áll rendelkezésre.

V. FEJEZET

A gépjárművek közlekedésére vonatkozó rendelkezések

A gépjármű fogalma

79. § (1) E rendelet szempontjából közúti gépjárműnek kell tekinteni az olyan sínpályához vagy vezetékhez nem kötött szárazföldi járművet, amelyet géperő hajt és amely rendszeres használat közben közterületet vesz igénybe.

(2) A gépjárművek üzemük szempontjából az alábbiak szerint csoportosíthatók:

a) folyékony üzemanyagú (benzin, motalkó, faszesz, nyersolaj) gépjárművek;

b) gáznemű üzemanyagú (tartályokban tárolt propán-bután-, világító-, földgáz), továbbá gépjárművön fejlesztett szívógáz (generátorgáz és acetiléngáz) gépjárművek;

c) villamos üzemű gépjárművek;

d) gőzüzemű gépjárművek.

(3) Nemük szerint a gépjárművek az alábbiak szerint csoportosíthatók:

a) motorkerékpárok: olyan gépjárművek, amelyeknek súlya üzemképes állapotban a 400 kg-ot nem haladja meg (kétkerekű oldalkocsi nélküli, oldalkocsis motorkerékpár, három különböző nyomon haladó hármaskerek);

b) személyszállító gépkocsik;

c) teherszállító gépkocsik, ideértve a közúti forgalomban rendszeresen résztvevő vontató-gépkocsikat is;

d) autóbuszok (társas gépkocsik): olyan személyszállító gépjárművek, amelyeken a vezető ülésével együtt nyolcnál több ülőhely van;

e) különleges gépjárművek.

Közúti forgalomban gépjármű részvétele

80. § (1) A közúti forgalomban csak az a gépjármű vehet részt, amely forgalmi engedéllyel (109. §), igazoló lappal (110. §) és rendszámtáblákkal (102. §), avagy ideiglenes forgalmi engedéllyel vagy próbaengedéllyel (112. §) és próbarendszámtáblával (113. §) el van látva.

(2) Nem vonatkozik az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés a forgalomképtelenné vált vagy forgalomból kivont gépjárművek vontatásának eseteire.

(3) Nem vonatkozik az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés a hatósági vizsgálat helyére, a forgalmi engedély kiadása céljából közlekedő gépjárművekre sem, amelyek „Vizsgára” feliratú táblával és gépjárműkerületi rendőrhatalóság (a továbbiakban: Gérh.) által kiadott igazolvánnyal vannak ellátva.

Felelősség a gépjármű üzembiztonságáért

81. § (1) A gépjárműnek a közúti forgalomban üzembiztos állapotban való közlekedéséért a gépjármű vezetője, a gépjárműnek a forgalomba üzembiztos állapotban való kibocsátásáért pedig az üzembentartó, az általa megbízott személy (közúleteknél a gépjármű előadó), továbbá annak a gépkocsiszínnek (javítóműhelynek) vezetője felelős, amely a gépjármű karbantartását (javítását) elvállalta.

(2) A gépjármű üzembentartója és vezetője felelősek a gépjárműnek tudatos vagy a nemtörődomségből származó rendeltetésellenes használatáért és a jármű túlterheléséért.

(3) A gépjármű üzembentartója, illetőleg vezetője felelős, ha a gépjármű vezetését olyan személynek engedi át, aki a gépjármű vezetésére nem jogosult, avagy alkohol vagy más hasonlóan ható szerek hatása alatt áll, illetőleg erre mutató állapotban van.

A gépkocsi felszerelése

82. § (1) Valamennyi személygépkocsit fel kell szerelni:

a) megfelelő szerkezetű és kifogástalan állapotú kormánykészülékkel, amellyel azt biztosan és gyorsan lehet kormányozni;

b) két könnyen és gyorsan kezelhető, egymástól függetlenül, biztosan és megfelelő hatással

működő fékberendezéssel; az egyik féknek rögzíthetőnek, a másik féknek pedig lábféknek és olyan hatásosnak kell lennie, hogy sík úton óránként 30 km-es sebességgel haladás esetén a gépkocsi fékezett kerekeit durva útfelületen is megfogja és legfeljebb 10-12 m hosszúságú féktávolsággal a megállást biztosíthassa. Eszerint tehát a fékeknek olyan hatásosnak kell lenniök, hogy a lassulás mértéke személygépkocsinál lábfékkal való fékezés esetében 3.9 m/sec^2 , a rögzíthető fékkel való fékezés esetében 2.0 m/sec^2 , tehergépkocsinál pedig a lassulás mértéke lábfékkal való fékezés esetében 3.0 m/sec^2 , rögzíthető kézfékkal való fékezés esetében $1,5 \text{ m/sec}^2$ legyen;

c) elöl két-két fehér fényt adó városi lámpával és fényszóróval; a városi lámpákat a gépkocsi első részének jobb- és baloldalán egyenlő magasságban akként kell elhelyezni, hogy a lámpák a gépkocsi szélétől legfeljebb 40 cm távolságra legyenek; a városi lámpákat a fényszórókban is el lehet helyezni, ha a fényszórók a gépkocsi szélességét jelzik; a fényszórónak fénytompító-készülékkel vagy tompított fényű külön világítótesttel vagy olyan berendezéssel kell ellátva lenniök, amely a fényt az úttestre lefelé vetíti. Gépjárműre szerelt fényszóróknak olyan gépjárműnél, amely óránként 30 km-nél nagyobb sebességgel nem haladhat, az utat a gépjármű előtt legalább 30 méterre, olyan gépjármű előtt, amely nagyobb sebességgel haladhat, az utat legalább 100 méterre kell jól megvilágítaniok;

d) hátul egy, esetleg két, a rendszám- és az esetleges államjelzőtáblát fehér fénnel megvilágító, hátra pedig tompított vörös fényt adó lámpával; a lámpát a tábla síkjára merőleges síkban akként kell elhelyezni és fényforrásának olyan erősségűnek kell lennie, hogy a lámpa 100 m távolságból észlelhető, a rendszámtábla mindegyik betűje és számjegye pedig 25 m távolságról is olvasható legyen;

e) olyan kapcsolószerkezettel, amellyel a hátsó rendszámtáblát megvilágító lámpa magánál a rendszámtáblánál vagy a gépjármű-vezető üléséből az első lámpákkal és fényszórókkal együtt kapcsolható legyen;

f) hátul olyan világító szerkezettel, amely a lábfék használata esetében kigyullad és erősen szembetűnő vörös fényt ad (ú. n. stoplámpa); ez a szerkezet a hátsó rendszámtáblát megvilágító lámpa burkolatában is elhelyezhető;

g) erős és jól hallható, egyhangú, mély hangot adó, a gépkocsi álló helyzetében is működő hangjelzőkészülékkel; különleges hangjelzőkészüléket (riasztó hangjelzőkészüléket, szirénát, harangot stb.) csak az 5610-4/1/1950. (VIII. 16.) BM rendelet 1. §-ának a) pontjában felsorolt gépkocsikra, a közbiztonsági szervek egyes gépjárműveire, a tűzoltóknak és a mentőknek tűzoltás, műszaki mentés és mentés céljaira szolgáló gépjárműveire szabad szerelni;

h) mindkét oldalán, mind előlről, mind hátulról szembetűnő, kivilágítható, mechanikai (kicsapódó vagy lengőkaros) piros színű irányjelző-készülékkel, amelyet akként kell elhelyezni, hogy működését a gépjármű-vezető üléséből közvetlenül vagy közvetve (ellenőrző lámpa kigyulladására révén, tükröből, kapcsolókar állásából) ellenőrizhesse;

i) olyan berendezéssel, amellyel a gépkocsi a motor közvetítésével a gépjármű-vezető ülésből hátra is mozgásba hozható;

j) a távozó égéstermékek vagy egyéb mérges és ártalmas gázok elvezetésére szolgáló végig tömített csövekkel, amelyeket akként kell elhelyezni, hogy a kiáramló gázok a gépjármű-vezetőt vagy az utasokat, illetőleg a gyalogjárókat, a gépkocsinak sem álló helyzetében, sem menetközben ne érhessek; az utasfülkét a pedálok és a kezelőkészülékek nyílásainál megfelelően tömíteni kell, hogy a gáz ne szivároghasson be;

k) hatásos és sem egészben, sem részben ki nem kapcsolható hangtompító-készülékkel, ha a gépkocsit robbanómotor hajtja;

l) az első és a hátsó rendszámtábla felszerelésére szolgáló, a rendszámtábla méretének

megfelelő kerettel (tartóval);

m) hitelesített és jókarban tartott sebességmérő-készülékkel és kilométer-számláló szerkezettel;

n) az elsősegélynyújtáshoz szükséges kötöző- és fertőtlenítőszerekkel (MNOSZ 445. jelű szabvány mentődoboz sorozata II. számú mintájának megfelelő mentődobozsal);

o) az alváz könnyen hozzáférhető helyén elhelyezett alváztablával, amelyen magyar nyelven, jól olvasható betűkkel fel kell tüntetni az alvázat készítő cég nevét, az alváz és motor gyártási számát, a motor lökettérfogatát és a gépkocsi önsúlyát és teherbírását kilogrammokban.

(2) A közhasználatú személygépkocsit ezenkívül fel kell szerelni:

a) ablaktörlő-készülékkel, amely esős vagy havas időben a gépjármű-vezető részére a szélvédőüvegen át a szabad kilátást biztosítja;

b) a belső világításra szolgáló berendezéssel;

c) az ajtókon kifogástalanul működő nyitó- és csukószerkezettel, továbbá olyan belülről működtethető biztosító szerkezettel, amely az ajtóknak kinyílását megakadályozza;

d) a szélvédőüvegre szerelt olyan napellenző-készülékkel, amely adott esetben lehetővé teszi a vezető számára a vezetést a tűző nappal szemben is;

e) csukott vezetői ülés esetén páratlanító készülékkel, amely hideg időben a gépjármű-vezető részére a szélvédő üvegen át a szabad kilátást biztosítja.

(3) A társasgépkocsit fel kell szerelni:

a) az (1) bekezdés *a)-m)* pontjaiban és a (2) bekezdés *a), b), c)* és *d)* pontjaiban felsorolt berendezésekkel (készülékekkel), továbbá

b) az elsősegélynyújtáshoz szükséges kötöző és fertőtlenítőszerekkel (MNOSZ 445. jelű szabvány mentődoboz sorozata III. számú mintájának megfelelő mentődobozsal);

c) az alváz könnyen hozzáférhető helyén elhelyezett alváztablával, amelyen magyar nyelven, jól olvasható betűkkel fel kell tüntetni az alvázat készítő cég nevét, az alváz és a motor gyártási számát, a motor lökettérfogatát, a gépkocsi önsúlyát és az alváz megengedett terhelését (vagyis a kocsiszekrény és a hasznos terhelés együttes súlyát) kilogrammokban, valamint, ha az önsúly a 10 000 kilogrammot meghaladja, terhelt állapotban az első és hátsó tengely(ek) nyomását kilogrammokban;

d) mindkét oldalán visszapillantó tükörrel, amelyeket akként kell elhelyezni, hogy a gépjármű-vezető részére üléséből a hátrálást lehetővé tegyék;

e) két, az első oldalon, a felső sarokban elhelyezett, előre világító, fehér fényt adó méretjelző lámpával;

f) két, az első sárhányókon elhelyezett szélességjelzővel, ha a gépjármű-vezető üléséből a gépkocsi szélességét másképpen megállapítani nem lehet.

g) MNOSZ 1046 jelű kézi tűzoltókészülékkel;

h) a gépjármű-vezető és a jegykezelő, valamint az utasok állandó összeköttetését biztosító, könnyen kezelhető készülékkel (csengővel stb.) és beszélő nyílással, ha a gépjárművezetőnek külön fülkéje van;

i) a szállítható személyek (ülő- és állóhelyek) számát, valamint a megengedett tetőterhelést feltüntető táblával, amelyet a gépkocsi belsejében, szembetűnő helyen kell elhelyezni;

j) a közönség magatartására vonatkozó, valamint az esetleges veszélyekre figyelmeztető (a gépkocsivezetőhöz menetközben beszélni tilos, kihajolni, könyökölni veszélyes stb.) táblákkal, amelyeket a gépkocsi belsejében, szembetűnő helyen kell elhelyezni;

k) fehér alapszínű, legalább 25 cm széles és 35 cm hosszú, tartós, fa- vagy fémlemezből készült névtáblával, amelyet a gépkocsi jobboldalán (oldalfalán) kívül, jól látható helyen kell felerősíteni, vagy ugyanoda ráfesteni; a táblán fel kell tüntetni az üzemeltető családi és utónevét (cégét), foglalkozását (a vállalat tárgyát) és lakóhelyét (székhelyét); közhasználatú társasgocsiknak vagy

vegyes fuvarozási gépjármű-vállalat gépkocsijának névtábláját a gépkocsi belsejében is el lehet helyezni, ha a vállalat neve vagy a közönség által ismert rövidítése a gépkocsi külső oldalára rá van festve; a gépkocsi belsejében elhelyezett névtábla kisebb (10 cm széles, 20 cm hosszú) méretű is lehet.

(4) A tehergépkocsit fel kell szerelni:

a) az (1) bekezdés a)-n) pontjaiban meghatározott készülékkel, berendezéssel, illetve szerkezettel;

b) a gépkocsi hátsó oldalfalának szélén az úttesttől számított 1 méternél nem magasabban elhelyezett és a jármű szélességét jelző két, legalább 10 cm oldalhosszúságú, egyenlő oldalú és csúcsával felfelé néző vagy 10 cm átmérőjű fényvisszaverésre alkalmas prizmával;

c) a (3) bekezdés c), d) és f) pontjaiban meghatározott készülékkel, berendezéssel, illetőleg táblával, továbbá két - az első oldalon a felső sarokban elhelyezett - fehér fényt adó méretjelzőlámpával, ha a tehergépkocsi összsúlya (a gépjármű és a rakomány együttes súlya) a 10 000 kg-ot meghaladja;

d) fehér alapszínű, legalább 25 cm széles és 35 cm hosszú, tartós fa- vagy fémlemezről készült névtáblával, amelyet a gépkocsi jobboldalán (oldalfalán) kívül, jól látható helyen kell felerősíteni, vagy ugyanoda ráfesteni; a táblán fel kell tüntetni az üzemtartó családi és utónevét, foglalkozását (a vállalat tárgyát) és lakhelyét (székhelyét);

e) fehér alapszínű, legalább 15 cm széles és 25 cm hosszú, tartós fa- vagy fémlemezről készült terhelési táblával, amelyet a gépjármű jobboldalán (oldalfalán) kívül, jól látható helyen kell felerősíteni vagy ugyanoda ráfesteni, a táblán fel kell tüntetni a gépkocsi önsúlyát, a megengedett hasznos terhelését, a vezetőfülkében a gépjármű-vezetővel együtt szállítható személyek számát, valamint - ha az összsúly a 10 000 kg-ot meghaladja - terhelt állapotban az első és hátsó tengelyek nyomását kilogrammokban;

f) pótkocsi(k) vontatás esetén elől a gépjármű-vezetői ülés fölött középen elhelyezett egyenlőszárú 24 cm külső, 17 cm belső méretű, belső részében kivilágítható, csúcsával felfelé álló sárga színű háromszög alakú táblával. Ezt a táblát szürkülettől napkelteig, sűrű ködben és mindenkor, amikor arra szükség van, ki kell világítani. E tábla fényforrásának olyan erősnek kell lennie, hogy a tábla legalább 100 méter távolságról látható legyen. A táblát, ha a gépjármű kocsit nem vontat, el kell fedni. (40. ábra.)

(5) A halottszállító gépjárműnek zárt kocsiszekrényűnek kell lennie. Belsejét olyan lemezzel kell kibélelni, amely a fertőtlenítőszeres esetleges bomlasztó hatásának ellenáll.

A motorkerékpár felszerelése

83. § (1) A kétkerekű és 125 cm³-nél nem nagyobb lökettérfogatú motorkerékpárt (ún. kismotorkerékpárt) fel kell szerelni:

a) megfelelő szerkezetű és kifogástalan állapotú kormánykészülékkel, amellyel azt biztosan és gyorsan lehet kormányozni;

b) két, könnyen és gyorsan kezelhető, egymástól függetlenül, biztosan és megfelelő hatással működő fékberendezéssel; a lábféknek olyan hatásosnak kell lennie, hogy a motorkerékpár fékezett kerekeit sík úton óránként 30 km-es sebességgel haladása esetén durva útfelületen is megfogja és legfeljebb 9 méter hosszúságú féktávolsággal a megállást biztosítsa, tehát legalább olyan hatásosnak, hogy a lassulás mértéke mindegyik fékkel való fékezés esetén legalább 2.5 m/sec² legyen;

c) erős és jól hallható, egyhangú és magas hangú, a motorkerékpár álló helyzetében is működő

hangjelzőkészülékekkel; különleges hangjelzőkészüléket (riasztó hangjelzőkészüléket, szirénát, harangot stb.) csak a közbiztonsági szervek egyes gépjárműveire és a tűzoltóságnak tűzoltás vagy műszaki mentés célját szolgáló motorkerékpárjára szabad szerelni;

d) a távozó égéstermékek és egyéb mérges és ártalmas gázok elvezetésére szolgáló végig tömített csövekkel, amelyeket akként kell elhelyezni, hogy a kiáramló gázok a gépjármű-vezetőt vagy az utast a motorkerékpárnak sem álló helyzetében, sem menetközben ne érhessek;

e) hatásos és sem egészben, sem részben ki nem kapcsolható hangtompító-készülékkel;

f) az elsősegélynyújtáshoz szükséges kötöző és fertőtlenítőszerrel (MNOSZ 445. jelű szabvány mentődoboz sorozata I. számú mintájának megfelelő mentődobozzal);

g) a hátsó rendszámtábla felszerelésére szolgáló, a rendszámtábla méretének megfelelő kerettel (tartóval);

h) elöl egy megfelelő fényerejű, a városi lámpa fényerejére tompítható, fehér fényt adó országúti lámpával;

i) hátul egy vörös prizmával, amelyet úgy kell felszerelni, hogy a prizma a közeledő jármű lámpájának fénye ráessék; a prizma felületének a fény visszaverésére alkalmasnak kell lennie.

(2) A kétkerekű és 125 cm³-nél nagyobb lökettérfogatú motorkerékpárt fel kell szerelni:

a) az (1) bekezdés a)-g) és i) pontjában meghatározott készülékkel, berendezéssel, illetőleg táblával, továbbá

b) elöl egy fehér fényt adó városi lámpával és fényszóróval; a fényszórónak fénytompító-készülékkel vagy tompított fényű, külön világítótesttel vagy olyan berendezéssel kell ellátva lennie, amely a fényt az úttestre lefelé vetíti.

(3) A kettőnél több kerekű motorkerékpárt fel kell szerelni:

a) az (1) bek. a)-f) pontjában meghatározott készülékkel, illetőleg berendezéssel, továbbá

b) az első és hátsó rendszámtábla felszerelésére szolgáló, a rendszámtábla méretének megfelelő kerettel (tartóval);

c) elöl két, a motorkerékpár szélességét is jelző, fehér fényt adó városi lámpával és egy fehér fényt adó fényszóróval; a fényszórónak fénytompító készülékkel vagy tompított fényű külön világítótesttel kell ellátva lennie, amely a fényt az úttestre lefelé vetíti; a motorkerékpár helyzetlámpájának hátra is vörös fényt kell adnia;

d) hátul egy, a rendszámtáblát fehér fénnel megvilágító, hátra pedig tompított fényű vörös fényt adó lámpával; a lámpát a tábla síkjára merőleges síkban akként kell elhelyezni és fényforrásának olyan erősségűnek kell lennie, hogy a lámpa 100 m távolságról észlelhető, a rendszámtábla mindegyik betűje és számjegye pedig 25 méter távolságról is jól olvasható legyen;

e) olyan kapcsolószerkezettel, amellyel a hátsó rendszámtáblát megvilágító lámpa magánál a rendszámtáblánál vagy a gépjármű-vezető ülésénél az első lámpákkal és fényszóróval együtt oltható el.

(4) Motorkerékpáron a vezető mögött utast csak akkor szabad szállítani, ha részére rögzített pótülés, lábtartók és kapaszkodó fogantyú van felszerelve.

A pótkocsi felszerelése

84. § (1) A teherszállító pótkocsit fel kell szerelni:

a) biztos működésű, a gépjármű-vezető üléséből kezelhető fékkel vagy ráfutó fékkel, ezek hiányában pedig a fékezőülésből kezelhető külön fékberendezéssel; ez a rendelkezés nem vonatkozik a gépjármű önsúlyának felénél nem nagyobb összsúlyú pótkocsikra;

b) hátul egy, a rendszámtáblát fehér fénnel megvilágító, hátra pedig tompított vörös fényt adó

lámpával; a lámpát a tábla síkjára merőleges síkban akként kell elhelyezni és a fényforrásnak olyan erősségűnek kell lennie, hogy a lámpa 100 méterről látható, a rendszámtábla mindegyik betűje és számjegye pedig 25 méter távolságról is jól olvasható legyen;

c) olyan villamos kapcsoló szerkezettel, amellyel a hátsó rendszámtáblát megvilágító lámpa magánál a rendszámtáblánál vagy a gépjármű-vezető üléséből az első lámpákkal és fényszórókkal együtt kapcsolható;

d) hátul olyan világítószerkezettel, amely a lábfék használata esetében kigyullad és erősen szembetűnő vörös fényt ad (ún. stoplámpa); ez a szerkezet a hátsó rendszámtáblát megvilágító lámpa burkolatában is elhelyezhető;

e) olyan kapcsolószerkezettel, amely bármely ívben való fordulás esetében is megakadályozza, hogy a pótkocsi(k) hátsó kerekeinek nyoma a gépjármű megfelelő hátsó keréknyomától fél méternél többet eltérjen;

f) olyan biztonsági pótkapcsolóval, amely a főkapcsoló elszakadása esetében meggátolja a pótkocsinak a gépjárműtől, illetve a pótkocsiknak egymástól való elszakadását;

g) a hátsó rendszámtábla felszerelésére szolgáló, a rendszámtábla méretének megfelelő kerettel (tartóval);

h) az alváz könnyen hozzáférhető helyén elhelyezett alváztablával, amelyen magyar nyelven, jól olvasható betűkkel fel kell tüntetni a pótkocsit készítő cég nevét, a pótkocsi gyártási számát, önsúlyát és megengedett terhelését;

i) fehér alapszínű, legalább 25 cm széles és 35 cm hosszú, tartós fa- és fémlemezből készült névtáblával, melyet a pótkocsi jobboldalán (oldalfalán) kívül jól látható helyen kell felerősíteni, vagy ugyanoda ráfesteni; a táblán fel kell tüntetni az üzemeltető családi és utónevét (cégét), foglalkozását (a vállalat tárgyát) és lakhelyét (székhelyét);

j) fehér alapszínű, legalább 15 cm széles és 25 cm hosszú, tartós fa- vagy fémlemezből készült terhelési táblával, amelyet a pótkocsi jobboldalán (oldalfalán), kívül jól látható helyen kell felerősíteni vagy ugyanoda ráfesteni, a táblán fel kell tüntetni a pótkocsi önsúlyát, megengedett (hasznos) terhelését, valamint - ha az összsúly a 7000 kg-ot meghaladja - terhelt állapotban az első és hátsó tengely(ek) nyomását kilogrammokban;

k) a pótkocsi, illetőleg egynél több pótkocsi vontatása esetén az utolsó pótkocsi hátsó oldalfalának szélén az úttesttől számított egy méternél nem magasabban elhelyezett és a jármű szélességét jelző két, legalább 10 cm oldalhosszúságú, egyenlő oldalú és csúcsával felfelé néző vagy 10 cm átmérőjű fényvisszaverésre alkalmas prizmaival.

(2) A személyszállító pótkocsit fel kell szerelni:

a) az (1) bekezdés a)-h) pontjában meghatározott berendezéssel, szerkezettel, illetőleg táblával, továbbá

b) fehér alapszínű, legalább 25 cm széles és 35 cm hosszú, tartós fa- vagy fémlemezből készült névtáblával, amelyet a pótkocsi jobboldalán (oldalfalán), kívül jól látható helyen kell felerősíteni vagy ugyanoda ráfesteni; a táblán fel kell tüntetni az üzemeltető családi és utónevét (cégét), foglalkozását (a vállalat tárgyát) és lakóhelyét (székhelyét); közhasználatú társasgépkocsi vállalat pótkocsijának névtábláját a pótkocsi belsejében szembetűnő helyen is el lehet helyezni, ha a vállalat neve vagy a közönség által ismert rövidítése a pótkocsi külső oldalára rá van festve;

c) olyan biztonsági zárral vagy retesszel, amellyel az ajtó belülről elzárható, ha az kifelé nyílik;

d) a gépjármű-vezető és a jegykezelő, valamint az utasok állandó összeköttetését biztosító, könnyen kezelhető készülékkel (csengővel stb.);

e) a belső világításra szolgáló berendezéssel;

f) a szállítható személyek számát (ülő- és állóhelyek), valamint a megengedett tetőterhelést feltüntető táblával, amelyet a pótkocsi belsejében szembetűnő helyen kell elhelyezni;

g) a közönség magatartására vonatkozó, valamint az esetleges veszélyekre figyelmeztető (kihajolni és könyökölni veszélyes stb.) táblákkal, amelyeket a pótkocsi belsejében szembetűnő helyen kell elhelyezni.

A tartálygépkocsikra és tartálypótkocsikra vonatkozó rendelkezések

85. § (1) A tartálygépkocsit a 82. § (4) bekezdésében, a tartálypótkocsit a 84. § (1) bekezdésében felsorolt készülékekkel, berendezéssel, szerkezettel, illetőleg táblával kell felszerelni, továbbá

a) a tartály mindkét oldalán piros mezőben fehér betűkkel „Tűz- és robbanásveszélyes” táblával;

b) két a MNOSZ szabványnak megfelelő kézi tűzoltókészülékkel, amelyek közül az egyiknek habbal oltó készüléknek kell lennie.

(2) A tartálygépkocsi, illetőleg tartálypótkocsi

a) tartályának két légköbméternyomást ki kell bírnia;

b) tartályát 3000 literenként válaszfalakkal, minden egyes tartályrészt légzőszelepekkel kell ellátni;

c) tartályának szelepeit és csapjait akként kell elkészíteni, hogy jól és csepegésmentesen működjenek;

d) csővezetékét húzott anyagból kell készíteni és rezgés ellen rögzíteni kell;

e) tartályának tömitését nem olvadó anyagból kell készíteni;

f) tartálya összes nyílását - lefejtővezetéke nyílásának kivételével - begyulladás ellen kavicság, hajsálcsőköteg vagy Davy-háló, illetőleg ezekkel egyenlő értékű biztosító szerkezettel kell ellátni;

g) lefejtő tömlője csepegésmentes legyen;

h) tartálya lefejtő szelepének vagy csapjának szerkezete olyan legyen, hogy azokat tűz esetén lánc segítségével a tartálytól távollévő helyről is el lehessen zárni és ezen felül ezek vezetékeiben még hőhatásra záródó szelep legyen;

i) tartályának minden csővezetékén - a külső elzárócsapon felül - kívülről kezelhető fenékszelep legyen;

j) villamosvezetékeit és azok vascsöveit a tartály falához erősíteni nem szabad;

k) villamosfelszerelési tárgyainak teljesen zárt, robbanásbiztos kivitelben kell készülniök.

(3) A robbanómotoros tartálygépkocsik tekintetében az (1) és (2) bekezdésekben foglaltakon kívül még az alábbi rendelkezések is irányadók:

a) a gépjárművet meghajtó motornak a porlasztóval együtt a gépjármű elején kell lennie, ennek kipufogó csövét akként kell elhelyezni, hogy attól a tartály fel ne melegedhessék;

b) a gépjárművet meghajtó motor üzemanyagtartályát és a vezető ülését a tartálytól vaslemez borított védőfallal kell elválasztani, a védőfalnak mélyen kell lenyúlnia;

c) a gépjárművet meghajtó motor üzemanyagát a válaszfal előtt kell elhelyezni és az üzemanyagtartály töltőnyílását a láng becsapódása ellen megbízható szerkezettel kell védeni;

d) a gépjárművet meghajtó motor benzinvezetékét olyan szerkezettel kell ellátni, amelynek segítségével azt a vezetőülésből el lehessen zárni.

A gépjármű egyéb felszerelése

86. § (1) A gépjármű kezelőkészülékeit oly módon kell csoportosítani, hogy a gépjármű-vezető azokat anélkül használhassa, hogy figyelmét az útról elvonni kényszerüljön.

(2) A gépjármű közúti forgalmat befolyásoló segédberendezéseinek biztosan kell működniök; a segédberendezések szerkezete, állapota és elrendezése olyan legyen, hogy a kigyulladás vagy robbanás veszélyét kizárják. A gépjármű tüzelőszertartályát akként kell elhelyezni, hogy a benne levő tüzelőszer az eltávozó égéstermékek melegétől át ne melegedhessék.

(3) A hajtógépekre és azok tartozékaira (kazán) fennálló hatósági rendelkezések, amennyiben ezek idevonatkozóan kivételt nem tesznek, a gépjárművek hajtógépeire is érvényesek.

(4) A gépjárművek kerekeit gumiból vagy rugalmasság tekintetében egyenlő értékű anyagból készült abroncsokkal kell ellátni.

(5) A tömör gumiabroncsos és 2000 kilogrammnál nagyobb összsúlyú tehergépjármű, illetőleg pótkocsi kerékabroncsainak használt állapotban is legalább 5 centiméter vastagnak és olyan széleseknek kell lenniök, hogy a terhelt gépjármű, illetőleg pótkocsi által a pályatestre gyakorolt nyomás a kerékabroncsnak a talajjal érintkező egy centiméter sávjára a 100 kilogrammot ne haladja meg.

(6) A fűvott gumiabronccsal ellátott gépjárművet, illetőleg a pótkocsit csak annyira szabad megterhelni, hogy az egyes gumiabroncsokra eső nyomás a gyárilag megállapított teherbírást meg ne haladja.

A gépjárművek hosszúsága

87. § Egy, két vagy többtengelyű gépjármű 15 m-nél hosszabb nem lehet. Több egymásba kapcsolt jármű együttes hossza a 30 m-t nem haladhatja meg.

A gépjárművek összsúlya

88. § (1) A gépjárművek megengedett legnagyobb összsúlya a következő:

- a) egy tengelyű gépjárműé legfeljebb 5 tonna,
- b) két tengelyű gépjárműé legfeljebb 10 tonna,
- c) három tengelyű gépjárműé legfeljebb 15 tonna,
- d) pótkocsié legfeljebb 7 tonna,
- e) egy kerékre jutó terhelés legfeljebb 3 tonna.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározottnál nagyobb összsúlyú gépjármű csak a 91. §-ban előírt engedéllyel vehet részt a közúti forgalomban.

Gépjárművel pótkocsi vontatása

89. § (1) Gépjárművel a közúti forgalomban pótkocsit csak akkor szabad vontatni, ha a gépkocsit vontatásra, a pótkocsit pedig a közúti forgalomban való részvételre a gépjármű vizsgabizottság (95. §) alkalmasnak találta. A gépkocsit és a pótkocsit megvizsgálás céljából együtt kell bemutatni.

(2) Gépkocsival - a 91. §-ban említett kivételt nem tekintve - csak egy pótkocsit, rakfelület nélkül vontatóval (traktorral) pedig két pótkocsit szabad vontatni. Két vagy több pótkocsi akkor alkalmazható, ha biztonsági (légfék) fékberendezéssel és nyomvezető berendezéssel van ellátva.

(3) Az elsőfokú gépjárműkerületi rendőrhatalóság (190. §) több pótkocsival rendelkező közúti járműveknek engedélyt adhat arra, hogy vontató gépjárművek a pótkocsikat felváltva vontathassák.

A pótkocsi és a vontatott gépkocsik fékezése

90. § A gépkocsiról nem fékezhető pótkocsin, illetőleg több pótkocsi vontatása esetén minden pótkocsin külön fékezőt kell alkalmazni. Kivételt képez az az eset, ha egy pótkocsi van alkalmazva és ez ráfutó fékkel van felszerelve (84. §), valamint az az eset, ha a pótkocsi összsúlya a gépes kocsi önsúlyának felét nem haladja túl.

Nagyobb súlyú gépjárművek és kettőnél több pótkocsi forgalma

91. § (1) 10 tonnánál nagyobb összsúlyú gépjármű, továbbá 7 tonnánál nagyobb összsúlyú pótkocsi, valamint kettőnél több pótkocsiból álló vontatmány csak a megyei tanács (budapesti városi tanács) végrehajtó-bizottságának közlekedési osztálya külön engedélye alapján bocsátható megvizsgálásra és helyezhető forgalomba.

(2) A közlekedési osztály a vonatkozó engedélyt a közlekedés- és postaügyi miniszter által megállapított irányelvek alapján állítja ki. A közlekedési osztály az (1) bekezdésben említett gépjármű, illetőleg kettőnél több pótkocsi forgalomba helyezésére kiadott engedélyében megállapítja azt, hogy a gépjármű, illetőleg a pótkocsi vontatmány milyen utakon (hidakon) vehet részt a közúti forgalomban.

(3) Az (1) bekezdésben említett gépjárművel és kettőnél több pótkocsival a közúti forgalomban való részvétel közben a gépjármű vezetője a közlekedési osztály részéről kiadott engedélyt vagy annak hiteles másolatát magánál tartani és a hatósági közegek felhívására felmutatni köteles.

(4) Ha az (1) bekezdésben említett gépjárművet nem a gépjármű üzemeltetője vezeti, a közlekedési osztály engedélyét, illetőleg annak hiteles másolatát a gépjármű vezetőjének kell átadni.

A gépjármű-vezető szabad kilátását akadályozó díszítés és jelzés alkalmazásának tilalma a gépjárművön

92. § (1) A gépjárműveken csak olyan méretű zászlókat, egyéb díszítéseket és üzemi jelzéseket szabad elhelyezni, amelyek a vezetőt a szabad kilátásban nem akadályozzák.

(2) A Magyar Népköztársaság címerével ellátott nemzetiszínű zászló, vagy a címet ábrázoló egyéb jelzés használatára nézve a 4.228/1949. (IX. 7.) MT rendelet rendelkezései irányadók.

Közegészségügyi követelmények

93. § A gépjármű vezetője köteles ügyelni arra, hogy a gépjármű huzamosabb időn át füstöt ne terjesszen és a gépjárműből gyúlékony vagy robbanó anyag az útestre ne jusson.

A gépjárműnek állatokkal való találkozása

94. § (1) A vezető gépjárművét lassítani, a szükséghez képest megállítani, fenyegető veszély esetén pedig a motor működését is megszüntetni köteles, ha állati erővel vont járművel vagy szabadon hajtott, nyerges vagy máhás állatokkal találkozás esetén az állatok nyugtalankodnak.

(2) Ha az e szakaszban szabályozott találkozás olyan útvonalon történik, amelynek oldalát mélység vagy meredekebb lejtő határolja, a gépjárművel a mélység, illetőleg a lejtő oldalán kell megállni még akkor is, ha az az úttest baloldalán van.

VI. FEJEZET

A gépjárművek megvizsgálása

A gépjármű vizsgabizottság

95. § (1) A gépjárművek megvizsgálását kéttagú, egy műszaki és egy jogi szakértőből álló gépjármű-vizsgáló bizottság (továbbiakban: vizsgabizottság) végzi.

(2) A vizsgabizottság tagjait a közlekedés- és postaügyi miniszter nevezi ki. A műszaki szakértő tagot megfelelő gyakorlattal rendelkező, lehetőleg közszolgálatban álló műszaki képesítésű személyek, a jogi szakértő tagot pedig megfelelő gyakorlattal rendelkező, lehetőleg közszolgálatban álló közigazgatási képesítésű közlekedési szakemberek közül kell kinevezni. Amennyiben a jogi szakértő rendőrségi alkalmazottak közül kerül kinevezésre a közlekedés- és postaügyi miniszter a belügyminisztert keresi meg a kinevezendő személyre vonatkozó javaslattétel végett.

(3) A vizsgabizottságot - a szükséghez képest esetleg több vizsgabizottságot - a közlekedés- és postaügyi miniszter által kinevezett szakértőkből gépjármű-kerületenként (191. §) a közlekedés- és postaügyi minisztérium közületi gépjármű csoportja (a továbbiakban: KÖZGÉP) alakítja meg.

A gépjárművek megvizsgálására vonatkozó általános rendelkezések

96. § (1) A forgalmi engedély kiadását megelőző gépjármű-vizsgálatra a gépjárművet műszaki és biztonsági berendezéseivel együtt üzemképes állapotban és tisztán kell a vizsgabizottságnak bemutatni.

(2) A vizsgabizottság a gépjárművet műszaki és közlekedésrendészeti szempontból, a gépjármű forgalombiztonsága és forgalomképessége tekintetében megvizsgálja.

(3) A gépjármű megvizsgálása és a forgalmi engedély kiadása iránt a szabályszerű bélyegilleték alá eső kérvényt a lakóhely, tartózkodási hely, vagy telephely szerint illetékes Gérh.-nál (190. §) kell személyesen vagy igazolt meghatalmazott útján előterjeszteni. A kérelem előterjesztője személyazonosságát hiteltérdemlő módon, lakását pedig bejelentő lapjának szelvényével köteles igazolni. Ha a kérelmet a gépjármű üzembentartója nem személyesen terjeszti elő, meghatalmazottja részére szabályszerű meghatalmazást kell kiállítania. Jogi

személyek a meghatalmazást cégjelzéses papíron, bélyegzőjükkel ellátva kötelesek kiállítani. A beadványokhoz mellékelni kell a gépjármű jogos üzembentartói minőségét igazoló okmányokat (99. §), személygépkocsi, valamint 500 cm³-nél nagyobb hengerűrtartalmú személyszállító motorkerékpár esetén pedig az előírt fényűzési forgalmi adó összegének befizetését igazoló nyugtát is.

(4) A Gérh. a beadvány átvétele után - miután azt átvizsgálta és megállapította, hogy az helyesen van kitöltve -, közli a kérelmezővel, hogy a gépjárművet mikor és hol kell a vizsgabizottságnak megvizsgálás céljából bemutatni, egyúttal átadja a folyamodónak a megfelelő „Jelentkezési lap”-ot, felhívja folyamodót, hogy azt gépirással töltsse ki és felvilágosítja arra vonatkozólag is, hogy a jelentkezési laphoz csatolandó mellékleteket miként kell beszereznie.

(5) Azok a gépjárművek, amelyek hatósági vizsgálat helyére mennek, ez alkalommal rendszám-tábla és igazolólap nélkül közlekedhetnek. Részükre a vizsgálatot elrendelő rendőrhatalóság hatósági igazolást ad ki arról, hogy a gépjármű a hatósági vizsgálat céljából mely napon és milyen útvonalon közlekedhetik. A gépjármű üzembentartója a rendszám-tábla nélkül közlekedő gépjárművön elől és hátul a rendszám-tábla méreteinek megfelelő nagyságú, fehér alapszínű táblát köteles elhelyezni, amelyeken fekete betűkkel „Vizsgára” felirat van. Ezt a táblát a gépjármű üzembentartója köteles elkészíttetni.

A gépjármű lemérlegelése

97. § A gépjárművet megvizsgálás előtt a rendőrhatalóság által megjelölt helyen le kell mérlegelni és a mérlegelés eredményét feltüntető mérlegelési bárcát a jelentkezési laphoz mellékelni kell.

Jelentkezés a vizsgabizottságnál, jelentkezési lap kitöltése

98. § (1) A gépjármű üzembentartója, vagy annak igazolt megbízottja a gépjárművel a vizsgabizottságnál való jelentkezésekor az erre a célra rendszeresített űrlapon gépirással kitöltött és sajátkezűleg aláírt „Jelentkezési lap”-ot köteles a vizsgabizottságnak átadni. A propán-bután gázüzemű, illetőleg generátor gázüzemű gépjárműről megfelelő „Kiegészítő jelentkezési lap”-ot is ki kell tölteni.

(2) Az üzembentartó a jelentkezési lap egyes rovatait büntetőjogi felelőssége tudatában legjobb tudomása szerint pontosan köteles kitölteni.

(3) A Jelentkezési laphoz mellékelni kell:

a) gépjármű jogos szerzését igazoló iratokat (99. §);

b) a vizsgálat és a rendszám-tábla díjának befizetését igazoló befizetési lap elismervény-szelvényét;

c) a 125 cm³-nél nem nagyobb hengerűrtartalmú motorkerékpárok kivételével az esedékes gépjármű adónak (4135/1949. (VII. 5.) Korm. rendelet) befizetését igazoló befizetési lap elismervény-szelvényét;

d) a 91. § (1) bekezdésében említett gépkocsik forgalomba helyezésére és a kettőnél több pótkocsi vontatására vonatkozó külön engedélyt;

e) közhasználatú gépjármű vizsgáztatása esetén a közhasználatú gépjármű vállalat fenntartására vonatkozó engedélyokiratot, valamint a gépjárműre vonatkozólag kötött szavatossági biztosítás fennállását igazoló okmányt.

(4) Amennyiben a gépjárművet vámkülföldről hozták be, folyamodónak a vámkezelésen kívül azt is igazolnia kell, hogy a gépjármű vételára fejében kifizetésre engedélyezett külföldi deviza után a fennálló rendelkezések szerint megállapított külön megterhelést, az úgynevezett lefölözést, kiegyenlítette. Ha a gépjármű üzembentartója állami szerv lesz és a gépjármű beszerzése az állami költségvetési hitel terhére történt, a lefölözés lerovását nem kell igazolni. Ha azonban az említett állami szerv a gépjárművet más üzembentartónak (nem állami szervnek) adná át, a lefölözést utólag meg kell fizetni.

(5) Ha a jelentkezési lap egyes rovatait nem pontosan töltötték ki, vagy a szükséges mellékletek hiányoznak, a vizsgabizottság a jelentkezési lapot pótlás végett az üzembentartónak visszaadja.

A gépjármű üzembentartói minőségének igazolása

99. § (1) Annak, aki a gépjárművet megvizsgálás céljából bemutatja, igazolnia kell azt is, hogy ő a gépjárműnek jogos üzembentartója.

(2) Jogos üzembentartónak kell tekinteni azt, aki a gépjárműnek tulajdonosa, vagy annak nem tulajdonosa ugyan, de a tulajdonos engedélye alapján jogos birtokosa. A tulajdonjogot vagy jogos birtokot közokirattal vagy teljes bizonyító erejű magánokirattal, a gyártást igazoló okirattal, adásvételi szerződéssel, a vételár megfizetését igazoló számlával, jogerős bírói ítélettel, végzéssel vagy árverési jegyzőkönyvvel, a tulajdonos írásbeli engedélyével, vagy szerződéssel kell igazolni.

(3) Gépjármű üzembentartójaként a Géh. legfeljebb két természetes vagy jogi személyt jegyezhet be a forgalmi engedélybe. Kettőnél több személynek üzembentartóként bejegyzéséhez a belügyminiszter engedélye szükséges. Az erre irányuló kérelmet érdekelteknek a Géh.-nál kell előterjeszteniök. A hatóság a vonatkozó iratokat javaslatával együtt a belügyminiszterhez terjeszti fel, aki a kérelem tekintetében a közlekedés- és postaügyi miniszterrel egyetértésben határoz.

(4) Ha a tehergépjármű üzembentartójaként a forgalmi engedélybe kettőnél több személy bejegyzését kéri, folyamodóknak igazolniuk kell, hogy üzembentartóként való bejegyzésük fennforgó szükségleteikre, foglalkozásuk vagy üzletük körére és a tehergépjármű tényleges, rendszeres használatának lehetőségeire való figyelemmel valóban megokolt.

A közúti forgalomban részvételre alkalmas gépjármű megvizsgálása után követendő eljárás

100. § (1) Ha a vizsgára bocsátott gépjármű az összes követelményeknek műszaki és közlekedésrendészeti szempontból egyaránt megfelel, ezt a vizsgabizottság tagjai a jelentkezési lapon feljegyzik és a feljegyzést aláírásukkal látják el.

(2) Ezt követően a jogi szakértő az egyes gépjármű kategóriák részére megállapított rendszámkeretből a gépjármű részére a következő rendszámot, pótkocsi részére a következő nyilvántartási számot kijelöli és ezt a jelentkezési lapon feljegyzi. A vizsgabizottság a kijelölt rendszám, illetőleg nyilvántartási szám, betű és számjegyeinek a gépjármű, illetőleg a pótkocsi megfelelő helyén, (alváz, motor) való beütéséről gondoskodik és az üzembentartó részére a gépjármű rendszám tábláit is kiadja.

(3) A vizsgabizottság az (1) bekezdésben előírt eljárás után a jelentkezési lap egy példányát a Géh.-nak, egy példányát a KÖZGÉP-nek, egy példányát pedig a Központi Statisztikai Hivatalnak küldi meg.

Pótvizsga

101. § (1) Ha a gépjármű megvizsgálása alkalmával a műszaki vagy közlekedésrendészeti követelményeknek nem felel meg, vagy ha az üzemeltető a 99. §-ban előírt igazolásokat nem teljesítette, vagy azokat nem megfelelően teljesítette, a vizsgabizottság a folyamodót a gépjárművel vagy anélkül újabb vizsganapon való megjelenésre utasítja.

(2) Ha a folyamodó a vizsgabizottság által kitűzött újabb határon a gépjárművet újabb megvizsgálás céljából nem mutatta be, illetőleg a hiányzó igazolásokat nem pótolta, a vizsgadíj újabb lefizetése mellett szabályszerűen előterjesztendő újabb beadványban új vizsganap kitűzését kell kérnie.

Állandó rendszámtábla

102. § (1) A forgalmi engedéllyel ellátott gépjárművön a KÖZGÉP (95. §) mélynyomású bélyegzőjével ellátott és a vizsgabizottság által kiadott állandó rendszámtáblát (továbbiakban: rendszámtábla) kell felszerelni. A kétkerekű gépjárművön hátul, egyéb gépjárművön pedig mind elől, mind hátul kell rendszámtáblát felszerelni.

(2) Pótkocsi vontatása esetében a pótkocsin, illetőleg több pótkocsi vontatása esetében az utolsó pótkocsin hátul, a gépjármű hátsó rendszámtáblájával azonos rendszámtáblát kell alkalmazni. Pótkocsi vontatása esetében a vontató gépkocsin hátsó rendszámtáblát alkalmazni nem kell.

(3) A hátsó rendszámtáblával szerkezeti okokból fel nem szerelhető tűzoltó gépjárműveken csak elől kell rendszámtáblát alkalmazni.

(4) A rendszámtáblát a következőképpen kell elhelyezni:

a) elől a gépkocsi közepén, vagy baloldalon, illetőleg a motorkerékpáron vagy az oldalkocsin, az út szintjétől legalább 30 cm magasságban;

b) hátul a gépkocsi, illetőleg a motorkerékpár hátsó részén jól látható és jól megvilágítható helyen, az út szintjétől legalább 30 cm magasságban.

(5) A rendszámtáblákat a 82. § (1) és a 83. § (1) és (3) bekezdésében említett keretre (tartóra) szilárdan, függőlegesen és akként kell felerősíteni, hogy a rendszámtábla a gépjármű legkülsőbb pontján túl ne nyúljon.

(6) A rendszámtáblákat állandóan tisztán és jól olvasható állapotban kell tartani, azokat eltakarni, olvashatatlanná tenni, bármilyen módon megváltoztatni, vagy azokra az előírt jelzéseken kívül bármi mást festeni tilos.

Az állandó rendszámtábla alakja, mérete és jelzései

103. § (1) Az állandó rendszámtábla alakját, méretét és jelzéseit a közlekedés- és postaügyi miniszter a belügyminiszterrel egyetértésben határozza meg.

(2) A közhasználatú és magánhasználatú gépjárművek részére eltérő színű rendszámtáblákat kell rendszeresíteni.

(3) A közületi és magántulajdonban lévő gépjárművek részére eltérő jelzésű rendszámtáblákat kell rendszeresíteni. Ugyancsak különleges színű és jelzésű rendszámtáblák megállapításának van helye a külügyminiszter által igazolt, a Magyar Népköztársaság területén működő külképviseleti hatóságok, illetőleg azok tagjai által üzemben tartott gépjárművek részére is.

(4) Az egyes gépjárművek első és hátsó rendszámtábláin az alapozásnak, illetőleg a betűk és számok színének, valamint a betűknek és a számoknak azonosaknak kell lenniök.

Az állandó rendszámtábla kiadása

104. § (1) Az egyes gépjárműnek, valamint a közúti járművek gépjárművei részére kiadandó rendszámsorozatok, a közlekedés- és postaügyi miniszter a belügyminiszterrel egyetértésben állapítja meg és ezt közli a KÖZGÉP-pel.

(2) A rendszámtáblákat a KÖZGÉP készítteti el és küldi meg a közlekedés- és postaügyi miniszter által megállapított kereteknek megfelelően a vizsgabizottságoknak (95. §).

(3) A rendszámtáblákat a vizsgabizottság az üzemeltetők részére használatra adja ki és azok kiadás után is a KÖZGÉP tulajdonát képezik. Ha a gépjárművet forgalmon kívül helyezik, azt végleg külföldre viszik, ha a gépjármű használhatatlanná válik, vagy ha a rendszám a 115. § (4) bekezdése értelmében megváltozik, a rendszámtáblát a forgalmi engedéllyel és az igazoló lappal együtt a Gérh.-nak kell beszolgáltatni.

(4) A rendszámtábla elvesztését, vagy használhatatlanná válását azonnal be kell jelenteni a Gérh.-nak. A rendszámtábla pótlása és kicserélése a meghatározott díj befizetésének igazolása után, a 167. §-ban megállapított eljárás szerint történik.

A pótkocsi nyilvántartási számkerete

105. § A gépjármű-kerületek pótkocsi nyilvántartási számkeretét a közlekedés- és postaügyi miniszter állapítja meg és a KÖZGÉP útján közli a vizsgabizottságokkal, valamint a Gérh.-okkal.

A rendszámnak, illetőleg a pótkocsi nyilvántartási számnak a gépjárműbe való beütése

106. § (1) A vizsgabizottság a gépjármű forgalmi rendszámát a gépkocsi alvázába, motorkerékpároknál pedig a kormányrudat tartó hüvelybe beütteti. A pótkocsi nyilvántartási számát a pótkocsi alvázába kell beütni.

(2) A rendszámot, illetve a pótkocsi nyilvántartási számát lehetőleg az alvázkeret főtartójába, személygépjárműnél jobboldalon a motorház fedő alatt, tehergépjárműnél és pótkocsinál alul az alvázkeret jobboldali főtartójának külső részébe, motorkerékpárnál pedig a kormányrudat tartó hüvely arra alkalmas részébe kell beütni. Ha az alvázkeretnek előbb említett részéhez hozzáférni nem lehet, a rendszámot az alvázkeretnek olyan részébe kell beütni, amely attól el nem választható, ha pedig külön alvázkeret nincsen, a rendszámot az alvázkeretet pótló szerkezeti részre kell beütni.

(3) A beüttött rendszám betű és számjegyeinek magassága 7 mm.

(4) A beüttött rendszámot megváltoztatni, festéssel vagy más módon olvashatatlanná tenni nem szabad.

(5) Ha a rendszám, illetőleg a nyilvántartási szám beütésére kijelölt helyen már van szám vagy jelzés beütve, ezt meg kell hagyni, és mellette kell a rendszámot, illetőleg a nyilvántartási számot beütni. A korábban beüttött számot a gépjármű nyilvántartási lapján és forgalmi engedélyében a „különös ismertető jel” című rovatba kell bevezetni.

(6) A pótkocsi nyilvántartási számát a pótkocsi alvázablájára is be kell ütni.

Az alváz és a motor megjelölése

107. § (1) Ha a gépjármű alvázába az alváz száma, motorjába pedig a motor gyártási száma gyárilag beütve nincsen, a vizsgabizottságnak a gépjármű alvázát és motorját a (2) és (5) bekezdés szerint jól olvasható beütött alváz-, illetőleg motorszámmal kell ellátnia.

(2) A gépjármű, illetőleg a pótkocsi alvázszámának egyeznie kell az alváz gyártási számával. Ha az alváz gyártási száma nem állapítható meg, az alvázba a már beütött rendszámot, pótkocsi alvázába a nyilvántartási számot kell beüttetni.

(3) Az alvázszám beütésére vonatkozólag a 106. §-ban foglaltak az irányadók.

(4) A gépjármű motorszámának egyeznie kell a motor gyártási számával. Ha a motor gyártási száma nem állapítható meg, a motorba a gépjármű rendszámát kell beütni.

(5) A motorszámot a motor jobboldali részén elöl, szembetűnő helyen kell beütni.

(6) A beütött alváz, illetőleg motorszám szám- és betűjegyeinek magassága 7 mm.

(7) A beütött alvázszámot, illetőleg motorszámot megváltoztatni, festékkel bevonni, vagy más módon olvashatatlanná tenni nem szabad.

A gépjárműkerületi rendőrhatalóság (Gérh) eljárása

108. § (1) Ha a vizsgabizottság a gépjárművet a közúti forgalomban való részvételre alkalmasnak minősítette, a Gérh. a vizsgabizottság által részére átadott jelentkezési lap alapján kiállítja a gépjármű, illetőleg a pótkocsi nyilvántartási lapját, a gépjármű forgalmi engedélyét és igazoló lapját.

(2) A Gérh. a forgalmi engedélyt, a gépirással kiállított igazoló lapot a gépjármű nyilvántartott jogos üzemeltetőjének, igazolt megbízottjának kiadja.

(3) A Gérh. a forgalomba helyezendő gépjárműnek a 98. § (4) bekezdése értelmében beszolgáltatott vámokmányán a gépjármű rendszámát feljegyzni és a vámokmányt az üzemeltetőnek, illetőleg meghatalmazottjának ugyancsak visszaadja. A vámokmányt a rendőrségi iratok között visszatartani nem szabad.

A gépjármű forgalmi engedélye

109. § (1) A forgalmi engedély a gépjármű forgalombiztonsági és közlekedésrendészeti szempontból történt megvizsgálása alapján a gépjármű jogos üzemeltetője nevére kiállított, a Magyar Népköztársaság egész területére érvényes rendőrhatalósági engedély, amely vagyoni jogi forgalom tárgya nem lehet. A forgalmi engedélyt tehát sem elzálogosítani, sem arra kölcsönt adni, valamint azt tartozások fedezésére biztosítékként elfogadni nem szabad.

(2) A forgalmi engedélyben mindenkor a gépjármű jogos üzemeltetőjének nevét és lakóhelyét, valamint a gépjármű adatait (a gépjármű neve, rendszáma, gyártmánya, típusa, önsúlya, teherbírása, motorszáma, alvázszáma, erőforrás neve, hengerűrtartalma stb.) kell feltüntetni. A gépjárművek nyilvántartásában (114. §) a forgalmi engedély adatait kell nyilvántartani.

(3) Ha a közlekedés- és postaügyi miniszter a 115. § (5) bekezdésében foglaltak alapján az

üzembentartónak engedélyt adott arra, hogy gépjárművei motorjait cserélhesse, a forgalmi engedélyben a motorszám feltüntetésére szolgáló rovatba a „cserélhető” szót kell írni.

(4) Tulajdonjog fenntartással történt adás-vétel esetében a forgalmi engedélyt a vevőnek, mint a gépjármű jogos birtokosának nevére kell kiállítani, a forgalmi engedélybe azonban a hivatalos feljegyzésekre szolgáló részen fel kell tüntetni azt is, hogy a tulajdonjog az eladó vagy jogutóda részére fenn van tartva. („A tulajdonjog fenntartva részére”.)

(5) A forgalmi engedélyt a gépjármű üzemben tartója köteles megőrizni, azt a gépjármű-vezető menetközben magánál tartani nem köteles.

Igazolólap

110. § (1) A forgalmi engedéllyel ellátott gépjármű részére a Gérh. kartonpapírra nyomott úrlapon gépirással kiállított igazoló lapot ad ki.

(2) A Gérh.-nak az igazoló lapot ki kell cserélnie, ha az azon feltüntetett adatok bármelyikében változás áll be. Az igazoló lapon tehát adatváltozás feljegyzésének nincs helye. Az elveszett igazoló lapról másodlatot kell kiállítani.

(3) A gépjármű vezetőjének az igazoló lapot menetközben magánál kell tartania és azt hatósági közeg felhívására vonakodás nélkül fel kell mutatnia.

(4) Ha az üzemben tartó a gépjárművét nem maga vezeti, köteles az igazoló lapot a gépjármű vezetőjének átadni.

(5) Az igazoló lap és a forgalmi engedélyúrlapokat a közlekedés- és postaügyi miniszter a KÖZGÉP útján bocsátja a Gérh. rendelkezésére. A Gérh. ezeket az úrlapokat szigorú számadású nyomtatványokként köteles kezelni.

Típusvizsgálat

111. § (1) Belföldi gyárban készített azonos szerkezetű gépjárművek általános megvizsgálását (ú. n. típusvizsgálat) a gépjármű sorozatot készítő gyárvállalat kérelmezheti. A típusvizsgálat elvégzésére a KÖZGÉP illetékes.

(2) A típusvizsgálat iránt a KÖZGÉP-nél előterjesztendő kérvényhez mellékelni kell:

a) a gépjármű szerkezeti rajzát, valamint a motor, a hajtómű, a kormány szerkezet és a fék szerkezeti rajzait, két-két példányban;

b) a gépjármű műszaki leírását, amelyben meg kell jelölni:

1. a gyár nevét és telephelyét,
2. a gépjármű típusát,
3. a gépjármű nemét (személy- vagy teherszállító gépkocsi stb.),
4. az erőforrás nemét (benzin, elektromosság stb.),
5. a hajtógép (motor) rendszerét (négy- vagy kétütemű benzin, elektromos, fő- vagy mellékáramkörű elektromotor),
6. a hajtógép (motor) teljesítményének megállapításához szükséges adatokat (hengershám, furat, löket, volt, amper, akumulátor),
7. az erőátadás módját (kardán, lánc, súrlódó tárcsa, fogaskerék, szíjhajtás),
8. a kormány szerkezet kiviteli módját és az áttételt,
9. ha a gépjárművön hátrafelé menetelt meggátló készülék van, ennek szerkezetét,
10. az üzemképes alváz súlyát, kilogrammokban,

11. az alváz hordképességét, kilogrammokban,
12. a hajtógép (motor) teljesítményét bizonyos fordulatszámmal.

(3) Ha a bemutatott adatok és a vizsgálat alapján a bizottság a gépjárművet az előírásoknak megfelelőnek találja, típusvizsgálati bizonyítványt állít ki. A kiadott bizonyítványokról a KÖZGÉP-nek nyilvántartást kell vezetnie.

(4) Ha a KÖZGÉP a gépjármű szerkezetét nem találja megfelelőnek, a típusvizsgálati bizonyítvány kiadására irányuló kérelmet elutasítja. Az elutasítás miatt érdekelt fél a közlekedés- és postaügyi miniszterhez fellebbezhet.

(5) Valamely megvizsgált típushoz tartozó gépjármű forgalmi engedélyét a típusvizsgálati bizonyítvány alapján ez utóbbi hiteles másolatának csatolása mellett lehet kérni, ilyen esetben a forgalmi engedély kiadását megelőző vizsgálat lényegében csak a típus azonosságának megállapítására szorítkozhatik.

VII. FEJEZET

Forgalmi engedéllyel, igazoló lappal és rendszám táblával nem rendelkező gépjárművek próbaútja

Ideiglenes forgalmi engedély és próbaengedély

112. § (1) Forgalmi engedéllyel, igazoló lappal és rendszám táblával el nem látott gépjármű részére a gépjárműnek, egyes alkotó részeinek és felszerelésének kifogástalan működése, általában a gépjármű használhatóságának megállapítása céljából próbamenet tartása engedélyezhető. A próbamenetben a gépjármű a közúti forgalomban ideiglenes forgalmi engedéllyel (próbaengedéllyel) és próbarendszám táblával vehet részt. A Gérh. az ideiglenes forgalmi engedélyt hat hónapi, a próbaengedélyt pedig három napi érvényességgel adja ki.

(2) Ideiglenes forgalmi engedélyt gépjárműveket, illetőleg gépjármű alkatrészeket gyártó, azokat árusító vagy javító vállalatok kaphatnak.

(3) A (2) bekezdésben említett vállalatok kérvényét a Gérh. megvizsgálja abból a szempontból, hogy a kérelem teljesítése a népgazdaság, valamint a kérelmező üzeme szempontjából megokolt-e. A vizsgálat kedvező eredménye esetében a Gérh. az ideiglenes forgalmi engedélyt és próbarendszám táblákat kérelmezőnek vagy megbízottjának kiadja. Egy vállalat részére megokolt esetben több ideiglenes forgalmi engedély is adható. A Gérh.-nak az ideiglenes forgalmi engedély kiadását megtagadó véghatározata ellen az érdekelt a belügyminiszterhez fellebbezéssel élhet, aki az ügyben a közlekedés- és postaügyi miniszterrel egyetértésben dönt.

(4) A (2) bekezdésben említett olyan vállalatok, amelyeknek ideiglenes forgalmi engedélyük nincs, a (2) bekezdésben foglaltak közé nem tartozó vállalatok, általában a gépjármű tulajdonosok megokolt esetben egyes gépjárművek kipróbálására a Gérh.-tól három napig érvényes próbaengedélyt és próbarendszámot kaphatnak.

(5) A próbaengedély kiadása iránt előterjesztett kérvényben meg kell jelölni a gépjármű tulajdonosának nevét, lakását, foglalkozását, a kipróbálásra kerülő gépjármű gyártmányát, alváz- és motorszámát.

(6) A (3) és (4) bekezdésben felsoroltakon kívül mások (társadalmi szervezetek stb.) ideiglenes

forgalmi engedélyt, illetőleg próbaengedélyt csak kivételesen és megokolt esetben - a belügyminiszter előzetes engedélye alapján - kaphatnak.

(7) Azok, akiknek ideiglenes forgalmi engedélyük van, minden menetre kiterjedő indítási naplót köteles vezetni. Az említett napló rovatai a következők:

- a) folyószám,
- b) az indítás időpontja (év, hó, nap, óra, perc),
- c) gépjármű közelebbi megjelölése (gyártmány, alvázszám, motorszám),
- d) a gépjármű-vezető neve,
- e) az útvonal rövid megjelölése,
- f) a telephelyre visszaérkezés ideje (év, hó, nap, óra, perc).

(8) Próbarendszámmal közlekedő tehergépkocsikon rakomány csak a hatályban lévő rendelkezéseknek megfelelő menetokmánnyal (menetlevél stb.) szállítható. Próbarendszámmal közlekedő tehergépkocsin csoportosan személyeket szállítani, azzal vontatni, azt reklámkocsiként járatni, valamint azt ellenszolgáltatásért másnak átengedni nem szabad.

(9) Az ideiglenes forgalmi engedélyt, illetőleg a próbaengedélyt a gépjármű vezetőnek menetközben magánál kell tartania és azt a hatósági közeg felhívására vonakodás nélkül fel kell mutatnia.

(1) Az ideiglenes forgalmi engedélyt és próbaengedélyt, valamint a próbarendszám táblát másnak átengedni, vagy azokat nem próbaút céljaira felhasználni nem szabad.

Próbarendszám táblák kiadása, nyilvántartása és visszaszolgáltatása

113. § (1) A próbarendszám tábla négyzet alakú, fehér alapszínű, amelyen piros betűkkel „Próbakocsi” felirat, motorkerékpár próbarendszám tábláján pedig „Próba” felirat, ez alatt három számjegyű fekete színű arabs számjegy van.

(2) Az (1) bekezdésben említett rendszám táblákkal közlekednek az ideiglenes forgalmi engedéllyel és a próbaengedéllyel ellátott gépjárművek. A kiadott próbarendszám tábláról a Gérh. nyilvántartást vezet.

(3) A próbarendszám táblák elhelyezésére az állandó rendszám tábla elhelyezésére vonatkozó rendelkezések az irányadók, azzal a különbséggel, hogy a próbarendszám tábláknak a gépjárműre való felszerelése ideiglenes jellegű.

(4) Az ideiglenes forgalmi engedély vagy próbaengedély alapján használatra kiadott próbarendszám táblákat az engedély lejártá után 24 órán belül a Gérh.-nak be kell szolgáltatni. Az, aki a próbarendszám tábla beszolgáltatását elmulasztja, egy éven belül sem ideiglenes forgalmi engedélyt, sem próbaengedélyt nem kaphat, köteles továbbá a közlekedés- és postaügyi miniszter által naponként megállapítandó késedelmi illetéket is megfizetni.

(5) A Gérh. attól, akit az ideiglenes forgalmi engedély vagy a próbarendszám tábla használatára vonatkozó rendelkezések megszegése miatt jogerősen elítéltek és attól, aki ellen a próbarendszám táblával vagy az ideiglenes forgalmi engedéllyel elkövetett súlyosabb természetű kihágás miatt eljárás indult, az ideiglenes forgalmi engedélyt és a próbarendszám táblát visszavonhatja.

VIII FEJEZET

A gépjárművek és pótkocsik nyilvántartása

Kerületi és országos nyilvántartás

114. § (1) A Gérh. a vizsgabizottság részéről forgalomra alkalmasnak minősített gépjárművek jelentkezési lapja alapján kiállítja a gépjármű forgalmi engedélyét, igazoló lapját és a gépjármű nyilvántartási (kartoték) lapjait. A forgalomban való részvételre alkalmasnak minősített pótkocsik jelentkezési lapjáról a Gérh. pótkocsi nyilvántartási (kartoték) lapot állít ki. A gépjármű nyilvántartási lapját két példányban, a pótkocsi nyilvántartási lapját pedig egy példányban kell kiállítani. A gépjármű nyilvántartási lap egyik példányát a Gérh. saját kerületi nyilvántartásában elhelyezi, másik példányát pedig a budapesti rendőrkapitányságnak, mint országos gépjármű nyilvántartó hatóságnak, az országos nyilvántartásban való elhelyezés céljából megküldi.

(2) A gépjármű nyilvántartási lapját mind a gépjárműkerületi, mind az országos nyilvántartásban a gépjárművek rendszáma szerinti sorrendben, a pótkocsik nyilvántartási lapját pedig a pótkocsik nyilvántartási száma szerinti sorrendben kell kezelni.

(3) A gépjárműkerületi rendőrhatalóság mind a gépjárművek, mind a pótkocsik valóságos és jogos üzemeltetőiről névszerinti nyilvántartást is vezet. A névszerinti nyilvántartás céljára szolgáló nyilvántartási (kartoték) lapokat szigorú betűsorrend szerint kell kezelni.

(4) A névszerinti nyilvántartásban kezelt nyilvántartási lapokat a gépjármű és pótkocsi üzemeltetőjének együttes nyilvántartására még akkor sem szabad felhasználni, ha valamely gépkocsinak és pótkocsinak ugyanaz az üzemeltetője. Mind a gépjármű, mind a pótkocsi üzemeltetőjéről ilyen esetben is külön-külön nyilvántartó lapot kell kiállítani.

(5) A budapesti rendőrkapitányság az ország területén forgalomban lévő gépjárművekről alvázszámuk és motorszámuk szerint külön nyilvántartást is vezet.

A gépjármű (pótkocsi) üzemeltetési adataiban beálló változások bejelentése

115. § (1) A gépjármű, illetőleg pótkocsi üzemeltetőjének személyében, a gépjármű, illetőleg pótkocsi telephelyében és a járműben beálló minden változást az üzemeltető - az üzemeltető személyében beálló változás esetében mind a régi, mind az új üzemeltető - köteles a forgalmi engedélynek megfelelő átírása és az igazoló lap kicserélése, valamint a gépjármű-nyilvántartás helyesbítése céljából a változás bekövetkezésétől számított 48 órán belül a Gérh.-nak bejelenteni.

(2) A gépjármű-nyilvántartás adatainak helyesbítésére vonatkozó bejelentések és az ezzel kapcsolatos beadványok illetékmentesek.

(3) Ha az érdekeltek a bejelentést, illetőleg a beadványt a Gérh.-nak postán küldik el, a küldeményt bérmentesíteni kell. Bérmentesítés nélkül érkezett postai küldeményt a Gérh. nem fogadhat el.

(4) Ha a gépjárművet magánhasználatból közhasználatba vagy magántulajdonból köztulajdonba vesznek át, ha a gépjárművet az eredeti szerkezettől lényegesen eltérő szerkezettel (pl. motorral) szerelnek fel, ha a gépjárműnek olyan részén történik lényeges változás, amely a forgalom biztonságára kihatással van (fék, kormányrendszer), továbbá, ha a gépjármű jellege megváltozik (pl. személygépkocsiból tehergépkocsi lesz, oldalkocsi nélküli

motorkerékpárt oldalkocsival látnak el stb.), végül ha olyan gépjárművet kívánnak újból forgalomba helyezni, amely forgalmon kívül volt helyezve, a gépjárművet újabb megvizsgálás alá kell vonni. A megvizsgálást szabályszerű bélyegilleték alá eső beadványban kell kérni. A gépjármű megvizsgálására vonatkozólag az újonnan forgalomba helyezendő gépjárművek megvizsgálása tárgyában a 95-101. §-ban foglalt rendelkezéseket értelemszerűen alkalmazni kell.

(5) Olyan közületeknek, amelyeknek több gépjárműve van, a közlekedés- és postaügyi miniszter engedélyt adhat arra, hogy a nevükön nyilvántartott gépjárművekben a tulajdonukat képező motorokat cserélhessék.

Üzembentartó-változás és telephelyváltozás egy gépjármű-kerület területén belül

116. § (1) Ha a gépjármű, illetőleg a pótkocsi üzembentartójának személyében vagy a gépjármű, illetőleg pótkocsi telephelyében a gépjármű-kerület megváltozása nélkül áll be változás, ennek bejelentésére vonatkozólag a 115. §-ban foglaltak az irányadók. Az üzembentartói jog átruházásának igazolása tekintetében pedig a 99. § (2) bekezdésében foglaltakat kell alkalmazni. Az üzembentartó személyében beállott változás bejelentése a régi és új üzembentartónak együttes kötelessége.

(2) Tulajdonjog-fenntartással történt adás-vétel esetében a forgalmi engedélybe a vevőnek - mint a gépjármű üzembentartójának - és a tulajdonjog fenntartójának bejegyzésére vonatkozólag a 109. § (4) bekezdésében foglaltak az irányadók.

(3) A tulajdonjog fenntartására vonatkozó feljegyzést csak abban az esetben lehet törölni, ha a vevő közokirattal, teljes bizonyító erejű magánokirattal vagy jogerős bírói ítélettel igazolja, hogy a megvett gépjármű vételárát teljesen kiegyenlítette, illetőleg, ha a feljegyzés törléséhez az, akinek javára a tulajdonjog fenn van tartva, hozzájárult.

(4) Ha olyan gépjárművet kívánnak új üzembentartó nevére átíratni, amelyre vonatkozólag valaki javára a tulajdonjog fenn van tartva, a gépjárművet újabb üzembentartó nevére átírni csak akkor szabad, ha ehhez az, akinek a javára a tulajdonjog fenntartás fel van jegyezve, hozzájárult.

A gépjármű-kerület változása

117. § (1) Ha a gépjármű vagy a pótkocsi üzembentartója járművét véglegesen más gépjármű-kerületbe viszi át, ezt a körülményt a járműnek az új kerületbe való végleges átvitele előtt köteles annak a Gérh.-nak bejelenteni, amely a járművet eddig nyilvántartotta. (Régi kerület.)

(2) Ha a gépjárműnek, illetőleg pótkocsinak más kerületbe való végleges átvitele a bejelentésben megjelölt időpontban akadályba ütközik, ezt az üzembentartó régi kerület szerint illetékes Gérh.-nak élőszóval vagy írásban bejelenteni köteles.

(3) Ha a gépjármű vagy a pótkocsi üzembentartója járművét az új gépjármű-kerület területére véglegesen átvitte, ezt a körülményt a járművek az új kerületbe való megérkezésétől számított 48 órán belül az új gépjármű-kerület illetékes Gérh.-ának bejelenteni köteles.

(4) Ha a gépjármű, illetőleg a pótkocsi üzembentartójának személye és a gépjármű-kerület is változik, ezt a régi üzembentartó a régi kerület Gérh.-ának, az új üzembentartó pedig az új Gérh.-nak köteles az (1) és (3) bekezdésekben megadott időtartam alatt bejelenteni.

(5) Ha az (1), (3) és (4) bekezdésben említett bejelentéseknek a Gérh.-hoz való továbbítása

postán történik, minden változásra vonatkozó bejelentést a gépjárművek, illetőleg pótkocsik üzemeltetőinek saját érdekében is ajánlott bérmentesítéssel kell postára adniok.

A Gérh eljárása változások bejelentése esetében

118. § (1) Ha az üzemeltető változás bejelentése esetében a gépjármű telephelye nem változik, vagy a telephely megváltozik ugyan, de az új telephely is ugyanabban a gépjármű-kerületben van, az illetékes Gérh. a gépjármű, illetőleg pótkocsi üzemeltetőjét a forgalmi engedély és az igazolólap bemutatásán kívül a jármű jogos szerzésének, illetőleg jogos üzemeltetői minőségének, továbbá a jogátruházással kapcsolatos adók és illetékek lefizetésének igazolására hívja fel. Ha az igazolások az előírásoknak megfelelnek, a Gérh. az üzemeltető változást, illetőleg a gépjármű telephelyében, avagy a gépjárműben beállott változást a forgalmi engedélyben az erre a célra fenntartott helyen feljegyzi. Az igazolólapot bevonja, helyette a tényleges állapotnak megfelelő adatokkal új igazolólapot állít ki, a régi igazolólapot pedig a gépjárműre vonatkozó iratok közé helyezi és ott megőrzi. Ennek megtörténte után a forgalmi engedélyt és az új igazolólapot az üzemeltetőnek kiadja. A bekövetkezett változásokat a Gérh. a gépjármű nyilvántartási lapján is feljegyzi és a változásokról a közlekedés- és postaügyi minisztériumot, az országos nyilvántartást, valamint a Központi Statisztikai Hivatalt is értesíti. Az országos nyilvántartásnak szóló értesítésekben a gépjárműre vonatkozó adatokat olyan sorrendben kell felsorolni, amint azok a gépjármű nyilvántartási lapján következnek.

(2) Ha a gépjármű telephelyének megváltozása következtében a jármű új gépjármű-kerület területére kerül, illetőleg, ha az üzemeltető személyében beállott változás következtében kerül a jármű más gépjármű-kerület területére, ez esetben a régi kerületi Gérh. a hozzá érkezett bejelentést követő három napon belül a gépjármű, illetőleg a pótkocsi nyilvántartási lapját az új Gérh.-nak megküldi, a változásra vonatkozó bejelentést pedig irattárában megőrzi. A változásnak a forgalmi engedélyben és a nyilvántartási lapon való átvezetése, az új igazolólap kiadása és a beállott változásokról az (1) bekezdés szerint való adatszolgáltatás az új Gérh. feladata.

A forgalmi engedély visszavonása, a gépjárműnek a forgalomból való kitiltása

119. § (1) A Gérh. a forgalmi engedélyt az alábbi esetekben vonhatja vissza, illetőleg a gépjárművet a forgalomból az alábbi esetekben tilthatja ki:

a) ha a forgalmi engedély a gépjármű, avagy az üzemeltető adataiban beállott és be nem jelentett változások (üzemeltető változás, kerületváltozás, lakcím stb. változás) következtében nem a tényleges állapotot tünteti fel;

b) ha a gépjármű az e rendeletben vagy egyéb törvényes jogszabályokban előírt feltételeknek műszaki, vagy közrendészeti szempontból nem felel meg;

c) ha a Gérh. vagy más rendőrhatalóság megállapítása szerint a forgalmi engedéllyel, avagy a gépjárművel közrendészeti visszaéléseket követnek el (pl. jogosulatlan közhasználatú fuvarozás, forgalmi engedély elzáróztatása, adatainak illetéktelen megváltoztatása stb.);

d) ha tulajdonjog-fenntartással történt eladás esetében az eladó, illetőleg jogutódja, akár jogerős, akár nem jogerős bírói határozattal (ítélet, végrehajtást elrendelő, vagy egyéb végzés, váltófizetési vagy fizetési meghagyás stb.) igazolja, hogy a bíróság az eladót a vételi ügylettől

való elállásra jogosította fel, vagy a vevőt a gépjármű visszaadására, avagy a vételár vagy hátralékának megfizetésére kötelezte és a vevő fizetési, illetőleg visszaadási köteletségének a teljesítésére megszabott határidőben nem tett eleget. A bírói intézkedés jogerőre emelkedése előtt a Géh.-nak e pont alapján tett intézkedése azonban ideiglenes jellegű és a felek közötti jogviszonyt nem érinti. E pont alapján a Géh. részéről intézkedésnek nincs helye, ha a vevő közokirattal vagy teljes bizonyító erejű magánokirattal igazolja, hogy a bírói határozattal megállapított kötelezettségének eleget tett;

e) ha a gépjármű üzemeltetője a gépjármű adót az esedékesség napjáig nem fizeti be. Az ez okból bevont forgalmi engedélyt csak akkor szabad visszaadni, ha az üzemeltető az illetékes hatóság által kiállított bizonylattal igazolja, hogy adófizetési kötelezettségének eleget tett és adóhátraléka nincs.

(2) Menetrend szerint közlekedő autóbusz forgalmi engedélyét az (1) bekezdés b) pontjában körülírt eset kivételével csak a közlekedés- és postaügyi miniszter előzetes hozzájárulásával szabad visszavonni.

(3) A forgalmi engedély visszavonása esetében a rendszámtáblákat (rendszámtáblát) és az igazoló lapot is be kell vonni.

(4) A visszavont forgalmi engedélyt, rendszámtáblákat (rendszámtáblát) és igazoló lapot az üzemeltetőnek vissza kell adni, ha a forgalmi engedély visszavonására okot adó hiányosságokat pótolta, illetőleg a felmerült kifogásokat megszüntette. A forgalmi engedélynek az (1) bekezdés c) pontja alapján történt visszavonása esetében a forgalmi engedély csak akkor adható vissza, ha a gépjárművet más üzemeltető nevére íratják át, vagy ha az üzemeltető alapos biztosítékot nyújt arra vonatkozólag, hogy a forgalmi engedéllyel, illetőleg a gépjárművel újabb közrendészeti visszaélést elkövetni nem fog.

(5) A Géh. a gépjármű forgalmi engedélyének visszavonásáról, illetőleg a gépjárműnek a forgalomból való kitiltásáról a közlekedés- és postaügyi minisztériumot, az országos nyilvántartást és a Központi Statisztikai Hivatalt értesíteni köteles.

IX. FEJEZET

Személyszállítás tehergépkocsin

A) Csoportos személyszállítás tehergépkocsin

Az engedélynek a gépjármű vezetőjénél tartása

120. § (1) A tehergépkocsi üzemeltetője a szükséges menetokmányokat a szállítás megkezdésekor a gépjármű vezetőjének átadni köteles.

(2) A gépjármű vezetője a menetokmányokat a szállítás tartama alatt magánál tartani és a közúti közlekedés ellenőrzésére jogosult hatóság vagy hatósági közeg felszólítására felmutatni köteles.

Szavatossági biztosítás kötelezettsége

121. § (1) Csoportos személyszállítás esetében a tehergépkocsi üzemeltetője a gépkocsi, illetőleg a pótkocsi által esetleg okozott balesetből reá háruló kártérítési kötelezettség biztosítása végett a (2) bekezdésben meghatározott összeg erejéig szavatossági biztosítást köteles kötni.

(2) Az (1) bekezdésben említett szavatossági biztosítás legkisebb összege:

a) sérülés vagy halál esetére személyenként 15 000 Ft,

b) tárgyrongálás esetén 3000 Ft.

(3) Bármennyi is a szállított személyek száma, a tehergépkocsi üzemeltetője a sérülés vagy halál esetére szóló szavatossági biztosítást 120 000 Ft-nál nagyobb összeg erejéig megkötni nem köteles.

(4) A szavatossági biztosítási kötelezettség a 69/1950. (III. 7.) MT rendelet 1. §-ában felsoroltakra nem terjed ki.

A szavatossági biztosítás megkötéséről kiállított okiratnak a gépjármű-vezetőnél tartása

122. § (1) A biztosító intézet által a szavatossági biztosítás megkötéséről kiállított okiratot a tehergépkocsi üzemeltetője a személyszállítás megkezdése előtt a tehergépkocsi vezetőjének átadni köteles.

(2) A tehergépkocsi vezetője az előző bekezdésben említett okiratot a közúti közlekedés ellenőrzésére jogosult hatóság vagy hatósági közeg felszólítására felmutatni tartozik.

A tehergépkocsi felszerelése

123. § (1) A tehergépkocsit a szállítandó személyek számának megfelelő méretű szilárd háttámlával és karfával ellátott padokkal kell felszerelni. Használatbavétel előtt a járművet gondosan meg kell tisztítani.

(2) A padoknak a kocsiszekrény oldalaitól függetleneknek kell lenniök.

(3) A padokat a tehergépkocsi szélességében vagy hosszában úgy kell elhelyezni, hogy a szállítandó személyek a padokon akadálytalanul helyet foglalhassanak és a tehergépkocsiról akadálytalanul leszállhassanak.

(4) Olyan két padot, amelyeken az utasok egymásnak háttal foglalnak helyet, közös háttámlával és karfával szabad ellátni.

(5) A padokat az alvázhoz vagy a padlóhoz szilárdan rögzíteni kell.

(6) A tehergépkocsit a padoknál legalább 30 cm-el magasabb oldalfalakkal kell ellátni és az oldalfalakat olyan szerkezettel kell összekapcsolni, amely a tehergépkocsi rázkódása közben sem nyílhat ki.

(7) A tehergépkocsit az utasok fel- és leszállására alkalmas lépcsővel vagy hágcsóval kell ellátni. A lépcsőt, illetőleg a hágcsót a tehergépkocsin úgy kell elhelyezni, hogy az a személy és vagyonbiztonságot, valamint a közlekedést ne veszélyeztesse.

(8) A tehergépkocsira olyan könnyen kezelhető jelzőkészüléket kell felszerelni, amely a tehergépkocsin szállított személyek és a gépkocsivezető között az állandó összeköttetést biztosítja.

Az utasok elhelyezésének rendje

124. § (1) Tehergépkocsin csak a forgalmi engedélyben megállapított teherbírásnak megfelelő számú személyt szabad szállítani, személyenként 80 kg megterhelést számítva.

(2) Tehergépkocsin személy csak a kocsi oldalfalai által határolt belső részén ülve szállítható. A személyeket a tehergépkocsin úgy kell elhelyezni, hogy a terhelés arányos legyen.

(3) A gépjármű-vezető fülkéjében a gépjármű-vezető mellett legfeljebb a terhelési táblán [82. § (4) bek. e) pont] feltüntetett számú személy foglalhat helyet.

Kocsikísérő kijelölése

125. § (1) Csoportos személyszállítás esetére a tehergépkocsi üzemeltetője felelős kocsikísérőt kijelölni és részére feltűnő szolgálati jelvényt (karszalagot stb.) beszerezni köteles. A kijelölt kocsikísérő a személyszállítás tartama alatt a vezető fülkéjében nem tartózkodhatik, hanem a tehergépkocsinak az utasok szállítására szolgáló részén kell helyet foglalnia. A szolgálati jelvényt a kocsikísérő az utazás tartama alatt viselni köteles.

(2) A kocsikísérő a szállított személyek rendellenes magatartásának megakadályozása, illetőleg megszüntetése érdekében haladéktalanul intézkedni köteles. Ha az intézkedés eredménytelen, el kell rendelni a tehergépkocsi megállítását.

(3) A tehergépkocsi vezetője a felelős kocsikísérő felhívására köteles a tehergépkocsit nyomban megállítani.

Személyek csoportos szállítása pótkocsis tehergépkocsin

126. § A csoportos személyszállításra használt tehergépkocsihoz kapcsolt pótkocsin - a fékező kivételével - személyt szállítani tilos.

A csoportos személyszállításra szolgáló tehergépkocsi vezetőjére vonatkozó rendelkezések

127. § Csoportos személyszállításra szolgáló tehergépkocsit csak olyan gépkocsivezető vezethet, aki a megfelelő nemű és üzemű gépjármű vezetésére jogosító „Képesített gépjármű-vezetői igazolvány”-nyal rendelkezik.

B) Személyszállítás közhasználatú és magánhasználatú árut szállító tehergépkocsin

A szállítható személyek száma

128. § (1) Közhasználatú vagy magánhasználatú tehergépkocsin, valamint a rakfelület nélküli vontató gépjárműhöz (traktorhoz) kapcsolt első pótkocsin áruszállítás alkalmával a

gépjármű-vezetőn, a fékezőn és a gépjármű jogos üzemeltetőjén, valamint a vele közös háztartásban élő családtagjain kívül csak

- a) árukísérőt (őröket),
- b) a szállított áruk fel- és lerakásához szükséges munkásokat és
- c) az üzemeltetőjének ipari (kereskedelmi) tevékenysége körébe tartozó munka elvégzése végett a telephelyről a munka színhelyére vagy onnan az üzemeltető telephelyére szállított szakmunkásokat (eladókat, beszerzőket stb.) szabad szállítani.

(2) Árut szállító közhasználatú vagy magánhasználatú tehergépkocsikhoz kapcsolt pótkocsin, valamint rakfelület nélküli vontató gépjárműhöz (traktorhoz) csatolt második pótkocsin - a fékező kivételével - személyt szállítani tilos.

(3) Árut szállító közhasználatú vagy magánhasználatú tehergépkocsin, illetőleg pótkocsin szállított személyek száma a vezetővel és üzemeltetővel, ennek családtagjaival, illetőleg a fékezővel együtt nyolcnál több nem lehet.

(4) Az (1) bekezdésben felsorolt személyeknek a (2) bekezdésben említett tehergépkocsi belsejében ülőhelyeket kell biztosítani. A gépkocsivezető fülkéjében a gépkocsivezető mellett legfeljebb a terhelési táblán [82. § (4) bek. e) pont] feltüntetett számú személy foglalhat helyet.

(5) Árut szállító közhasználatú vagy magánhasználatú tehergépkocsin, illetőleg pótkocsin személyt csak a gépkocsi rakfelületének az oldalfalakkal határolt belső részén és csak ülve szabad szállítani.

(6) A szállított személyek és az áru rakomány súlya a gépkocsi, illetőleg a pótkocsi megállapított teherbíró képességét nem haladhatja túl. Egy személyre 80 kg megterhelést kell számítani.

(7) Az (1) bekezdésben felsorolt személyek a jelen § (4) és (5) bekezdésében meghatározott módon a telephelyére üresen haladó tehergépkocsin, illetőleg pótkocsin is helyet foglalhatnak.

A tehergépjárművön szállított személyek adatainak a menetlevélre feljegyzése

129. § (1) A tehergépjárművön szállított személyek családi és utónevét, életkorát, foglalkozását és lakcímét a tehergépjármű menetlevelén fel kell jegyezni. Csoportos személyszállítás esetén a szállított személyekről külön kísézőjegyzéket kell kiállítani.

(2) A kísézőjegyzéknek az (1) bekezdésben említett adatokat kell tartalmaznia. A kísézőjegyzéket a tehergépjármű-vezető menetközben magánál tartani és hatósági közegek felhívására vonakodás nélkül felmutatni köteles.

C) Vegyes rendelkezések

Kivételezett tehergépjárművek

130. § A 120-129. §-ban foglaltak nem vonatkoznak a néphadsereg, az Államvédelmi Hatóság, a rendőrség, a tűzoltóság, a vasút, a posta, az elektromos-, gáz-, víz- és csatornázási művek gépjárműveire, valamint a letartóztatási intézeteknek őrszemélyzetét, vagy letartóztatottakat szállító gépjárműveire, ha azokat működési területükön szolgálati célokra használják, továbbá a közveszély vagy elemi csapás elhárítása céljából használt gépjárművekre, végül a legfeljebb 750

kilogramm megengedett terhelésű, zárt kocsiszekrényű áruszállító, illetőleg áru- és személyszállító (mindenes) gépjárművekre.

X. FEJEZET

Munkagépek közúti forgalma

Gépjárműnek nem minősülő munkagépek

131. § (1) A 79-119. §-ban foglalt rendelkezések nem vonatkoznak a géperező mezőgazdasági és ipari gépekre (mezőgazdasági traktorok, cséplőgépek, motoros fűrészek, faaprítók, elektromos fűró- és zúzógépek stb.), továbbá a géperező úti hengerlőkre, gőz, vagy motoros ekék lokomotívjaira és motorgépekre, végül a vontatógépekre, ha azokat a gazdaságon, illetőleg az ipartelepen kívül közúton való közlekedésre rendszeresen nem használják.

(2) Ha az (1) bekezdésben felsorolt munkagépek kivételesen közúton közlekednek (pl. a mezőgazdasági traktor termés, szalma betakarítására, trágyahordásra, cséplőgépnek a cséplés helyére vontatására stb.), közlekedésükre vonatkozólag az I. és III. részben foglalt általános közlekedésrendészeti szabályok az irányadók azzal a korlátozással, hogy óránként legfeljebb 10 kilométeres sebességgel haladhatnak.

(3) Az (1) bekezdésben felsorolt munkagépeket csak életének 18. évét betöltött olyan személy vezetheti, aki a közlekedésrendészeti szabályokban jártas. A vezető közlekedés közben személyazonosságának igazolására szolgáló igazolványt (munkakönyv, bejelentőlap szelvény stb.) magánál tartani és hatósági közegek felhívására felmutatni köteles.

Gépjárműnek minősülő munkagépek

132. § (1) A 131. §-ban felsorolt különleges munkagépek közül azokra, amelyek a közúti közlekedésben rendszeresen részt vesznek, a közúti gépjárművekre vonatkozó rendelkezések érvényesek, azzal a különbséggel, hogy

a) ha a különleges gépjármű sebessége óránként 6 km-nél nem nagyobb, úgy az a gumiabroncsoszárra vonatkozó előírás alól mentes;

b) ha óránkénti sebessége 6 km-nél nagyobb, de 10 km-t meg nem halad, a munkagépen egy fékszerkezet alkalmazása elégséges.

(2) Villamostargoncák és hasonló különleges gépjárművek, ha óránkénti sebességük 7 km-nél nem nagyobb, az (1) bekezdésben említett különleges gépjárművekkel esnek egyenlő elbírálás alá.

(3) A közúti forgalomban résztvevő különleges gépjárművek kerekeit, ha azoknak gumiabronccsal való ellátása az (1) bekezdés a) pontja szerint nem kötelező, lapos vasból készült abronccsal kell ellátni. Amennyiben a gépjárművek kerekei kapaszkodókkal vannak ellátva, az ilyen kerekeket a közutak használata alkalmával ki kell cserélni, vagy a kiálló bordák közeit olyan burkolattal kell ellátni, amely a bevágásokat kitölti és ezáltal a keréktalpakat simává teszi.

(4) Az (1) és (2) bekezdésben említett különleges gépjárműveket csak szabályszerű

gépjármű-vezetői igazolvánnyal ellátott személy vezetheti.

XI. FEJEZET

A propán-bután gázüzemű gépjárművek közúti forgalomban való részvételének különleges szabályai

Általános rendelkezések

133. § (1) A propán-bután gázüzemű (továbbiakban: gázüzemű) gépjármű önsúlyának megállapításánál a palackot, illetőleg palackokat üzemkész állapotba kell helyezni (gázzal meg kell tölteni). Benzinüzemű gépjárművek gázüzeműre átalakítása esetén a vizsgabizottság (95. §) figyelemmel köteles lenni arra, hogy a gépjármű eredeti megengedett hasznos terhelését az önsúlynövekedésnek megfelelően le kell szállítani.

(2) Az üzemanyag-szivattyút a membrán és a tömítések kiszáradásának elkerülése végett állandóan folyékony üzemanyaggal töltve kell tartani. E célból a szivattyú és a porlasztó elzárócsap beépítése nélkül ilyen üzemű gépjármű a közúti forgalomba nem bocsátható.

A palackok kezelésénél követendő biztonsági rendszabályok

134. § (1) Csak olyan gázpalackokat szabad használni, amelyeket az illetékes ellenőrző hatóság jelzéssel látott el. [23900/1944. IpM rendelet (Magyar Közlöny 133. sz.).]

(2) A gépjárművön olyan biztosító berendezésnek kell lenni (biztosítószelep, pukkanótárcsa vagy a mindenkori palacknyomás alatt álló alkalmas gumitömlő), amely a meg nem engedett túlnyomás keletkezését megakadályozza. A biztosítóberendezést úgy kell elhelyezni, hogy az ezúton eltávozó gáz a gépjármű belsejébe ne áramolhassék, illetőleg gondoskodni kell a kiömlő gáz elvezetéséről.

(3) A gáz tárolására szolgáló palackot szilárdan és oly módon kell a gépjárműre felerősíteni, hogy a gépjármű alváz esetleges alakváltozásai ne gyakorolhassanak káros visszahatást sem a palackokra, sem az azok felfüggesztésére szolgáló szerkezetekre.

(4) A palackot, illetőleg a palackokat, valamint a felfüggesztésükre szolgáló szerkezetet - beleértve a csőelvezetéseket is - úgy kell elhelyezni, hogy azoknak legszélsőbb pontja és az úttest felülete között legalább 19 cm távolság legyen. A palackoknak és szerelvényeinek a kocsik körvonalán túlterjedniök nem szabad.

(5) Amennyiben a palackok elhelyezésüknél fogva védettek a külső ütőhatások ellen, különleges védőberendezésről nem kell gondoskodni. Ebben az esetben szelepvédő-sapkát sem kell alkalmazni.

(6) Megfelelő védelemről kell gondoskodni, ha a csőcsatlakozáshoz közelfekvő sárhányó nem nyújt elegendő védelmet a felütődő kövek ellen a palackszelepek megvédéséhez. Amennyiben a palackszelepek a belépőajtó alatt volnának elhelyezve, azokat a rálépés veszélyétől meg kell óvni.

(7) Ha az elöl vagy hátul elhelyezett palackok valamilyen ütőhatásnak ki lennének téve, a

szelepeket ez ellen is meg kell védeni.

(8) Ha a gázpalackok és azok vezetékei a gépjármű kocsiszekrényében nyerne elhelyezést, az ezek befogadására szolgáló teret a kocsiszekrény belsejétől légmentesen kell elzárni. A palackok elhelyezésére szolgáló tér, illetőleg szekrény alján a palackok darabszámával megegyező számú nyílást kell vágni, amelyek egyenkénti keresztmetszetének 200 négyzetcentiméternek kell lennie. Ezeket a nyílásokat úgy kell elkészíteni, hogy azokat semmi körülmények között se lehessen elzárni. Az elkülönítő szekrény kifogástalan tömítéséről állandóan gondoskodni kell.

(9) A palackokat a kipufogó gázok melegétől és a napsugár behatásától borítólemez alkalmazásával kell védeni. A palackoknak a kipufogó-csővezetékétől legalább 10 cm, a kipufogó edénytől pedig legalább 15 cm távolságra kell lennie, egyébként védőlemezt kell alkalmazni.

Szelepek

135. § (1) A szelepeknek minden állásban jól kell tömíteniök.

(2) A berendezésbe legalább egy főelzárószelepet kell iktatni, amelyet azonban a vezetőfülkében elhelyezni nem szabad. Gondoskodni kell azonban arról, hogy ezt a főelzárószelepet a vezetőülésből kezelni lehessen. A palackok üzemküzben való túltöltődésének elkerülése végett a két palack nem kapcsolható össze.

(3) A gépjárművön figyelmeztető táblát kell elhelyezni a következő szöveggel: „A motor üzeméhez egyidejűleg csak egy palack használható. A palackokat összekapcsolni veszélyes, ennél fogva tilos.”

(4) Az üzenen kívüli palackcsatlakozásokat vakcsavarzattal kell elzárni.

(5) Minden palackot elzárószeleppel kell ellátni. Ha a túlnyomás megakadályozására szolgáló biztosítóberendezés nincs a palackon, a palack elzárószelepét állandóan nyitva kell tartani. Ez esetben a gépjárművön, megfelelő helyen figyelmeztető táblát kell elhelyezni a következő szöveggel: „A palack zárószelepét állandóan nyitva kell tartani.”

(6) Ha a biztosítóberendezés csak nyitott palackszeleppel működik, a beépített palackok számának megfelelő számú főelzárószelepet kell alkalmazni.

(7) Csakis olyan nyomáscsökkentő szelep alkalmazható, amely a szabad gáznak a motor leállítása után való kiömlését megakadályozza.

Csővezeték

136. § (1) A gáz vezetésére kellő szilárdságú, varrat nélküli acélcsövet kell használni. A csöveknek, különösen azok összekötőhelyeinek könnyen áttekinthetőnek és ellenőrizhetőnek kell lenniük.

(2) A magasnyomású gázvezetőcsöveket rázkódtatás és szükség esetében az alváz alakváltozása ellen védeni kell. Az alá nem támasztott csőhossz legfeljebb 80 cm lehet.

(3) A csőösszekötéseket kemény forrasztással, illetőleg csavarozással és forrasztással vagy kifogástalan hegesztéssel kell elkészíteni, lehet azonban más, bevált forrasztás nélküli csőkötetést is alkalmazni. Ez utóbbinál csak olyan gyártmányokat lehet alkalmazni, amelyeknek üzemi tartóssága már hosszabb tapasztalat szerint biztosítva van.

(4) Személyszállító gépjárműveknél sem a vezetőfülkében, sem az utasfülkében gázvezető csővezeték nem lehet, hacsak nincs megbízható módon elkülönítetten vezetve (pl. szellőzőnyílással ellátott köpenycsővekben). Nyitott, vagy félig zárt vezetőfülkével bíró

tehergépjárműveknél összekötőhelyek nélküli acélcsővek keresztülvezetése és gázmanométer elhelyezése a vezetőfülkében megengedhető. A manométereknek pukkanásbiztosaknak kell lenniük.

(5) A gázvezeték átmenő helyeken (fal) a sűrűdéstől meg kell óvni, ennél fogva az átmenőhelyeknél megfelelő nagyságú furatokat kell készíteni.

(6) Az előmelegítő előtti gázvezeték nem szabad a kipuffogócső mentén vezetni. Ha a gáz előmelegítése kipuffogógázzal történik, a berendezést hozzáférhetően és minden részletében áttekinthető módon kell elrendezni.

Egyéb biztonsági intézkedések

137. § (1) A gázvezetékben és szerkezetben észlelt tömítetlenségeket és szivárgásokat azonnal meg kell szüntetni.

(2) Üzem utáni leállításkor vagy tartósabb üzemszünet esetében a főelzárószelepet, valamint a palackok szelepeit el kell zárni, kivéve a 135. § (5) bekezdésében foglaltak esetében, amikor is a gépjárműre felszerelt palack zárószelepét üzemszünetben is nyitva kell tartani, a főelzárócsapokat azonban ez esetben is el kell zárni.

(3) A palackok csak leállított motor mellett, szabadban cserélhetők ki.

(4) A szabadba jutó gáz mérgezőhatású, könnyen gyulladó és robbanékony volta miatt nyílt lánggal - különösképpen a szerelésnél és hibakeresésnél - nem szabad a szerkezethez közeledni.

(5) Tűz esetében a palackot és a főelzárószelepeket azonnal el kell zárni.

(6) A motor kábelvezetéseit, valamint villamos berendezéseit mindenkor kifogástalan állapotban kell tartani.

(7) A keverőberendezést és nyomáscsökkentő szerkezetet megbízható módon kell felerősíteni.

(8) Mind a vezetőt, mind az utasokat a motorfülkéből esetleg kiáramló gáz ellen védeni kell. Ennél fogva a kézi- és lábemeltük átmenőhelyeit gondosan el kell tömíteni. Gumi, nemez vagy hasonló anyagból készült, hasított szeletek erre a célra megfelelnek.

XII. FEJEZET

A generátorgázüzemű gépjárművek megvizsgálásának és forgalmának különleges szabályai

Általános rendelkezések

138. § (1) Benzingázüzemű gépjárművek generátorgázüzemű gépjárművé alakítása esetén a gépjármű önsúlyát újból meg kell állapítani. Az önsúly megállapításakor a gázfejlesztőt és a tisztítókat üzemkész állapotba kell helyezni (tüzelőszerrel, illetőleg szűrőanyagokkal meg kell tölteni).

(2) Az üzembe helyezés alkalmával a gépjármű eredeti megengedett hasznos terhelését az önsúlynövekedésnek megfelelően le kell szállítani.

Gázfejlesztő, hűtő és tisztítóberendezés biztonságára vonatkozó rendelkezések

139. § (1) A gázfejlesztő, hűtő- és tisztítóberendezést úgy kell beépíteni, hogy ez a vezetőt szabad kilátásában ne akadályozza.

(2) A berendezés tartószerkezetének felerősítésével az alvázkeretet, illetőleg annak egyes szerkezeti elemeit a műszakilag megengedhető mértéken túl megterhelni nem szabad. A tartószerkezeteket az alvázkeret legjobban igénybevett helyeitől távol kell elhelyezni.

(3) A felépítmény éghető részei lehetőleg 15 cm-nél nagyobb távolságra legyenek a gázfejlesztőnek üzemkészen forró részeitől. Kisebb távolság (nem kevesebb 5 cm-nél) esetében az éghető részeket legalább 0.5 mm vastag védőlemezzel és legalább 0.5 mm vastag azbeszttel kell burkolni. A kocsiponyvát a gázfejlesztő közelében ki kell vágni és úgy kell felerősíteni, hogy az menetközben a légáramlat hatására se érhesse a gázfejlesztőhöz.

(4) A használatban lévő folyékony tüzelőszertartályok töltő- és szellőzőnyílásának a gázfejlesztő begyűjtő- és gázpróbáló nyílásaitól legalább 1 m távolságra kell lennie, vagy pedig közöttük elválasztófalnak (pl. a vezetőfülke fala) kell lenni.

(5) A berendezést úgy kell kiképezni és a gépjárműre felszerelni, hogy a kiszivárgó gázok akadálytalanul és veszélytelenül eltávozhassanak.

(6) Amennyiben a gázfejlesztő a vezetőfülke (utasok ülése) közelében nyer elhelyezést, a vezetőfülkének vagy a gépjármű belsejének túlságos felmelegedését megfelelő hőszigeteléssel kell megakadályozni.

(7) A gépjármű rakterületét a gázfejlesztőtől úgy kell elválasztani, hogy a rakomány a gázfejlesztővel ne érintkezhesse. A válaszfalakat megfelelően úgy kell lerögzíteni, hogy azok menetközben el ne mozdulhassanak. A vaslemez válaszfalnak legalább 2 mm vastagoknak kell lenniök. Egyébként a válaszfalnak legalább olyan magasnak kell lenniök, mint az oldalfalnak.

(8) Amennyiben a rakományt a gázfejlesztő hőszigetelése ellen különösképpen védeni kell, úgy a válaszfalakat megfelelő hőszigeteléssel kell ellátni.

(9) A gázfejlesztő és a védőlemezek, illetőleg a szigetelőfal közötti térnek olyan tágasnak kell lennie, hogy ott szilárd tüzelőszer fenn ne akadhat, vagy azt úgy kell lefedni, hogy oda szilárd tüzelőszer töltéskor ne juthasson.

(10) A gázfejlesztő fedelének és a berendezés egyéb nyílászáróinak jól kell záródniok.

(11) A víztelenítő csapokat, tisztító és egyéb nyílásokat jól hozzáférhető helyen kell elhelyezni.

(12) Amennyiben a berendezés beépítése következtében a gépjármű szélessége megváltoznék, a szélességet mutató jeleket és lámpákat megfelelően át kell helyezni.

Gázvezetékek

140. § (1) A tömlőcsatlakozásoknak és csökötéseknek könnyen ellenőrizhetőeknek kell lenniök.

(2) A tüzelőszert ventilátor kifúvócsövét, illetőleg a gázpróbacsövet úgy kell elhelyezni, hogy a begyűjtéskor vagy a gáznak a minőség megállapítása céljából történő meggyújtásakor, sem a gépjármű, sem pedig annak rakománya veszélyeztetve ne legyen.

Tartozékok

141. § (1) A ventilátort alkalmas helyen tartósan kell felerősíteni, a szükséges villamos

vezetékét úgy kell elhelyezni, hogy a szigetelőréteg ledörzsölődése és a rövidzárlat veszélye elkerülhető legyen.

(2) A generátorüzemmel kapcsolatos kiszolgáló fogantyúkat áttekinthetően és a vezetőülésből könnyen elérhető módon kell felszerelni úgy, hogy kezelésük a vezető figyelmét a vezetéstől ne vonja el.

(3) A levegőszabályozó, valamint a benzinüzem fogantyúját tartósan meg kell jelölni. Elegendő a megfelelő kezdőbetűk tartós megjelölése (B - benzinüzem, L - levegő).

A gázgenerátorüzem általános szabályai

142. § (1) A gázfejlesztőbe csak akkor szabad begyújtani, amikor az előző üzemből visszamaradt gázokat a ventilátor vagy a motor elszívta (begyújtás előtt az egyiket legalább 15 másodpercig jártni kell).

(2) A gázfejlesztő begyújtására benzint vagy benzines rongyot használni általában tilos. Különleges berendezés esetében a típus forgalombahozatalának engedélyezése során ennek engedélyezését kifejezetten kérni kell. A gáz minősége a próbanyíláson kivezetett gáz meggyújtásával ellenőrizhető. A gázt azonban csak akkor szabad meggyújtani, ha a láng a járókelők életét és testi épségét vagy a vagyontárgyak biztonságát nem veszélyeztetheti (a láng hossza kb. 1 m).

(3) A töltőfedél vagy a gyújtónyílás kinyitásakor a generátorból rövid láng csaphat ki. Ezért ilyenkor föléje hajolni nem szabad.

(4) Az üzemben lévő gázfejlesztő utántöltésekor a motort vagy a ventilátort meg kell indítani, hogy a töltőnyíláson át ilyenkor se távozzék el nagyobb mennyiségű gáz. A berendezés gyártójának ettől eltérő használati utasítását is figyelembe kell venni.

(5) A gázfejlesztőben megfelelő minőségű és méretű tüzelőszert kell használni. Erre vonatkozóan a gázfejlesztőt szállító cég előírásai mértékadók.

(6) A motor átmeneti, rövid ideig tartó leállítása esetében a levegő és keverék fojtószelepét be kell zárni, a ventilátor elzárószelepét vagy egy megfelelő szellőzőnyílást ki kell nyitni.

(7) A gázfejlesztő berendezést, a tisztítókat, hűtőket a csővezetékekkel együtt a kezelési utasításnak megfelelően időről-időre szabályszerűen kell tisztítani.

(8) A gépjárművet csak akkor szabad olyan helyiségekben elhelyezni, amely benzin (alkohol stb.) vagy palackgázzal hajtott gépjárművek tárolására is szolgál, ha akkor már semmiféle külső izzás vagy gázkiömlés nem fordulhat elő. Zárt helyiségben a gázfejlesztő berendezést és a keverőszelep összes nyílásait mindaddig, amíg a gázfejlődés tart, állandóan zárva kell tartani.

(9) A gázfejlesztőt olyan helyiségben, amely benzin (alkohol stb.) vagy palackgázüzemű gépjárművek tárolására is szolgál, üzembehelyezni szigorúan tilos.

(10) A generátorgáz mérgező hatású nagy széndioxid tartalma miatt a gázfejlesztőt csak akkor szabad zárt helyen begyújtani, illetőleg a tüzet ventilátorral feléleszteni, ha a gázok tökéletes elvezetése megfelelő szellőzőberendezés révén biztosítva van.

(11) A motor tartós járattása zárt helyen életveszélyes és ezért általában tilos. Az csak a külön e célra szolgáló megfelelő szellőzőberendezés esetében és állandó műszaki felügyelet mellett engedhető meg.

(12) A gépjárművekhez felszerelhető gázfejlesztőket gyártó, illetőleg az ilyeneket forgalombahozó vállalatok kötelesek minden berendezéshez részletes kezelési utasítást adni, amelyekben a jelen rendeletben felsoroltakon kívül még szükséges különleges biztonsági követelményekre is ki kell terjeszkedniök.

XIII. FEJEZET

A gépjármű-vezetőkre vonatkozó rendelkezések

A gépjármű-vezetés tanulása

143. § (1) Gépjármű-vezetést közterületen gyakorolni csak megfelelő vezetői igazolvánnyal rendelkező gépjármű-vezető kíséretében és útmutatása mellett (felelős oktató) szabad. Ilyen esetekben a felelős oktatót kell tényleges vezetőnek tekinteni.

(2) Városok és községek belső területén, valamint a forgalmas országutakon gépjármű-vezetés csak a Gérh. által kiállított személyre szóló és másra át nem ruházható engedély alapján gyakorolható. Az engedélyt a Gérh. csak olyan személyeknek adhatja ki, akik a gépjármű-vezetői vizsgára való bocsátásukat kérték. A gyakorló engedély egy havi időtartamra adható, azt a Gérh. legfeljebb egy esetben további egy hónapra meghosszabbíthatja.

(3) Nem kell a (2) bekezdésben említett engedély, ha a gépjármű-vezetés gyakorlása az Állami Autóműszaki Intézet (továbbiakban: Intézet) által üzemben tartott gépjárművön az Intézet igazolványával rendelkező oktató gépjármű-vezető felügyelete mellett történik.

A gépjármű-vezetés általános feltételei

144. § (1) A közúti forgalomban gépjárművet csak olyan egyén vezethet, aki a megfelelő nemű és üzemű, illetőleg a megfelelő fokú gépjármű-vezetői vizsgát sikerrel letette és ennek alapján gépjármű-vezetői igazolványt kapott. A gépjármű-vezető a gépjármű-vezetői igazolványát vezetés közben magánál tartani köteles.

(2) Az alapfokú gépjármű-vezetői igazolvány a vezetői igazolványban feltüntetett magánhasználatú gépjármű vezetésére jogosít. Ezzel az igazolvánnyal gépjármű-vezetői alkalmazást vállalni csak magánhasználatú gépjárművön és csak a gépjármű-vezetői vizsga letételétől számított két éven belül szabad.

(3) Közhasználatú gépjárművet, valamint az alapfokú vizsga letétele után számított két éven túli időben magánhasználatú gépjárművet hivatásos gépjármű-vezetőként csak az vezethet, aki „Gépjármű-vezetői igazolvány képesített gépjármű-vezető számára” elnevezésű igazolvánnyal (továbbiakban: képesített gépjármű-vezetői igazolvány) rendelkezik. A közhasználatú gépjárművet üzemben tartója is csak képesített gépjármű-vezetői igazolvánnyal vezetheti.

(4) Motorkerékpár vezetéséhez alapfokú motorkerékpár-vezetői igazolvány szükséges.

(5) A kismotorkerékpár vezetői jogosultságára nézve a XIV. fejezetben foglaltak az irányadók.

A gépjármű-vezetői tanfolyamokra való felvétel rendőrhatalósági feltételei

145. § (1) Az Intézet keretében szervezett alapfokú tanfolyamokra való felvétel feltételeit az Intézet szervezeti szabályzata állapítja meg. Az Intézet szervezeti szabályzatát - rendészeti vonatkozásokban a belügyminiszterrel egyetértésben - a közlekedés- és postaügyi miniszter rendeletben állapítja meg.

(2) Az Intézet az (1) bekezdésben említett tanfolyamra való felvétel iránt előterjesztett kérelmeket a Gérh.-hoz továbbítja.

(3) A Gérh. az Intézet alapfokú tanfolyamára való felvételét csak annak engedélyezheti, aki

a) 18. életévét betöltötte;

b) a gépjármű vezetésére való alkalmasságát kizáró betegségben, testi, szellemi vagy a gépjármű vezetéséhez fontos érzékszervi fogyatékoságban nem szenved és nem iszákos;

c) közrendészeti és közbiztonsági szempontból megbízható.

(4) A belügyminiszter a gépjármű-vezetői tanfolyamokra való felvétel feltételéül megállapított 18. életév betöltésének igazolása alól indokolt esetben kivételesen felmentést adhat.

(5) Annak megállapítása céljából, hogy kérelmezővel szemben a (3) bekezdés b) pontjában említett feltételek fennforognak-e, a Gérh. gondoskodik kérelmezőnek rendőrorvosi megvizsgálásáról. A rendőrorvos a vizsgálat eredményéről bizonyítványt köteles kiállítani és a Gérh.-hoz megküldeni. A rendőrorvosi bizonyítvány díj- és illetékköteles. Megokolt esetben a rendőrorvos a gépjármű-vezetői tanfolyamra való bocsátást bizonyos feltételektől teheti függővé (pl. kérelmező gépjárművet csak szemüveggel vezethet, bizonyos nemű gépjárművet egyáltalán nem vezethet stb.).

(6) Ha a kérelmező a (2) bekezdésben felsorolt feltételek bármelyikének nem felel meg, azt a Gérh. a folyamodóval végzetározatban közli, egyúttal az Intézetet is értesíti, hogy a folyamodó az alapfokú tanfolyamra nem vehető fel.

(7) Az Intézet középfokú tanfolyamára való felvétel rendőrhatósági feltételeire, valamint az eljárásra vonatkozólag a (3) bekezdés b) és c) pontjában, valamint a (6) bekezdésben foglaltak az irányadók.

A gépjármű-vezetői képesítés különböző fajtái

146. § (1) A gépjármű-vezetői képesítés a gépjárművek fajtái szerint (79. §) különböző.

(2) A 3000 kilogrammnál nem nagyobb összsúlyú tehergépkocsi vezetéséhez személyszállító gépjármű-vezetői igazolvány szükséges.

(3) Autóbusz vezetésére mind személyszállító, mind teherszállító gépkocsi középfokú vezetői jogosultságának megszerzése szükséges.

Gépjármű-vezetői igazolvány

147. § (1) A vezetői igazolvány személyre szóló, másra át nem ruházható rendőrhatósági jogosítvány. A Gérh. az alapfokú és a képesített vezetői igazolványt az Intézetnek a megfelelő sikeres vizsgáról szóló bizonyítványa alapján abban az esetben adhatja ki, ha az illetőnek a 145. § (3) bekezdés c) pontjában megkövetelt közrendészeti és közbiztonsági szempontból való megbízhatósága változatlanul fennáll.

(2) A gépjármű-vezetői igazolványokat fényképpel kell ellátni. A gépjármű-vezetői igazolvány alakját a közlekedés- és postaügyi miniszterrel egyetértésben a belügyminiszter állapítja meg.

(3) Készenített gépjármű-vezetői igazolványt csak az a gépjármű-vezető kaphat:

a) aki az Intézet középfokú tanfolyamát elvégezte, sikeres vizsgát tett és arról bizonyítványt kapott;

b) akinek a közlekedés- és postaügyi miniszter a középfokú tanfolyam hallgatása alól

felmentést adott, de sikeres vizsgát tett és erről bizonyítványt kapott;

c) akinek részére a közlekedés- és postaügyi miniszter a tanfolyam elvégzése és vizsga letétele nélkül bizonyítvány kiadását elrendelte.

(4) A képesített gépjármű-vezetői igazolvány külalakját a közlekedés- és postaügyi miniszterrel egyetértésben a belügyminiszter állapítja meg.

(5) Ha a gépjármű-vezető részére a vizsgabizonyítványt az Intézet a közlekedés- és postaügyi miniszter rendeletére a középfokú vizsga letétele nélkül állította ki, a képesített gépjármű-vezetői igazolványban fel kell tüntetni, hogy a gépjármű-vezetői igazolvány tulajdonosa részére vizsga nélkül középfokú vizsgabizonyítvány kiadását a közlekedés- és postaügyi miniszter milyen szám alatt rendelte el.

(6) A középfokú igazolvány kiállítása céljából a képesített gépjárművezetőnek a bizonyítvány kiállításától számított 30 napon belül a középfokú tanfolyam székhelye szerint illetékes Gérh.-nál az e célra rendszeresített bélyegtelen jelentkezési lapon jelentkeznie kell.

(7) A jelentkezési laphoz mellékelni kell:

a) az intézet által kiállított bizonyítványt;

b) az alapfokú gépjármű-vezetői igazolványt és annak függelékét (151. §);

c) az illetékes rendőrőrs által láttamozott 3 db olyan 6X6 cm nagyságú mellképet, amely a gépjármű-vezetőt élethűen ábrázolja;

d) a középfokú igazolvány kiállítási díjának befizetését igazoló postatakarékpénztári befizetési lap elismervény szelvényét.

(3) A Gérh. megvizsgálja, hogy a jelentkező a bejelentési lapot megfelelően töltötte-e ki és hogy a (7) bekezdésben felsorolt mellékleteket csatolta-e. Hiány esetében folyamodót a hiány pótlására felhívja. Ha a jelentkezési lap megfelelően van kitöltve és hozzá a megkívánt mellékletek csatolva vannak, a Gérh. a középfokú igazolványt a jelentkező részére kiadja, egyúttal az alapfokú igazolványt bevonja.

(9) Ha a Gérh. a középfokú igazolványt bármilyen okból azonnal kiadni nem tudja, a jelentkezőnek az alapfokú gépjármű-vezetői igazolványt, illetőleg régi gépjármű-vezetői igazolvány esetében az ahhoz tartozó kiegészítőlapot is visszaadja és ezeket csak a középfokú igazolvány kézbesítésekor vonja be.

(10) A gépjármű-vezető bevont régi gépjármű-vezetői igazolványát, az ahhoz tartozó függelékét és a régi gépjármű-vezetői igazolvány nyilvántartási lapját a gépjármű-vezetőre vonatkozó iratok mellett kell kezelni.

(11) A Gérh. a kiadott képesített gépjármű igazolványról két új nyilvántartási (kartoték) lapot állít ki és egyébként a 153. §-ban foglaltak szerint jár el.

A gépjármű-vezetői jogosultság kiterjesztése különböző nemű és üzemű gépjárműre

148. § (1) A gázüzemű gépjármű-vezetői képesítést csak az szerezheti meg, aki előzően a hasonló nemű folyékony üzemű gépjármű-vezetésre képesítő vizsgát sikerrel letette.

(2) Ha a gépjármű-vezetői igazolvány tulajdonosa ugyanolyan nemű, de más üzemű gépjármű vezetésére kíván jogosultságot szerezni, mint amilyen nemű gépjármű vezetésére igazolványa jogosítja, csak a vizsga műszaki részéből (mind szóbeliből, mind gyakorlatiból), ha pedig más nemű gépjármű vezetésére kíván jogosultságot szerezni, a közlekedésrendészeti részből is vizsgát kell tennie.

Gépjármű-vezetők ellenőrzőlapja

149. § (1) A gépjármű-vezetők részére gépjármű-vezetői igazolványukhoz „Ellenőrzőlapokat” kell kiadni. Ellenőrző lapok nélkül az igazolvány érvénytelen. Az ellenőrzőlapok 1., 2. és 3. számmal vannak megjelölve. A gépjármű-vezető igazolványa kiadásakor az 1. és 2. számjelzésű ellenőrzőlapokat kapja meg. Olyan esetben, amikor a gépjármű-vezető személyi sérüléssel járó balesetet okoz, ittasan vagy ital hatása alatt lévő állapotban gépjárművet vezet, a megengedettnél nagyobb sebességgel vezeti gépjárművét, a jelen rendelet 9. §-ában meghatározott bejelentési kötelezettségének nem tesz eleget, a forgalmat irányító rendőr vagy a közlekedési jelzőkészülék tilos útjelzése ellenére tovább hajt, olyan helyeken, ahol a járművekkel való kanyarodás részben vagy egészben meg van tiltva, szabálytalanul kanyarodik, avagy a személy- és vagyonbiztonságot súlyosan veszélyeztető más szabálytalanságot követ el, a rendőr az 1. számjelzésű ellenőrzőlapot bevonja és jelentésével együtt az ügy elbírálására illetékes rendőrhatósághoz betérjeszti.

(2) A rendőrhatóság megvizsgálja, hogy az 1. számjelzésű ellenőrzőlap bevonása megokolt-e, ha igen, azt bevonja és a gépjármű-vezető részére 3. számjelzésű ellenőrzőlapot ad ki.

(3) Amennyiben a gépjármű-vezető az (1) bekezdésben felsorolt bűncselekmények vagy szabálytalanságok valamelyikét újból elköveti, a rendőr a helyszínen a 2. számjelzésű ellenőrzőlapot bevonja és a hatósághoz betérjeszti.

(4) A rendőrhatóság megvizsgálja, hogy a 2. számjelzésű ellenőrzőlap bevonása megokolt-e, ha igen, azt bevonja és figyelmezteti a gépjármű-vezetőt, hogy a 3. számjelzésű ellenőrzőlapnak a hatóság által történő esetleges bevonása a gépjármű-vezetői igazolványnak időleges vagy végleges visszavonásával jár.

(5) Ha a rendőr az (1) bekezdésben említett cselekmények miatt a 3. számjelzésű ellenőrzőlapot bevonja, a gépjármű-vezető útját csak telephelye felé, illetőleg, amennyiben gépjárművén rakományt szállít, csak a legközelebbi rendőrhatóság, illetőleg rendőrség felé folytathatja. A rendőrhatóság (rendőrség) látja el a gépjármű-vezetőt olyan igazolvánnyal, amelynek alapján útját a rakomány rendeltetési helyéig folytathatja és a rakomány lerakása után telephelyére visszatérni köteles.

(6) A 3. számjelzésű ellenőrzőlapnak a rendőr által történt bevonása esetében az ügy elbírálására illetékes rendőrhatóság a gépjármű-vezető vezetői igazolványát bevonja, egyúttal az illetékes Gérh.-hoz a gépjármű-vezetői igazolványnak ideiglenes vagy végleges visszavonása iránt javaslatot tesz.

(7) Ha a Gérh. a gépjármű-vezetői igazolványt időlegesen vonta vissza, a határidő lejárta után a gépjármű-vezető vezetői igazolványát az 1. és 2. számjelzésű ellenőrzőlappal kapja meg.

(8) Az ellenőrzőlapok kiállításának díját a belügyminiszter állapítja meg.

Betétlapok

150. § A Gérh. a gépjármű-vezetői igazolvánnyal együtt a gépjármű-vezetők igazoltatásának megkönnyítésére betétlapokat is kiad. A vezető köteles a betétlapok rovatait - a forgalmi rendszám rovatának kivételével, amelyet mindig a hatósági közeg tölt ki - pontosan kitölteni és legalább három kitöltött betétlapot a vezetői igazolvánnyal együtt állandóan magánál tartani. Közlekedési szabálytalanság elkövetése vagy egyéb okból történő igazoltatás esetén a közbiztonsági közeg felhívására egy betétlapot át kell adni.

A gépjármű-vezetői igazolvány függeléke

151. § (1) Az alapfokú vizsga letétele után magánhasználatú gépkocsin alkalmazást vállalni kívánó gépjármű-vezetőket a Gérh. külön könyvecskével látja el. Ez a könyvecske a gépjármű-vezetői igazolvány „Függeléke”.

(2) A vezető köteles munkaadójával a szolgálatba lépés és a szolgálatból való kilépés idejét a könyvecske megfelelő rovatainak kitöltése útján igazolni.

A gépjármű-vezetők időszakos orvosi ellenőrzése

152. § (1) A vezetői igazolvány visszavonásig érvényes. Köteles azonban az igazolvány tulajdonosa magát minden két évben rendőrorvosi vizsgálatnak alávetni. Az orvosi vizsgálat kedvező eredményét a gépjármű-vezetői igazolványban fel kell jegyezni, az időszaki orvosi vizsgálat kedvezőtlen eredménye esetében pedig a gépjármű-vezetői igazolványt vissza kell vonni [157. § (2) bek. b) pont]. Amennyiben az időszakos orvosi vizsgálaton olyan tények nyerne megállapítást, amelyek azt megokolttá teszik az időszakos orvosi vizsgálatot végző orvos a következő időszakos orvosi vizsgálat idejéül két évnél rövidebb időtartamot jelölhet meg. Ilyen esetben a gépjármű-vezetői igazolványban fel kell jegyezni, hogy a gépjármű-vezetői igazolvány újabb orvosi vizsgálat nélkül meddig érvényes.

(2) Ha az időszakos orvosi vizsgálatra az (1) bekezdésben megszabott határidő lejárt, a gépjármű-vezetői igazolványt mindaddig érvénytelennek kell tekinteni, amíg annak tulajdonosa magát az orvosi vizsgálatnak alá nem vetette és a Gérh. a vizsgálat megtörténtét a gépjármű-vezetői igazolványban fel nem jegyezte.

(3) Megokolt esetben a rendőrhatalóság a gépjármű-vezetőt bármikor orvosi vizsgálatra rendelheti.

(4) A gépjármű-vezetők időszakos orvosi ellenőrző vizsgálatának is a 145. § (3) bekezdésének b) pontjában meghatározott szempontokra kell kiterjedniük.

A gépjármű-vezetői igazolványok nyilvántartása

153. § (1) A vezetői igazolványokat kiszolgáltató Gérh.-ok a vezetői igazolványokról kartotéknyilvántartást vezetnek. Ezért a kiadott gépjármű-vezetői igazolványról két nyilvántartási (kartoték) lapot kell kiállítaniok. A kartotéklapokat a vezető fényképével is el kell látni. Az egyik nyilvántartási (kartoték) lapot saját nyilvántartásukban helyezik el, a másikat pedig a budapesti rendőrkapitánysághoz, mint országos nyilvántartó hatósághoz küldik meg.

(2) A budapesti rendőrkapitányság, mint országos nyilvántartó hatóság, a Gérh.-ok részéről hozzá beküldött nyilvántartási (kartoték) lapokból külön nyilvántartást vezet az ország egész területén kiadott vezetői igazolványokról.

(3) Az alap- és a középfokú igazolványokról együttes nyilvántartást kell vezetni.

(4) Ha a gépjármű-vezetői igazolvány tulajdonosának nem az a Gérh. adta ki a vezetői igazolványt, amely a vezetői igazolvány tulajdonosának állandó lakhelye szerint illetékes, ebben az esetben az igazolványt kiállító Gérh. a nyilvántartási (kartoték) lapot nem a saját nyilvántartásába helyezi el, hanem megküldi azt a vezető lakóhelye szerint illetékes Gérh.-nak.

(5) A vezetői igazolványt nyilvántartó Gérh. minden vezetői igazolvány kiszolgáltatásáról és a beállott változásokról az országos nyilvántartó hatóságot értesíteni köteles. A vezetői

igazolványba helyezett fénykép kicserélése esetén az újabb fénykép egy példányát is meg kell küldeni az említett hatóságnak.

A gépjármű-vezető személyi adataiban bekövetkezett változások bejelentése

154. § (1) A vezető, ha nevében, vagy címében (lakóhely stb.) változás áll be, e körülményt 48 óra alatt bejelenteni köteles annál a Gérh.-nál, amely részére a vezetői igazolványt kiadta, illetőleg, amely a gépjármű-vezetői igazolványt nyilvántartja.

(2) Az (1) bekezdésben bejelentett változást a Gérh. a gépjármű-vezetői igazolványban megfelelően keresztülvezeti és a gépjármű-vezetői igazolványokról vezetett nyilvántartásban feljegyzi, egyidejűleg a változásról az országos nyilvántartást [153. § (2) bek.] is értesíti.

A gépjárművezetőnek más gépjármű-kerületbe költözése esetén követendő eljárás

155. § (1) Ha a gépjármű-vezető az igazolványt nyilvántartó Gérh. területéről más Gérh. területére költözött, ebben az esetben mind a régi, mind az új lakóhely szerint illetékes Gérh.-nak a lakáscímbe beállott változást a 154. §-ban megállapított módon be kell jelentenie.

(2) A régi lakóhely szerint illetékes és a gépjármű-vezetői igazolványt nyilvántartó Gérh. a hozzáérkezett bejelentés alapján a nyilvántartási lapra grafitirónnal bejegyzi az új lakcímet és a nyilvántartási lapot az új lakóhely szerint illetékes Gérh.-nak küldi meg. Az új lakóhely szerint illetékes Gérh. jegyzi fel véglegesen mind a nyilvántartási lapon, mind a gépjármű-vezetői igazolványban a változást és egyidejűleg az országos nyilvántartást is értesíti.

Közhasználatú gépjárművek vezetése

156. § (1) Közhasználatú gépjárművet csak olyan egyén vezethet, aki életének 20. évét betöltötte és képesített gépjármű-vezetői igazolvánnyal rendelkezik.

(2) Városokban mind közterületen, mind telephelyen a közönség rendelkezésére álló géperei bérkocsik vezetői a rendőrkapitányságnál, Budapesten a budapesti kapitányság közlekedésrendészeti osztályánál helyi ismereti vizsgát is kötelesek tenni. A helyi ismereti vizsga letételét a rendőrkapitányság a vezetői igazolványba bejegyzi.

A vezetői igazolvány visszavonása

157. § (1) A vezetői igazolványt a gépjármű-vezető lakóhelye szerint illetékes Gérh. - az annak elvonását, a foglalkozástól való eltiltást kimondó jogerős bírói, illetőleg rendőri büntetőbírói ítélet végrehajtásának esetein felül - szabályszerű eljárás alapján ideiglenesen, határozott időre vagy véglegesen visszavonhatja.

(2) A vezetői igazolvány határozott időre, ideiglenesen, vagy véglegesen visszavonható, ha:

a) a vezető olyan cselekményt követ el, vagy olyan magatartást tanúsít, amely a rendelkezésre álló adatok szerint megbízhatóságát közbiztonsági, közrendészeti, közlekedésrendészeti vagy erkölcsi szempontból kétségesse teszi;

b) a vezető testi fogyatkozás miatt vagy egészségi okokból a vezetésre tartósan vagy állandóan képtelenné vált;

c) utólag állapítják meg, hogy a vezetői igazolvány az előírt feltételek [145. § (3) bekezdés] valamelyikének hiánya miatt nem lett volna kiadható;

d) az igazolvány adatai (fénykép, személyleírás stb.) a személyazonosság ellen bizonyítanak, vagy az igazolvánnyal annak tulajdonosának hibájából más módon visszaéltek;

e) gépjárművét lakott területen a megengedettnél nagyobb sebességgel vezette, vagy a közlekedés rendjét, avagy a személy- és vagyonbiztonságot más módon súlyosan veszélyeztette.

(3) A vezetői igazolványnak a Gérh. által határozott időre való visszavonásának időtartama 5 évnél több nem lehet.

(4) Ideiglenesen vagy véglegesen, esetleg meghatározott időre azonnal vissza kell vonni a vezetői igazolványt, ha a vezető

a) olyan balesetet okozott, amely valakinek a halálát idézte elő;

b) az elsősegély-nyújtási kötelezettséget oly esetben mulasztotta el, amikor a balesetet ő okozta;

c) szolgálatot teljesítő közbiztonsági közeget gázolt el;

d) 3 számjelzésű ellenőrzőlapját a rendőrhatalóság bevonta [149. § (6) bekezdés].

(5) Az ideiglenesen bevont vezetői igazolvány visszavonása vagy visszaadása tekintetében a bünygyi eljárás jogerős befejezése után kell határozni.

(6) Aki gépjárművet ittasan vezet, attól - fellebbezésre és a rendőri büntető eljárás során mellékbüntetésként alkalmazott vezetéstől eltiltásra tekintet nélkül - a gépjármű-vezetői igazolványt legalább három hónapi időtartamra kell visszavonni.

(7) Aki ittasan vezetés miatt egy ízben már büntetve volt és újból ittasan vezet, attól legalább hat hónapra kell a gépjármű-vezetői igazolványt visszavonni.

(8) Véglegesen vissza kell vonni a vezetői igazolványt attól az iszákosnak minősíthető gépjármű-vezetőtől, aki ittasan vezet és ittasságát hatósági orvos állapítja meg. A gépjármű-vezetőt iszákosnak kell tekinteni, ha az ittas vezetés miatt megelőzően legalább két ízben már büntetve volt.

(9) A Gérh. azt, akitől a gépjármű-vezetői igazolványt ideiglenesen vont a vissza, véghatározatában egyidejűen a megfelelő tanfolyam hallgatása után vagy anélkül újabb vizsga letételére is kötelezheti.

(10) A Gérh.-nak e § alapján hozott véghatározata ellen a belügyminiszterhez fellebbezésnek van helye. A fellebbevitelnek nincs felfüggesztő hatálya.

(11) A Gérh. a véghatározat egy példányával a vezetői igazolványt nyilvántartó Gérh.-ot és az országos nyilvántartó hatóságot is értesíti. A Gérh. és az országos nyilvántartó hatóság a visszavonást elrendelő hatóság megnevezését, a véghatározat számát és a visszavonás időtartamát a gépjármű-vezetői igazolvány nyilvántartási (kartoték) lapján feljegyzi.

XIV. FEJEZET

Kismotorkerékpárral a közúti forgalomban való részvétel

Kismotorkerékpár vezetési jogosultság

158. § (1) 125 (egyszázhuszonöt) köbcentiméternél nem nagyobb hengerűrtartalmú (lökettérfogatú) kétkerekű motorkerékpárt (továbbiakban: kismotorkerékpár) a közúti forgalomban csak olyan személy vezethet, aki 16. életévét betöltötte.

(2) Kismotorkerékpár vezetéséhez motorkerékpár-vezetői vizsgát tenni nem szükséges. A kismotorkerékpár vezetője köteles személyazonosságának igazolására alkalmas fényképes okmányt vezetés közben magánál tartani és azt a közúti forgalom ellenőrzésére jogosult hatóság vagy hatósági közeg felhívására felmutatni, illetőleg átadni.

(3) A belügyminiszter a közlekedés- és postaügyi miniszterrel egyetértésben a kismotorkerékpárok vezetése tárgyában további rendelkezéseket adhat ki.

Kismotorkerékpárok forgalmi engedélyének és igazolólapjának kiállítása

159. § A kismotorkerékpárok megvizsgálása és hatósági jelzésekkel ellátása alkalmával a forgalmi engedélyben (109. §) a „Hivatalos feljegyzések” részére fenntartott helyen és a kismotorkerékpár igazolólapján (110. §) az e célra rendszeresített rovatban fel kell tüntetni azt, hogy a kismotorkerékpár vezetéséhez motorkerékpár-vezetői igazolvány nem szükséges.

Kismotorkerékpárral való közlekedés szabályai

160. § Kismotorkerékpárral való közlekedésnél - a 158. §-ban említett kivételeket nem tekintve - a kétkerekű motorkerékpárok közlekedésére és üzemben tartására vonatkozó rendelkezéseket kell betartani.

XV. FEJEZET

Közhasználatú gépjárművek

A közhasználatú gépjárművekről általában

161. § (1) A közhasználatú gépjármű vállalatok - a hatályban lévő rendelkezések szerint - az alábbi csoportokra oszlanak:

- a) társaskocsi (autóbusz);
- b) árufuvarozási;
- c) vegyesfuvarozási;
- d) betegszállító;
- e) halottszállító;
- f) közterületről fuvarozó géperezű bérkocsi;
- g) telephelyről fuvarozó géperezű bérkocsi vállalatok csoportjaira.

(2) Közhasználatú gépjármű fuvarozást csak az tarthat fenn, akinek az üzem gyakorlásához használt gépjárművét a Gérh. közhasználatú fuvarozásra megfelelőnek nyilvánítja. Ez a rendelkezés nem érinti a külön törvényes rendelkezésekkel esetleg megállapított más hatósági engedély vagy jogosítvány szükségességét.

(3) Aki gépjárművét közhasználatú gépjárműként kívánja forgalomban tartani, annak a forgalmi engedély kiadása iránt előterjesztett kérvényében a gépjármű használatának módját ennek megfelelően kell megjelölnie, aki pedig forgalmi engedéllyel már ellátott személyszállító gépjárművet vagy tehergépjárművet magánhasználatból közhasználatba kíván átvinni, ezt a körülményt a gépjárműnek a 115. § (4) bekezdésében előírt megvizsgálása céljából az illetékes GÉRH.-nál bejelenteni köteles.

(4) Az új gépjárműveknek, valamint magánhasználatból közhasználatba átvett gépjárműveknek a közhasználatba-vétel előtt való megvizsgálása arra irányul, hogy a gépjármű megfelel-e azoknak a fokozott követelményeknek, amelyeket a hatályban lévő jogszabályok közhasználatú gépjárművekkel szemben megkövetelnek.

(5) Ha a gépjármű közhasználatra alkalmasnak minősül, ezt a gépjármű forgalmi engedélyének „A gépkocsi neve” rovatában, továbbá a hivatalos feljegyzésekre szolgáló helyen is fel kell jegyezni, egyúttal fel kell tüntetni azt is, hogy a közhasználatú gépjárművet milyen célra fogják üzemben tartani (pl.: betegszállító gépkocsiként való használatra alkalmas).

Társasgépkocsikra (autóbuszokra) vonatkozó közrendészeti és egyéb rendelkezések

162. § (1) Az autóbusz hátulsó ajtaját csak akkor szabad menetközben nyitva tartani, ha a hátsó ajtó közelében az utasok részére megfelelő kapaszkodási lehetőség biztosítva van.

(2) A mozgó autóbusz lépcsőjén állani, az autóbusz ajtajából vagy ablakából kihajolni, egyéb meg nem engedett helyen tartózkodni, illetőleg ilyen módon elhelyezkedett utast szállítani tilos.

(3) Az irányító berendezéshez, a biztonsági készülékekhez hozzányúlni, a személyzetet jelzések utánzásával (pl. sípolás) megfélemlíteni tilos.

(4) Szürkülettől napkeltéig, sűrű ködben és minden olyan alkalommal, mikor kellő világosság hiánya miatt a szabad kilátás korlátozva van, az autóbusz belsejét ki kell világítani.

(5) Az autóbusz vezetőjének vezetés közben beszélgetni, étkezni vagy dohányozni tilos.

(6) Az autóbuszon való utazás és szállítás feltételeit egyebekben a közhasználatú gépjármű-vállalatok üzletszabályzatáról szóló 13420/1948. (1949. I. 5.) Korm. rendelet (GÜSZ) részletesen szabályozza.

Autóbuszjáratok próbamenete

163. § Az autóbuszjárat megállóhelyeit és azok jellegét (rendes, feltételes, biztonsági megállóhelyek), valamint az autóbusznak az egyes útvonalakon engedélyezett legnagyobb sebességét a műszakrendőri bejárás alkalmával kell megállapítani.

XVI. FEJEZET

A gépjárművek ellenőrzése

A gépjárművek általános ellenőrzése

164. § Az országos gépjármű-állománynak általánosságban, vagy a gépjárműnek bizonyos fajtáinak forgalombiztonsági szempontból való megvizsgálása iránt a közlekedés- és postaügyi miniszter bármikor intézkedhetik.

Gépjárművek ellenőrzése közterületen és a gépkocsiszínekben

165. § (1) A rendőrség illetékes szervei közterületen és gépkocsiszínekben a gépjárművek műszaki berendezéseit közlekedésrendészeti és forgalombiztonsági szempontból bármikor ellenőrizhetik. A gépjármű üzemeltetője, vezetője, a gépkocsiszín (garage) mester a rendőrségi szervek ilyenirányú ténykedését elősegíteni kötelesek.

(2) A Géh. a hatósági területén közlekedő gépjárműveket - műszaki szakértő közbenjöttével (95. §) - bármikor megvizsgálhatja annak megállapítása céljából, hogy a gépjárművek megfelelnek-e azoknak a szabályoknak, amelyeket ez a rendelet, vagy más törvényes rendelkezés megállapít. Azt a gépjárművet, amely kifogás alá esik, a Géh. a forgalomból kitiltja. Ha a gépjármű a vizsgálaton kifogás alá nem esik, a vizsgálatért vizsgadíjat vagy bármilyen más címen az üzemeltetővel szemben költséget felszámítani nem szabad.

Ideiglenes forgalmi engedély és próbaengedély alapján üzemben tartott gépjárművek ellenőrzése

166. § (1) A Géh. az ideiglenes forgalmi engedélyekről és próbaengedélyekről vezetett nyilvántartása alapján ellenőrzi, hogy az engedélyes az engedélyek lejártakor azokat és a próbarendszám táblát visszaszolgáltatta-e. Ha az engedélyes az ideiglenes forgalmi engedélyt, illetőleg a próbaengedélyt és a próbarendszám táblákat azok lejártakor nem szolgáltatta be és az engedély meghosszabbítva nincs, a próbarendszám táblákat a Géh. bevonja.

(2) A Géh. időnként ellenőrizni köteles, hogy az ideiglenes forgalmi engedély tulajdonosa az indítási naplót szabályszerűen vezeti-e. Ha az engedélyes az indítási naplót nem vezeti szabályszerűen, vagy a próbarendszámmal bármilyen visszaélést követ el, az ideiglenes engedélyt és a próbarendszám táblát azonnal vissza kell vonni és a kihágási eljárást meg kell indítani.

XVII. FEJEZET

Elveszett okmányok és rendszám táblák pótlása, nyomtatvány űrlapok kezelése

Elveszett okmányok és rendszám táblák pótlása

167. § (1) Ha az állandó vagy ideiglenes forgalmi engedély, az igazolólap, a rendszám tábla vagy a próbarendszám tábla, avagy a gépjármű-vezetői igazolvány, az ellenőrzőlap vagy a függelék elvesz, ezt a körülményt a gépjármű üzemeltetője, illetőleg a vezetői igazolvány

tulajdonosa köteles a Gérh.-nál azonnal, legkésőbb azonban 48 órán belül bejelenteni.

(2) A Gérh. az elveszett forgalmi engedélyt, illetőleg az ideiglenes forgalmi engedélyt, az igazolólapot, illetőleg a gépjármű-vezetői igazolványt, ellenőrző lapot, függeléket, valamint a rendszám táblát - amennyiben az annak felkutatása céljából folyamatba tett nyomozás eredményre nem vezet - a bejelentés napjától számított 30 nap múlva érvénytelennek nyilvánítja és az érvénytelenítés megtörténtét az érdekelt költségére a belügyminiszter által megjelölt lapban egy ízben közlésezi. Az okmányokról a nyilvántartás adatai alapján, az ideiglenes forgalmi engedélyről pedig az előiratok alapján másodlatot állít ki és azt a félnek kiadja. Az elveszett rendszám tábla pótlására a (3)-(6) bekezdésben foglaltak az irányadók.

(3) Ha az okmány, illetőleg a rendszám tábla (próbarendszám tábla) olvashatatlaná vagy használhatatlaná válik, ezt a gépjármű üzemeltetője a Gérh.-nak azonnal bejelenteni köteles. Bejelentésével egyidejűleg az olvashatatlaná, illetőleg használhatatlaná vált okmányt (rendszám táblát) be kell szolgáltatni és megfelelő másodlat kiadását, illetőleg a rendszám tábla pótlását kell kérnie. A Gérh. a szabályszerű bélyegilleték alá eső kérvény alapján az olvashatatlaná, illetőleg használhatatlaná vált okmányról másodlatot ad ki, egyúttal a rendszám tábla pótlása tekintetében intézkedik.

(4) A rendszám táblát, illetőleg a próbarendszám táblát a KÖZGÉP adja ki a gépjármű-vizsgabizottság útján a gépjármű üzemeltetőjének. A rendszám táblák kiadásuk után is a KÖZGÉP tulajdonában maradnak. Éppen ezért, ha a gépjárművet bármely okból új rendszám táblával kell ellátni, az okmány átírása, illetőleg a rendszám tábla kicserélése alkalmával a régi rendszám táblákat vissza kell szolgáltatni.

(5) A rendszám tábla (próbarendszám tábla) elvesztése vagy használhatatlaná válása esetében a Gérh. a rendszám tábla pótlásáig (annak elkészítéséig és leszállításáig) ú. n. ideiglenes igazolványt állít ki és ad ki a gépjármű üzemeltetője részére. Ennek alapján az üzemeltető köteles az eredeti rendszám táblának megfelelő alakú és színű, annak adatait tartalmazó rendszám táblát fémről vagy fából tartós kivitelben elkészíttetni és azt gépjárműjén elhelyezni. A gépjármű az ideiglenes igazolvány alapján a hivatalos rendszám tábla pótlásáig az ideiglenes rendszám táblával vesz részt a forgalomban. A hivatalos rendszám tábla pótlásának megtörténte után azonban a gépjármű csak a hivatalos rendszám táblával közlekedhetik. A gépjármű hivatalos rendszám táblájának átvétele alkalmával az ideiglenes igazolványt a Gérh.-nak vissza kell szolgáltatni.

(6) A gépjármű-vezetői igazolvány elvesztésének bejelentése alkalmával az igazolvány tulajdonosa részére egyhónapi időtartamra ideiglenes gépjármű-vezetői igazolványt kell kiszolgáltatni. Az ideiglenes gépjármű-vezetői igazolvány alapján annak tulajdonosa a közúti forgalomban olyan gépjárművet jogosult vezetni, amelynek vezetésére eredeti igazolványa feljogosítja. A végleges igazolvány kiadásakor az ideiglenes gépjármű-vezetői igazolványt a Gérh.-nak vissza kell szolgáltatni.

(7) Az okmányok és rendszám táblák pótlásával kapcsolatos díjakat a közlekedés- és postaügyi miniszter, illetőleg a belügyminiszter állapítja meg.

Nyomtatvány űrlapok kezelése

168. § (1) A gépjárművek vizsgáztatásával és nyilvántartásával kapcsolatos nyomtatványokat a Gérh. a KÖZGÉP-től igényelheti. A gépjármű-vezetői igazolványt, valamint a „Gépjármű-vezetői igazolvány képesített gépjármű-vezető részére” elnevezésű nyomtatványt, a gépjármű-vezetői igazolványhoz kiadásra kerülő betétlapokat, függelékeket és

ellenőrzőlapokat a rendőrség központi anyagszertárából szolgálati úton kell igényelni. A gépjármű-vezetők nyilvántartásával kapcsolatos többi nyomtatványokat a Nyomtatványellátó Vállalattól a Gérh. nyomtatvány ellátmányának terhére kell beszerezni.

(2) A Gérh. a forgalmi engedélyt, az ideiglenes forgalmi engedélyt, a próbaengedélyt, az igazolólapot, a gépjármű-vezetői igazolványt, a képesített gépjármű-vezetői igazolványt, az ellenőrzőlapokat, a függelékeket és a betétlapokat a szigorú számadású nyomtatványok kezelésére előírt szabályok szerint köteles kezelni.

A rendszámablák rendelése

169. § (1) A gépjármű vizsgabizottság (95. §) a különböző gépjármű kategóriák részére kiadandó rendszámablak sorozatokat, a Gérh. pedig az elveszett rendszámablak pótlására szolgáló új rendszámablakokat a felmerülő szükség szerint a KÖZGÉP-től rendeli meg. A rendelésben fel kell tüntetni:

a) a gépjármű nemét (személyszállító vagy teherszállító gépkocsi, oldalkocsi vagy oldalkocsi nélküli motorkerékpár stb.);

b) a gépjármű rendeltetését (magánhasználatú, közhasználatú, magántulajdonban lévő, közületi tulajdonban lévő stb.);

c) a gépjármű használatának módját (autóbusz, közterületről fuvarozó személyszállító gépkocsi stb.);

d) az egyes rendszámablak, illetőleg rendszámablak sorozatok szám- és betűjelzését (pl. BN-401. rendszámablak, AB-300-540-ig bezárólag stb.);

e) gépkocsi, oldalkocsi motorkerékpár rendszámablakjának megrendelése esetében azt is, hogy első vagy hátsó rendszámablak pótlására van-e szükség.

(2) A Gérh. az elveszett vagy használhatatlanná vált rendszámablak pótlása céljából történő rendszámablak rendeléshez a rendszámablak pótlása fejében befizetett díjra vonatkozó postatakarékpénztári befizetőlap elismervényszelvényét is mellékelni köteles.

XVIII. FEJEZET

A közúti vasutak közlekedésére vonatkozó rendelkezések

A közúti vasutakra is kiterjedő közlekedésrendészeti szabályok

170. § A közutakon elhelyezett vasutakra, amelyek egyébként más törvényes rendelkezések alá esnek, a jelen rendelet 1., 2., 6. és 9. §-ában, 16. §-ának (2)-(4), (6)-(9), (11) és (12) bekezdéseiben, 17. §-ában, 24. §-ának (1)-(4) bekezdéseiben, 27. §-ának (1), továbbá (3)-(6) bekezdéseiben, 34. §-ában, 42. §-ának (1) és (3) bekezdésében, 43. §-ának (1)-(4) bekezdéseiben, 45. §-ának (1), (7)-(10) bekezdéseiben, 47. §-ának (1), (2), (5), (8) és (9) bekezdéseiben, 49. §-ának (1), (4) és (5) bekezdéseiben, 52. §-a (3) bekezdésének *a)* és *c)* pontjaiban, továbbá (4) és (5) bekezdésében, 57. §-a (1) bekezdésének *a)*, *b)*, *c)*, *d)*, *e)* és *f)* pontjaiban, 58. §-ának (1) bekezdésében, 59. §-ának (1)-(3) bekezdéseiben, 61. és 62. §-aiban foglalt rendelkezések

terjednek ki.

XIX. FEJEZET

Trolleybuszok közlekedésére vonatkozó rendelkezések

Trolleybuszjárat engedélyezése

171. § Trolleybuszjáratot csak az létesíthet és tarthat fenn, akinek a közlekedés- és postaügyi miniszter engedélyt ad.

Trolleybusz közlekedésére vonatkozó közlekedési szabályok

172. § A trolleybusz közúti közlekedésére - amennyiben jelen fejezet eltérő rendelkezéseket nem tartalmaz - a jelen rendeletnek a közhasználatú autóbuszokra vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

A trolleybusz felszerelése

173. § (1) A személyszállító trolleybuszt fel kell szerelni:

1. megbízható szerkezetű és kifogástalan állapotú kormánykészülékkel, amellyel azt biztosan és gyorsan lehet kormányozni;
2. két könnyen és gyorsan kezelhető egymástól függetlenül, biztosan és megfelelő hatással működő fékberendezéssel; az egyik féknek rögzíthetőnek, a másik féknek pedig lábféknek kell lennie; mindkettőnek olyan hatásosnak kell lennie, hogy a járómű fékezett kerekeit durva útfelületen is megfogja;
3. erős és jól hallható, egyhangú, mély hangot adó, a járómű állóhelyzetében is működtethető hangjelzőkészülékkel;
4. mindkét oldalon egy-egy, mind előlről, mind hátulról szembetűnő, kivilágítható, mechanikai (kicsapódó, lengő) irányjelző-készülékkel, amelyet akként kell elhelyezni, hogy a vezető annak működését a vezetőülésből közvetlenül vagy közvetve (ellenőrzőlámpa kigyulladására révén, tükrökből, kapcsolókar állásából) ellenőrizhesse;
5. lábműködtetésű menetkapcsolóval (sebességszabályozóval), valamint kézi állítású menetirányváltóval;
6. elöl két-két, fehér fényt adó városi lámpával és fényszóróval; a városi lámpákat a járómű első részének jobb és baloldalán, egyenlő magasságban akként kell elhelyezni, hogy a lámpák a járómű szélétől befelé legfeljebb 40 cm távolságra legyenek; a városi lámpákat a fényszórókban is el lehet helyezni, ha a fényszórók a járómű szélességét is jelzik; a fényszóróknak fénytompító-készülékkel vagy tompított fényű külön világítótesttel vagy olyan berendezéssel kell ellátva lenniük, amely a fényt az úttestre lefelé vetíti; a járóműnek olyan fényszórókkal kell felszerelve lenni, amelyek legalább a járómű legnagyobb sebességéhez szükséges fékút másfélszeresét világítják meg;

7. hátul egy tompított vörös fényt adó lámpával;
8. hátul olyan világítószerkezettel, amely a lábfelek használata esetében kigyullad és erősen szembetűnő vörös fényt ad (ú. n. stoplámpa);
9. két, az első oldalon a kocsiszekrény felső sarkában elhelyezett előreilágító, fehérfényt adó méretjelző lámpával;
10. ablaktörlő-készülékkel, amely esős vagy havas időben a vezető részére a szélvédő üvegen át a szabad kilátást biztosítja;
11. páratlanító készülékkel, amely hideg időben a trolleybuszvezető részére a szélvédőüvegen át a szabad kilátást biztosítja, amennyiben a vezetőnek külön fülkéje van;
12. mindkét oldalán egy-egy visszapillantó tükörrel, amelyet akként kell elhelyezni, hogy a vezető részére a hátralátást a vezetőülésből lehetővé tegye;
13. olyan berendezéssel, amelynek segítségével a jármű a vezetőülésből hátra is mozgásba hozható;
14. olyan áramszedővel, amellyel a jármű a vezeték alól mindkét irányban legalább négy-négy métert kitérhet;
15. olyan berendezéssel, amely figyelmezteti a vezetőt, hogy a rendes nyomvonal elhagyása folytán az áramszedők mozgási területük határához közelednek;
16. olyan biztonsági berendezéssel, amely kizárja azt, hogy a járműre felszálló és az arról leszálló személyek testi épségét a villamos áram veszélyeztethesse;
17. olyan készülékkel, amely az áramszedő, a kapcsolóberendezés és a hajtómotor által okozott rádiózavarokat megfelelően csökkenti;
18. megfelelő tűzoltókészülékkel, ha a jármű belsőégésű segédmotorral is fel van szerelve;
19. a motor adatait (típus, lóerő, fordulatszám, üzemi feszültség) feltüntető táblával, amelyet a jármű belsejében a vezetőülésnél kell elhelyezni;
20. a jármű engedélyezett legnagyobb sebességét feltüntető (Engedélyezett sebesség ... km/óra feliratú) legalább 20X4 cm méretű táblával, amelyet a jármű belsejében a vezetőülésnél a szerelvényfalon vagy a homlokfalon jól látható helyen kell elhelyezni;
21. alváz táblával, amelyet az alváz könnyen hozzáférhető helyén kell elhelyezni és amelyen magyar nyelven, jól olvasható betűkkel fel kell tüntetni az alvázkészítő cég nevét, az alváz gyártási számát, a jármű önsúlyát és az alváz megengedett terhelését (vagyis a kocsiszekrény és a hasznos terhelés együttes súlyát) kg-okban, valamint az egy tengelyre eső legnagyobb nyomást;
22. a szállítható személyek (ülő- és állóhelyek) számát feltüntető táblával, amelyet a jármű belsejében szembetűnő helyen kell elhelyezni;
23. pályaszámmal, amelyet a kocsiszekrényre elől-hátul legalább 190 mm magas, 88 mm széles és 27 mm vastagságú, két oldalán pedig legalább 140 mm magas, 64 mm széles és 20 mm vastagságú méretben fel kell festeni; a pályaszámot a jármű belsejében jól látható helyen, a vállalat megjelölését (cégét vagy annak rövidítését) pedig a kocsiszekrény két oldalán fel kell tüntetni;
24. az elsősegélynyújtáshoz szükséges kötöző- és fertőtlenítőszerrel (MNOSZ. 445. jelű szabvány mentődoboz sorozata III. mintájának megfelelő mentődobozsal);
25. a jármű belső kivilágítására szolgáló olyan világítóberendezéssel, amely a belső teret legalább 25 lux fényerősséggel megvilágítja;
26. a vezető és jegykezelő, valamint az utasok állandó összeköttetését biztosító, könnyen kezelhető jelzőkészülékkel (csengővel stb.), valamint beszélőnyílással, ha a vezetőnek külön fülkéje van;
27. a közönség magatartására vonatkozó, valamint az esetleges veszélyekre figyelmeztető (a vezetővel menetközben beszélgetni tilos, dohányozni tilos, kihajolni és kikönyökölni veszélyes

stb.) táblákkal, amelyeket a vezetőfülkében, illetőleg a járómű belsejében szembetűnő helyen kell elhelyezni;

28. elöl és hátul útirányjelző táblával, a járómű belsejében pedig az útirányt részletesen feltüntető táblával; az első útirányt jelző táblának kivilágíthatónak kell lennie.

(2) A teherszállító trolleybuszt fel kell szerelni:

1. az (1) bekezdés 1.-21. pontjában meghatározott készülékkel, berendezéssel, szerkezettel, illetőleg táblával, továbbá

2. a szállítható személyek számát és a hasznos terhelést feltüntető táblával, amelyet a kocsiszekrény jobboldalán szembetűnő helyen kell elhelyezni;

3. pályaszámmal, amelyet a kocsiszekrényre elöl és hátul, legalább 190 mm magas, 88 mm széles és 27 mm vastagságú, két oldalán pedig 140 mm magas, 64 mm széles és 20 mm vastagságú méretben fel kell festeni; a kocsiszekrény két oldalán a vállalat megjelölését (cégét vagy annak rövidítését) is fel kell tüntetni;

4. az elsősegélynyújtáshoz szükséges kötöző és fertőtlenítő szerekkel (MNOSZ. 445. jelű szabvány mentődoboz sorozata II. sz. mintájának megfelelő mentődobozzal).

Trolleybusz pótkocsijának felszerelése

174. § (1) A trolleybusz személyszállító pótkocsiját fel kell szerelni:

1. biztos működésű és a vezető üléséből kezelhető fékkel vagy ráfutó fékkel, továbbá a pótkocsiból kezelhető rögzíthető fékberendezéssel; ráfutó féket csak olyan pótkocsiknál szabad alkalmazni, amelynek önsúlya kisebb, mint a vontató járómű önsúlyának fele;

2. hátul egy tompított vörös fényt adó lámpával;

3. hátul olyan világítószerkezettel, amely a lábfék használata esetében kigyullad és erősen szembetűnő fényt ad (ú. n. stoplámpa);

4. olyan kapcsolószerkezettel, amely bármely ívben való fordulás esetében megakadályozza, hogy a pótkocsi hátsó kerekeinek nyoma a vontató járómű megfelelő hátsó keréknyomától fél méternél többet eltérjen;

5. olyan biztonsági pótkapcsolóval, amely a főkapcsoló elszakadása esetében meggátolja a pótkocsinak a vontató járóműtől való elszakadását és a 4. pontban foglaltnál nagyobb eltérést;

6. a vezető és a jegykezelő (fékező) állandó összeköttetését biztosító, könnyen kezelhető jelzőkészülékkel (csengővel) stb.;

7. alváztablával, amelyet az alváz könnyen hozzáférhető helyén kell elhelyezni és amelyen magyar nyelven jól olvasható betűkkel fel kell tüntetni a pótkocsit készítő cég nevét, a pótkocsi gyártási számát, önsúlyát és megengedett terhelését;

8. a szállítható személyek (ülő- és állóhelyek) számát, valamint a megengedett tetőterhelést feltüntető táblával, amelyet a pótkocsi belsejében szembetűnő helyen kell elhelyezni;

9. pályaszámmal, amelyet a kocsiszekrényre elöl és hátul legalább 190 mm magas, 88 mm széles és 27 mm vastagságú, két oldalán pedig legalább 140 mm magas, 64 mm széles és 20 mm vastagságú méretben fel kell festeni; a pályaszámot a pótkocsi belsejében jól látható helyen, a vállalat megjelölését (cégét vagy annak rövidítését) pedig a kocsiszekrény két oldalán fel kell tüntetni;

10. olyan belső világításra szolgáló berendezéssel, amely a belteret legalább 25 lux fényerősséggel megvilágítja;

11. a közönség magatartására vonatkozó, valamint az esetleges veszélyekre figyelmeztető (dohányozni tilos, kihajolni és kikönyökölni veszélyes stb.) táblákkal, amelyeket a pótkocsi

belsejében, szembetűnő helyen kell elhelyezni;

12. hátul útírányjelző táblával, a pótkocsi belsejében pedig az útírányt részletesen feltüntető táblával.

(2) A trolleybusz teherszállító pótkocsiját fel kell szerelni:

1. az (1) bekezdés 1.-7. pontjában meghatározott berendezéssel, szerkezettel, készülékkel, illetőleg táblával, továbbá;

2. a szállítható személyek számát, valamint a hasznos terhelést és a megengedett tetőterhelést feltüntető táblával, amelyet a kocsiszekrény jobb oldalán szembetűnő helyen kell elhelyezni;

3. pályaszámmal, amelyet a kocsiszekrényre elől és hátul legalább 190 mm magas, 88 mm széles és 27 mm vastagságú, két oldalon pedig legalább 140 mm magas, 64 mm széles és 20 mm vastagságú méretben fel kell festeni; a kocsiszekrény két oldalán a vállalat megjelölését (cégét vagy annak rövidítését) is fel kell tüntetni.

Kezelőkészülékek csoportosítása, műszaki berendezések, abroncsozás

175. § (1) A trolleybusz kezelőkészülékét oly módon kell csoportosítani, hogy a vezető azokat jól áttekinthesse és anélkül használhassa, hogy figyelmét az útról elvonni kényszerüljön.

(2) A trolleybusz közúti forgalmát befolyásoló segédberendezéseinek biztosan kell működniök. Az összes segédberendezések szerkezetének és elhelyezésének olyannak kell lennie, hogy azok könnyen kezelhetők legyenek, továbbá olyan állapotban kell lenniök, hogy a kigyulladás vagy a robbanás veszélyét kizárják.

(3) A trolleybusz villamos berendezésére a hatályos biztonsági berendezéseket és a szabványelőírásokat kell alkalmazni, amennyiben azok idevonatkozólag kivételt nem állapítanak meg.

(4) A trolleybusz, valamint a pótkocsi fémvázát a villamos áram vezetésétől teljesen el kell szigetelni.

(5) A trolleybusznak olyan építésűnek kell lennie, hogy az állóhelyzetben lévő egyszintes trolleybusz teljesen terhelve vagy kétszintes (emeletes) trolleybusz csupán a felsőszinten terhelve ne boruljon fel abban az esetben, ha a trolleybusz hossz tengelyén átfektetett függőleges középsíkjaiból 25 fokos szöggel kitér.

(6) A trolleybusz kerekeit fűvott gumiból vagy rugalmasság tekintetében ezzel egyenlő értékű anyagból készült abroncsokkal kell ellátni.

(7) A fűvott gumiabroncsokkal ellátott trolleybuszt csak olyan mértékben szabad megterhelni, hogy az egyes gumiabroncsokra eső nyomás a gyárilag megállapított teherbírást meg ne haladja.

Jellegterv jóváhagyása, trolleybusz méretei

176. § (1) A trolleybusz alvázának és kocsiszekrényének - a terhelési adatokat is feltüntető - 1:50 léptékű jellegtervét és műszaki leírását beszerzés előtt jóváhagyás végett a közlekedés- és postaügyi miniszterhez fel kell terjeszteni.

(2) A közlekedés- és postaügyi miniszter a trolleybusz jellegtervének jóváhagyása alkalmával a trolleybusz főméreteit is meghatározza.

(3) A trolleybusz szélessége a vonatkozó jogszabályokban a járóművek részére megállapított szélességet is meghaladhatja, amennyiben ezt a közlekedés- és postaügyi miniszter a jellegterv jóváhagyása alkalmával engedélyezi.

Üzembe helyezési engedély

177. § (1) Trolleybuszt üzembehelyezni és üzemben tartani csak a közlekedés- és postaügyi miniszter által adott üzembe helyezési engedély alapján szabad.

(2) Az üzembe helyezési engedély kiadását az üzembehelyezni kívánt trolleybusz jóváhagyott jellegtervének és műszaki leírásának egyidejű bemutatásával kell kérni.

(3) A közlekedés- és postaügyi miniszter megbízottja az illetékes I. fokú rendőrhatóság képviselőinek bevonásával a trolleybusz műszaki és közlekedésrendészeti szempontból a forgalombiztonság és forgalomképesség tekintetében megvizsgálja (műszakrendőri vizsga).

(4) A műszakrendőri vizsgáról jegyzőkönyvet kell felvenni.

(5) A közlekedés- és postaügyi miniszter az üzembe helyezési engedély tekintetében a műszakrendőri vizsga eredményéhez képest határoz és erről a kérelmezőt írásban értesíti.

(6) Az üzembe helyezési engedély érvényét veszti, ha a trolleybusz gépi berendezésén, futóművén, terhelhetőségén, illetőleg más szerkezeti berendezésén olyan lényeges változás történik, amely az eredeti üzembe helyezési engedély feltételeitől lényegesen eltér, illetőleg, ha a trolleybusz jellege megváltozik. Ebben az esetben a változott berendezésű vagy kivitelű trolleybuszra az eszközölt változások pontos körülírásával új üzembe helyezési engedélyt kell kérni.

Pótkocsi üzembe helyezési engedélye

178. § (1) Trolleybuszhoz kapcsolt pótkocsinak üzembe helyezési engedélyére a 177. § rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell.

(2) A trolleybuszhoz (vontatójárműhöz) legfeljebb 1 pótkocsi kapcsolását szabad engedélyezni.

Trolleybuszvezetők

179. § (1) A trolleybuszt csak az vezetheti, aki a 7690/34-3/1949. (XII. 18.) KPM rendelet 11. §-ának (1) bekezdésében meghatározott trolleybuszvezetői igazolvánnyal rendelkezik.

(2) A trolleybusz-vezetői igazolványban 3 betétlapot kell tartani.

XX. FEJEZET

Villamosok, trolleybuszok és autóbuszok elindítása

180. § (1) A közúti villamosvasúti kocsik és vonatok (a továbbiakban: villamos), a trolleybuszok és az autóbuszok indításával megbízott alkalmazott (kalauz, kocsiindító, kocsirendező, forgalmi tisztviselő) az előírt indítási jelet csak akkor adhatja meg, ha az utasok fel- és leszállása megtörtént.

(2) Az utasok felszállását akkor lehet megtörténtnek tekinteni, ha az utolsóként felszálló utas mindkét lábával a lépcsőn, a leszállást pedig akkor, ha az utolsóként leszálló utas mindkét lábával a talajon áll.

(3) Ha villamoson, trolleybuszon, illetőleg autóbuszon az összes ülő- és állóhely foglalt, az indítással megbízott alkalmazott [(1) bekezdés] a közönségnek a felszállás megszüntetésére való figyelmeztetése után az indítási jelet megadhatja.

(4) A vezető a villamost csak az indítási jel megadása után indíthatja el, de az indítási jel

megadása után is csak akkor, ha a motorkocsi első perronján az utasok felszállása már megtörtént. Ha a motorkocsi első perronján az összes hely foglalt, a vezető a kocsit az indítási jel megadása után akkor is elindíthatja, ha még volna felszálló utas, ebben az esetben azonban a közönséget a felszállás megszüntetésére figyelmeztetnie kell.

(5) A motorkocsi kalauza a kocsijának hátsó perronján, középbejáratú kocsinál a középső ajtókon történő le- és felszállásokra, a pótkocsi kalauza pedig a pótkocsi első- és hátsó perronján, középbejáratú pótkocsinál pedig a középső ajtókon történő le- és felszállásokra köteles ügyelni.

(6) A pótkocsival közlekedő villamos, trolleybusz vagy autóbusz első kocsijának kalauza az indítási jelet csak akkor adhatja meg, ha a pótkocsi kalauzától indítási jelet kapott.

(7) A kettőnél több kocsiból álló villamosok indításánál külön indítót kell alkalmazni; az indítónak a megállóhelyeknél a villamosról le kell szállnia és az előírt indítási jelet a talajon állva kell megadnia.

(8) Az indító az előírt indítási jelet csak akkor adhatja meg, ha az utasok fel- és leszállása megtörtént. Ha azonban a villamoson az összes ülő- és állóhely foglalt, az indító a közönségnek a felszállás megszüntetésére való figyelmeztetése után az indítási jelet megadhatja.

(9) A vezető a kalauzzal közlekedő autóbuszt csak az indítási jel megadása után indíthatja el.

(10) A vezető a kalauz nélkül közlekedő autóbuszt csak akkor indíthatja el, ha az utasok le-, illetve felszállása megtörtént.

(11) Megállóhelyekhez a villamosok, trolleybuszok és autóbuszok indítására külön indítót lehet kirendelni. A külön erre a célra kirendelt alkalmazott a közönség leszállásának megtörténte és a közönséghez a felszállás megszüntetésére irányuló figyelmeztetés után az indítási jelet abban az esetben is megadhatja, ha a megállóhelynél várakozó összes utas még nem szállt fel.

(12) A (11) bekezdésben körülírt indítási rendszert csak azokon a megállóhelyeken lehet bevezetni, ahol ezt a városi (községi) tanács végrehajtó-bizottsága elrendeli, illetőleg megengedi.

IV. RÉSZ

KÖZLEKEDÉSRENDÉSZETI ÜGYKÖR, KÖZLEKEDÉSI ÉS GÉPJÁRÓMŰ-RENDÉSZETI IGAZGATÁS, KÖZLEKEDÉSRENDÉSZETI ÉS GÉPJÁRÓMŰ-RENDÉSZETI HATÓSÁGOK

I. FEJEZET

A közlekedésrendészeti ügykör

A közlekedésrendészeti ügykör általában

181. § (1) A közlekedés rendjének biztosítása és fenntartása, a közutakon a rend fenntartása, a közúti közlekedés irányítása, a hatósági ellenőrzés, továbbá a közúti közlekedéssel kapcsolatos ügyekben az e rendelet, egyéb jogszabályok és az általános rendőri jogkör keretén belül minden

rendészeti intézkedés, határozathozatal és rendelkezés a rendőrhatóságok feladata.

(2) A rendőrhatóságoknak az (1) bekezdésben megállapított jogköre főként a következőkre terjed ki:

a) közegei - főleg a külön erre a célra szervezett és kiképzett közlekedésrendészeti közegek - útján végrehajtja a közlekedési rend és közrend biztosítására és fenntartására vonatkozó rendelkezéseket;

b) a közúti forgalmat állandóan figyelemmel kíséri és a zavartalan és veszélytelen közlekedés biztosítása érdekében megfelelően irányítja; a forgalmat akadályozó okok esetében a szükséges biztonsági intézkedéseket megteszi, egyúttal az akadály elhárítása céljából az illetékes hatóságot értesíti;

c) megteszi azokat az intézkedéseket, amelyeket a közforgalmú közlekedés közben a rend a személy- és vagyonbiztonság és általában az utazó (szállíttató) közönség jogos igényeinek biztosítása megkövetel.

A rendőrhatóság rendeletkibocsátási jogköre

182. § (1) A rendőrhatóság a közlekedés zavartalan és veszélymentes lebonyolítása érdekében az egyes útvonalak forgalmának szabályozására vonatkozólag külön rendelkezéseket adhat ki.

(2) A rendőrhatóság az (1) bekezdésben említett cél elérése érdekében városok és községek területén:

a) fő- és mellékútvonalakat jelölhet ki;

b) ahol azt a közlekedés rendje megkívánja, a járóművekkel való közlekedést a különböző járóműnemek szerint, általában, bizonyos napszakokra, bizonyos irányban vagy bizonyos alkalmakra korlátozhatja;

c) nagy forgalmú útkeresztezéseknél a járóművek irányváltoztatását (befordulását) mind jobbra, mind balra vagy pedig csak az egyik irányba megtilthatja (tisztá keresztezés, illetőleg részbeni tisztá keresztezés);

d) megengedheti egyes útvonalakon a járóműveknek több sorban való haladását;

e) bizonyos útvonalakon megengedheti a járóművekkel, illetőleg bizonyos nemű járóművekkel a jobbra való előzést;

f) adott esetekben ((pl. nagy látogatottságú eseményekhez való felvonulás és elvonulás alkalmával) bizonyos útvonalakon megengedheti, hogy a járóművek az úttest baloldalán haladhassanak;

g) kijelöli az állatok csoportos hajtására szolgáló útvonalakat és meghatározza, hogy a kijelölt útvonalakon és a többi útvonalon milyen időben és milyen módon szabad állatokat hajtani;

h) a vonóállatok védelme érdekében a meredek, a sáros, vagy síkos utakon megtilthatja nagyobb teherrakomány vontatását, vagy előfogat alkalmazását rendelheti el.

(3) A (2) bekezdés g) pontja alapján állatok hajtására szolgáló útvonalként a városon (községen) átvonuló forgalmas út csak abban az esetben jelölhető ki, ha megfelelő mellékútvonal nem áll rendelkezésre.

(4) Egyes nagy forgalmú utakon a közlekedésre vonatkozó korlátozások elrendelésének jogát a belügyminiszter magának tartja fenn. Ilyen útvonalakon a közforgalmú közlekedési vállalatok útvonalának elterelése, illetőleg módosítása ügyében a belügyminiszter a közlekedés- és postaügyi miniszterrel egyetértésben jár el.

(5) Az I. fokú rendőrhatóságnak a jelen § alapján kiadott rendeleteit, az azonnali intézkedést igénylő esetek kivételével hatálybalépésük előtt a belügyminiszterhez jóváhagyás végett fel kell

terjeszteni. Amennyiben a belügyminiszter az I. fokú rendőrhatóság által hozzá felterjesztett rendelettervezetekre vonatkozólag 8 napon belül nem intézkedik, a rendelettervezetet jóváhagyottnak kell tekinteni. Az I. fokú rendőrhatóságoknak a jelen § alapján kiadott rendeletei, amennyiben a rendeletben erre vonatkozólag ellenkező intézkedés nincs, közhírré tételük napján lépnek hatályba. A közhírré tétel a helyi viszonyoknak megfelelő módon (falragaszok, sajtó, hangos hirdető stb.) útján történik.

A rendőrhatóság engedélyező jogköre

183. § (1) Hangos és vakító reklámkészüléket (gramofon, rádió, hangszerez gépkocsi stb.) továbbá hírlapvállalatoknak utcai csoportosulás előidézésére alkalmas közleményeit lakott területen csak az I. fokú rendőrhatóság engedélyével szabad működésben tartani, illetőleg kirakatokban, házfalakon és más közterületről észlelhető helyen elhelyezni. (31. §)

(2) A 60. §-ban megállapított méreteket meghaladó rakományt szállító járóművek, illetőleg a 91. §-ban megállapítottnál nagyobb összsúlyú járóművek, továbbá hirdetési célokat szolgáló járóművek csak az illetékes rendőrhatóság engedélyével, az általa megjelölt útvonalon, időben és feltételek mellett közlekedhetnek. Az engedély megadására vonatkozólag a 60. és 91. §-ban foglaltak az irányadók.

(3) Közutakon járómű vagy egyéb versenyeket az I. fokú rendőrhatóság csak abban az esetben engedélyezhet, ha a versenyrendező egyesület, illetőleg a verseny rendezéséért felelős személy a jelen rendelet 8. §-ában foglaltaknak mindenben eleget tesz.

(4) A (3) bekezdésben említett versenyek engedélyezésére vonatkozólag a jelen rendelet 8. §-ában foglaltak az irányadók.

(5) Az engedélyező hatóság a verseny útvonalán a megfelelő rendőri intézkedések megtételéről gondoskodni köteles.

(6) A rendőrhatóság megokolt esetben a 48. § (2) bekezdésében említett zajjal járó rakodást és szállítást 22 órától 6 óráig terjedő időben is engedélyezheti.

(7) A budapesti rendőrkapitányság vezetőjének elsőfokon hozott véghatározata ellen a belügyminiszterhez, a városi (járási) rendőrkapitányság vezetőjének véghatározata ellen a megyei rendőrkapitányság vezetőjéhez fellebbezésnek van helye.

A rendőrhatóság hozzájárulási jogköre

184. § (1) A közúti forgalom részére biztosított közterületeknek utcai árusításra vagy más célra való elfoglalásához az I. fokú rendőrhatóság hozzájárulása szükséges. Ez a rendelkezés az egyéb rendeletekben megkövetelt feltételeket (iparendély, iparigazolvány stb.) nem érinti.

(2) A városi (városi kerületi, községi) tanács végrehajtó-bizottsága közterületet árusítás, hirdetőberendezés, villamosvasúti, trolleybusz és autóbusz várócsarnok vagy előkertek céljára, általában minden a közterület rendeltetésétől eltérő célra csak akkor engedhet át, ha ehhez az I. fokú rendőrhatóság hozzájárult.

(3) Piac, vásár vagy más alkalomból csoportos közterület-foglalási engedély megadásához az I. fokú rendőrhatóság hozzájárulása szükséges.

(4) A rendőrhatóság a közterületnek olyan módon vagy olyan mértékben való elfoglalásához, amely a gyalogosok vagy a járóművek zavartalan vagy biztonságos közlekedését akadályozhatja vagy veszélyeztetheti, nem járulhat hozzá.

(5) A rendőrhatóság előkertek vagy árusítóhelyek bővítése céljából a gyalogjárdáknak (dobogóval stb. való) kiszélesítéséhez csak a 30. § (3) bekezdésében említett esetben járulhat hozzá.

(6) Közterületnek hirdetőberendezések, árusítás vagy egyéb célra való átengedéséhez a rendőrhatóság csak a 30., 32., 33. és 34. §-okban meghatározott keretek és a 35. §-ban meghatározott méretek mellett járulhat hozzá.

(7) A közúti forgalom részére biztosított közterületnek építkezés, útépítés, útjavítás, közműépítkezés és más hasonló célra való elfoglalásához, egészben vagy részben való elzárásához az I. fokú rendőrhatóság hozzájárulása szükséges. A városi (városi kerületi, községi) tanács végrehajtó-bizottsága az I. fokú rendőrhatóság hozzájárulása nélkül a közúti forgalom részére biztosított közterületnek ilyen célból való elfoglalását (elzárását) nem engedélyezheti.

A rendőrhatóság ellenőrzési jogköre

185. § (1) A rendőrhatóság köteles mind a jelen rendeletben, mind a közlekedésrendészetre vonatkozólag hatályban lévő egyéb rendeletekben foglalt rendelkezések megtartását állandóan ellenőrizni.

(2) A rendőrhatóság az általános közlekedési ellenőrző szolgálata közben ellenőrizze a gépjárművek adókötelezettségéről rendelkező jogszabályokban foglaltak betartását is.

A rendőrhatóság egyéb ügyköre

186. § (1) A rendőrhatóság a közlekedésrendészeti szabályokról a közönséget a helyi viszonyoknak leginkább megfelelő módon (falragasz, sajtó, hangosan beszélő, előadás stb. útján) időnként tájékoztatni köteles.

(2) A rendőrhatóság a pénzbüntetéssel büntetendő közlekedési kihágás miatt feljelentett személyt kihágási eljárás mellőzésével, a közlekedésrendészeti szabályokat népszerűsítő előadásokon való megjelenésre és azok meghallgatására kötelezheti. A rendőrhatóságnak ez ellen az intézkedése ellen jogorvoslatnak helye nincs.

(3) A rendőrhatóság köteles a közlekedés rendjével kapcsolatos és a fennálló jogszabályok szerint más hatóság ügykörébe tartozó intézkedéseket kezdeményezni és szorgalmazni, ha ilyen intézkedések megtételét szükségesnek látja.

(4) A rendőrhatóság a hatósága területén előforduló közlekedési balesetekről a Központi Statisztikai Hivatal által rendelkezésére bocsátott statisztikai lapot kitölteni és azt a Központi Statisztikai Hivatalnak, Budapesten a Budapesti Tanács Végrehajtó-bizottsága Statisztikai és Terv Osztályának megküldeni köteles.

(5) A közúti közlekedéssel kapcsolatos városrendezési kérdések megoldásánál a városi (városi kerületi, községi) tanácsok végrehajtó-bizottsága az I. fokú rendőrhatóság véleményét meghallgatni köteles.

(6) A rendőrhatóság a Gérh. részére fenntartott ügykörben el nem járhat és a Gérh. által kiállított okmányokban (azok másodlatain) feljegyzéseket nem végezhet.

II. FEJEZET

Gépjármű-rendészeti ügykör

A gépjárműkerületi rendőrhatóság ügyköre

187. § (1) A gépjárművek vizsgáztatásával, felszerelésével és műszaki berendezéseivel, forgalmi engedélyeinek, igazolólapjának kiadásával, azok pótlásával, illetőleg visszavonásával, gépjárműveknek a forgalomból való kitiltásával, valamint a gépjármű-vezetői igazolványok kiállításával, azok pótlásával, visszavonásával, a gépjárművek és a gépjármű-vezetők nyilvántartásával és gépjárművek, valamint gépjármű-vezetők egyéb ügyeivel kapcsolatos rendőri teendők ellátása a Gérh. feladata. (190. §)

(2) A budapesti Gérh. az (1) bekezdésben említett ügykörön felül a gépjárművek és a gépjármű-vezetői igazolványok országos nyilvántartását (114. § és 153. §) is ellátja. Ugyancsak a budapesti Gérh. tartja nyilván az ország területére érkező külföldi rendszámú gépjárműveket is.

A Gérh ügykörében hozott határozatok elleni fellebbvitel

188. § A Gérh. által a 187. §-ban körülhatárolt ügykörében hozott határozatok ellen a 192. § (2) bekezdése szerint fellebbvitelnek van helye.

III. FEJEZET

Közlekedésrendészeti és gépjárműkerületi rendőrhatóságok

Elsőfokú közlekedésrendészeti hatóságok

189. § A közlekedésrendészeti ügykörben I. fokú rendőrhatóság a járási, illetőleg a városi rendőrkapitányság vezetője, a budapesti rendőrkapitányság hatósági területén pedig a budapesti rendőrkapitányság vezetője.

Gépjárműkerületi rendőrhatóságok

190. § A gépjárműkerületi rendőrhatósági ügykörben eljáró rendőrhatóságokat a belügyminiszter jelöli ki.

A gépjármű-kerületek területi beosztása

191. § (1) Az ország területét gépjármű-kerületekre kell felosztani.

(2) A gépjármű-kerületek területe általában megegyezik a megyék területével.

(3) Azokban a megyékben, ahol az üzemen tartott gépjárművek nagy száma vagy a gépjármű-kerület székhelyétől való nagy távolság ezt megokolttá teszi, egyes városok (járások) területére kiterjedő hatáskörrel a belügyminiszter a közlekedés- és postaügyi miniszterrel egyetértésben gépjárműkerületi kirendeltségeket szervezhet. A gépjárműkerületi kirendeltség teendői azonosak a Gérh. teendőivel. A gépjárműkerületi kirendeltség ügykörét a megye székhelyén működő Gérh. felügyelete és irányítása mellett a kirendeltség székhelye szerint illetékes városi (járási) rendőrkapitányság vezetője látja el.

Fellebbviteli hatóságok

192. § (1) A közlekedésrendészeti ügyekben a budapesti rendőrkapitányság vezetőjének I. fokú véghatározata ellen a belügyminiszterhez, a városi (járási) rendőrkapitányság vezetőjének I. fokú véghatározata ellen pedig a megyei rendőrkapitányság vezetőjéhez van helye fellebbezésnek. A megyei rendőrkapitányság vezetőjének törvényes hatáskörében hozott másodfokú véghatározata ellen további fellebbvitelnek helye nincs.

(2) A gépjárműkerületi rendőrhatalóság (kirendeltség) által gépjárműkerületi rendőrhatalósági ügykörben hozott véghatározatok ellen előterjesztett fellebbezések ügyében másod- és végső fokon a belügyminiszter dönt. A belügyminiszter a gépjárművek megvizsgálásával, felszerelésével és műszaki berendezésével kapcsolatos ügyekben hozott véghatározatok elbírálása során a közlekedés- és postaügyi miniszterrel egyetértésben jár el.

Közlekedésrendészet főhatósága

193. § (1) A közlekedésrendészet főhatósága a belügyminiszter.

(2) A közlekedés rendjét az ország egész területén a belügyminiszter biztosítja.

(3) A belügyminiszter gondoskodik a közlekedésrendészeti szervezet felállításáról és kifejlesztéséről.

(4) A közlekedési rend és az ellenőrzés megszervezése érdekében szükséges rendeleteket a belügyminiszter a közlekedés- és postaügyi miniszter meghallgatása után adja ki.

(5) A belügyminiszter, mint közlekedésrendészeti főhatóság felülbírálja az alsófokú közlekedésrendészeti hatóságoknak a jelen rendelet, valamint a közlekedésrendészetre vonatkozólag hatályban lévő egyéb jogszabályok alapján kiadott rendeleteit, azokat megváltoztathatja, és hatályon kívül helyezheti. Felügyel az ország közúti közlekedésének rendjére és a legfőbb ellenőrzést központi kiküldöttei vagy külön szerv útján is gyakorolja.

(6) A belügyminiszter a közúti közlekedés gyors és veszélymentes lebonyolítása és a közlekedési balesetek megelőzése érdekében:

a) a közlekedés- és postaügyi, a népművelési, valamint a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértésben megállapítja a közlekedésrendészeti szabályoknak és kérdéseknek az iskolákban, valamint az iskolán kívüli népművelés keretében való oktatása munkarendjét;

b) a közönség részére előadásokat rendez a közlekedésrendészeti szabályok megtartásának népszerűsítése céljából;

c) gondoskodik a rendőrség közlekedésrendészeti feladatok ellátására kijelölt tagjainak továbbképzése iránt.

A közlekedés- és postaügyi miniszter közlekedésrendészeti jogköre

194. § (1) A gépjárművek vezetőinek kiképzéséről és továbbképzéséről, a gépjárművek forgalombahelyezési feltételeinek, valamint a felszerelésükre és műszaki berendezéseikre vonatkozó követelményeknek megállapításáról a közlekedés- és postaügyi miniszter gondoskodik.

(2) A közlekedés- és postaügyi miniszter gondoskodik a gépjármű vizsgabizottságok megszervezéséről. (95. §)

(3) A közlekedés- és postaügyi miniszter megállapítja a közhasználatú személy- és árufuvarozás szabályait, feltételeit, a köz- és magánhasználatú tehergépjárművek használatának feltételeit, továbbá azokat a menetokmányokat, amelyekkel a gépjármű a közúti forgalomban részt vehet.

(4) A közlekedés- és postaügyi miniszter szakközegei útján részt vesz a közhasználatú személy- és árufuvarozásnak, a köz- és magánhasználatú tehergépjárművek használatának és menetokmányainak a rendőrség szervei által fogatosított ellenőrzésében.

(5) A közlekedés- és postaügyi miniszterrel egyetértésben jár el a belügyminiszter a Gérih.-nak a gépjárművek vizsgálatával, felszerelésével és műszaki berendezésével kapcsolatos ügyekben hozott határozatok ellen előterjesztett fellebbezések elbírálásában.

Állami Autóműszaki Intézet

195. § A közúti gépjármű-vezető jelöltek kiképzése, a közúti gépjármű-vezetők továbbképzése, továbbá a gépkocsiszin (garage) mester jelöltek kiképzése és képesítése az Állami Autóműszaki Intézet feladata [13450/1948. (1949. I. 8.) Korm. rendelet].

Az útiügyi hatóságok közlekedésrendészeti feladatköre

196. § (1) A közúti közlekedés rendjének biztosítása céljából szükséges jelzőtáblák és egyéb tájékoztató jelzések elkészítéséről, elhelyezéséről és jókarban tartásáról a városi (városi kerületi, községi) tanács végrehajtó-bizottsága az I. fokú rendőrhatalóság útmutatása, illetőleg meghallgatása alapján gondoskodik.

(2) Az útiügyi hatóságok a közlekedés- és postaügyi miniszter által kiadott részletes utasítás alapján a közutakat, azok útpályájának szélességére és egyéb méreteire, valamint útburkolatának teherbírására való figyelemmel osztályozzák. Ezt az osztályozást a helyi viszonyoknak megfelelő módon közhírré kell tenni, ezenkívül az egyes útvonalakat megfelelő jelzésekkel kell ellátni.

(3) Ha valamely útvonalon olyan műtárgy van, amelyen át csekély teherbírása miatt nagyobb súlyú járművek nem közlekedhetnek, megfelelő táblán (16. sz. ábra) jelezni kell, hogy a műtárgyon milyen súlyú járművel szabad áthaladni.

(4) Az útiügyi hatóság az út állagában bekövetkezett rongálódás, nagy és tartós esőzések, hóolvadás, árvíz vagy más hasonló okból beállott forgalmi zavarok kiküszöbölése, útépitési vagy javítási munkák végrehajtásának biztosítása céljából, vagy ha ezt az utak és hidak megrongált vagy veszélyes állapota szükségessé teszi, egyes útvonalak, útszakaszok vagy hidak használatát részben vagy egészben bizonyos időre eltilthatja.

(5) A (4) bekezdésben említett korlátozások vagy tilalmak elrendelését, valamint azt a körülményt, hogy ezek ideje alatt a közlekedés lebonyolítása miként történik, a helyi

viszonyoknak legmegfelelőbb módon közhírré kell tenni és a tilalom, illetőleg korlátozás elrendeléséről - az azonnali intézkedést igénylő esetek kivételével - az I. fokú rendőrhatóságot értesíteni kell. A korlátozások és tilalmak jelzésére a jelen rendelet 19., 20., 21., 22. és 24. §-ában foglalt rendelkezések az irányadók.

Közterületen közmunkát végeztető hatóságok összműködése

197. § Közterületen közmunkákat az érdekelt hatóságoknak, intézményeknek, üzemeknek egymással szorosan együttműködve úgy kell végeztetniük és a munkák sorrendjét úgy kell megállapítaniuk, hogy azok miatt az úttestnek többszöri felbontása elkerülhető legyen. A közmunkák végzéséről a rendőrhatóságot a munka megkezdése előtt legalább 15 nappal értesíteni kell, hogy a rendőrhatóságnak módjában legyen a forgalom zavartalan lebonyolításáról a munka időtartama alatt is gondoskodni.

V RÉSZ

BÜNTETŐ RENDELKEZÉSEK

I. FEJEZET

Élet vagy testi épség veszélyeztetése, foglalkozás szabályainak megszegése Baleset áldozatának cserbenhagyása Közlekedés veszélyeztetése

Élet vagy testi épség veszélyeztetése, foglalkozás szabályainak megszegése

198. § Azt, aki hivatása vagy foglalkozása szabályainak tudatos vagy gondatlan megszegésével vagy az azzal járó kötelességek tudatos vagy gondatlan elhanyagolásával mások életét vagy testi épségét közvetlen veszélynek teszi ki, az 1948. évi XLVIII. törvény rendelkezései szerint kell büntetni.

Baleset áldozatának cserbenhagyása

199. § Azt, aki baleset áldozatát cserben hagyja, az 1948. évi XLVIII. törvény rendelkezései szerint kell büntetni.

A közlekedés veszélyeztetése

200. § Azt, aki akár tevékenységével, akár mulasztásával a szárazföldi közlekedés biztonságát

szándékosan megzavarja, ha ebből személyekre, vagy dolgokra veszély származik, avagy súlyos baleset közvetlen veszélye következett be, az 1948. évi XLVIII. tv. 41. §-a szerint kell büntetni.

II. FEJEZET

Elzárással büntetendő kihágások

A közúti forgalommal kapcsolatos általános büntető rendelkezések

201. § Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés - különösen az 1948. évi XLVIII. törvény rendelkezései - alá nem esik, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással kell büntetni azt, aki

a) az 1. § *b)* pontjában megállapított rendelkezés megszegése miatt két éven belül már büntetve volt és a közlekedésrendészeti szabályt, hatósági intézkedést vagy tilalmat újból megszegi;

b) a járművet megállapíthatóan szabályellenesen, gondatlanul és mások testi épségét veszélyeztető módon, ittasan, szeszes ital vagy más hasonlóan ható szer hatása alatt levő állapotban vezeti;

c) a 9. § (3) bekezdésében megállapított bejelentési kötelezettségének nem tesz eleget;

d) a járművön a kötelező megkülönböztető jelzéseket nem, vagy nem a jelen rendeletben foglalt rendelkezéseknek megfelelő módon alkalmazza, a jelzéseket eltávolítja, megváltoztatja, eltakarja, azok olvashatóságát bármilyen módon megnehezíti vagy az elrendelt jelzéseken kívül más jelzéseket használ;

e) az állatok védelmére vonatkozó és a 73. § (5)-(7) bekezdéseiben megállapított rendelkezéseket megszegi;

f) a 186. § (2) bekezdésében említett előadások hallgatására köteles és az előadásokon nem jelenik meg, illetőleg az előadások rendjére vonatkozó szabályokat megszegi.

A kerékpár-közlekedés szabályainak megszegésére vonatkozó büntető rendelkezések

202. § Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés - különösen az 1948. évi XLVIII. törvény rendelkezései - alá nem esik, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással kell büntetni azt, aki

a) olyan kerékpárral vesz részt a közúti forgalomban, amelynek felszerelése a jelen rendelet 64. §-ának (1) bekezdésében megállapított követelményeknek nem felel meg;

b) a 67. §-ban foglalt rendelkezések ellenére a gyártási számot a kerékpár vázába nem üti be, a gyártási számot nem tartja olvasható állapotban, eltakarja vagy azt bármely módon olvashatatlaná teszi.

A gépjármű hiányos felszerelésével kapcsolatos büntető rendelkezések

203. § Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés - különösen az 1948. évi XLVIII. törvény rendelkezései - alá nem esik, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással kell büntetni azt, aki

a) a 82. és 85. §-ban meghatározott készülékekkel, berendezéssel, illetőleg szerkezettel fel nem szerelt vagy a rendelkezéseknek nem megfelelően felszerelt gépkocsit tart üzemben, vagy ilyennel részt vesz a közúti forgalomban;

b) aki a 83. §-ban meghatározott készülékkel, berendezéssel, illetőleg szerkezettel fel nem szerelt vagy nem a rendelkezésnek megfelelően felszerelt motorkerékpárt tart üzemben, vagy ilyennel részt vesz a közúti forgalomban;

c) aki a 84. és 85. §-ban meghatározott berendezéssel, illetőleg szerkezettel fel nem szerelt vagy nem megfelelően felszerelt pótkocsit tart üzemben, vagy ilyennel részt vesz a közúti forgalomban;

d) aki a 86. §-ban foglalt rendelkezéseknek meg nem felelően csoportosított kezelő készülékkel ellátott gépjárművet vagy ugyanezen §-ban foglalt rendelkezéseknek meg nem felelő segédberendezéssel ellátott gépjárművet tart üzemben, vagy ilyennel részt vesz a közúti forgalomban;

e) aki a 98. §-ban foglalt rendelkezés ellenére a jelentkezési lapot nem a legjobb tudása szerint tölti ki;

f) aki a 106. §-ban foglalt rendelkezések ellenére a gépjármű beütött forgalmi rendszámát, illetőleg a pótkocsi nyilvántartási számát megváltoztatja, festékekkel bevonja, vagy bármely más módon olvashatatlanná teszi;

g) aki a 107. §-ban foglalt rendelkezés ellenére a beütött alvázszámot, illetőleg motorszámot megváltoztatja, festékekkel bevonja, vagy más módon olvashatatlanná teszi.

A gépjármű forgalmi engedélyében feljegyzett adatok megváltozásának be nem jelentésével kapcsolatos büntető rendelkezések

204. § Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással kell büntetni azt, aki

a) a 115. § (4) bekezdésében foglalt rendelkezés ellenére gépjárművének megvizsgálását nem kéri;

b) a 115., 116. és 117. §-ban foglalt rendelkezések ellenére a gépjármű üzemtartóijában, telephelyében vagy a gépjármű-kerületben beállott változást nem jelenti be, illetőleg nem az említett rendelkezéseknek megfelelő módon jelenti be.

A gépjármű-vezetéssel kapcsolatos büntető rendelkezések

205. § Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés - különösen az 1948. évi XLVIII. törvény rendelkezései - alá nem esik, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással kell büntetni azt, aki

a) a 143. §-ban foglalt rendelkezések ellenére közterületen gépjármű-vezetést tanul;

b) a 147. § (6) bekezdésében foglalt rendelkezés ellenére a „képesített gépjármű-vezetői igazolvány” kiállítása céljából a Géh.-nál az előírt határidő alatt nem jelentkezik;

c) közúti forgalomban gépjárművet érvényes gépjármű-vezetői igazolvány nélkül vezet, vagy vezetői igazolványát másnak átengedi, avagy a visszavont gépjármű-vezetői igazolványt a

Gérh.-nak nem szolgáltatja vissza;

d) a gépjármű vezetését olyan egyénre bízva, akinek megfelelő gépjármű-vezetői igazolványa nincs, akitől azt visszavonták, szeszital vagy más hasonlóan ható szer hatása alatt áll, vagy erre mutató állapotban van;

e) az Állami Autóműszaki Intézet igazgatójának engedélye, illetőleg megbízása nélkül keresetszerűen gépjármű-vezetők kiképzésével foglalkozik;

f) pótkocsit engedély nélkül vontat;

g) engedéllyel vontatott, a vezetőülésből nem fékezhető, illetőleg ráfutó fékkel fel nem szerelt pótkocsin külön fékezőt nem alkalmaz;

h) olyan gépjárművel vesz részt a közúti forgalomban, amely a 102. §-ban megállapított rendszám-táblával, a 109. §-ban megállapított forgalmi engedéllyel és a 110. §-ban megállapított igazolólappal nincs ellátva;

i) oldalkocsival el nem látott motorkerékpáron, illetőleg oldalkocsis motorkerékpáron a vezető ülése mögött utast szállít anélkül, hogy a motorkerékpár lábtartóval ellátott pótüléssel fel volna szerelve;

j) a 154. § (1) bekezdésében a 155. § (1) bekezdésében foglaltak ellenére a nevében és lakcímében beállott változást az illetékes Gérh.-nak 48 órán belül nem jelenti be;

k) gépjárművét közúton füstölni hagyja, azt az elkerülhetetlennél nagyobb zajjal járattja (túráztatja, nyitott kipufogóval járattja).

Tehergépkocsin személyszállításra vonatkozó büntető rendelkezések

206. § Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntetőrendelkezés - különösen az 1948. évi XLVIII. törvény rendelkezései alá nem esik, - kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással kell büntetni azt, aki a 120-129. §-okban foglaltak ellenére a tehergépkocsikon való személyszállításra kiadott rendelkezéseket megszegi, vagy kijátssza.

Gázüzemű gépjárművek forgalmával kapcsolatos büntető rendelkezések

207. § Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés - különösen az 1948. évi XLVIII. törvény rendelkezései - alá nem esik, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással kell büntetni azt, aki a 133-142. §-okban foglalt rendelkezések megszegésével propán-bután, illetőleg generátor gázüzemű gépjárművet közúti forgalomban üzemben tart, úgyszintén az a gépjármű-vezető is, aki a gázüzem biztonságára vonatkozóan az említett §-okban megállapított rendelkezéseket vagy azok valamelyikét megszegi.

Trolleybuszok közlekedésével kapcsolatos büntető rendelkezések

208. § Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntetőrendelkezés - különösen az 1948. évi XLVIII. törvény rendelkezései - alá nem esik, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással kell büntetni azt, aki a trolleybusz felszerelésére (173. §), a trolleybusz pótkocsijának felszerelésére (174. §) és a trolleybuszvezetőkre vonatkozóan a 179. §-ban tett rendelkezéseket vagy azok valamelyikét megszegi.

Villamosok, trolleybuszok és autóbuszok elindításával kapcsolatos büntető rendelkezések

209. § Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés - különösen az 1948. évi XLVIII. törvény rendelkezései - alá nem esik, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással kell büntetni azt, aki a villamosok, a trolleybuszok vagy az autóbuszok elindítására vonatkozólag a 180. §-ban foglalt rendelkezéseket vagy azok valamelyikét megszegi.

Elzárás helyett pénzbüntetés megállapítása

210. § A 201-209. §-okban meghatározott elzárásbüntetés helyett pénzbüntetés alkalmazása tekintetében az általános büntetőjogi jogszabályok az irányadók.

III. FEJEZET

Pénzbüntetéssel büntetendő kihágások

211. § (1) Amennyiben a cselekmény a 201-209. §-ok alá nem esik, kihágás miatt pénzbüntetéssel kell büntetni azt, aki a jelen rendelet 1-4. §-ában, 5. §-ának (1) és (2) bekezdésében, 6. §-ában, 7. §-ának (2) és (3) bekezdésében, 8. és 9. §-ában, 10. §-ának (2)-(5) bekezdésében, 11. §-ának (2)-(3) bekezdésében, 12. §-ának (2) bekezdésében, 13. §-ában, 16. §-ának (2)-(4), (6)-(9), valamint (11) és (12) bekezdésében, 17. §-ának (1) és (2), valamint (5) bekezdésében, 24. §-ában, 26. §-ában, 27. §-ának (3)-(8) bekezdésében, 29. §-ának (2)-(4) bekezdésében, 30. §-ának (2) és (4) bekezdésében, 31. §-ában, 37. §-ában, 38. §-ának (1), (2), (4)-(6) bekezdésében, 39. §-ában, 40. §-ának (1), (2) és (5) bekezdésében, 41-59. §-ában, 60. §-ának (1)-(9) és (11) bekezdésében, 61-63. §-ában, 65. §-ának (1), (4), (5) és (8) bekezdésében, 66. §-ában, 68-72. §-ában, 73. §-ának (1)-(4) bekezdésében, 74. §-ának (1)-(4) és (7) bekezdésében, 75-78. §-ában, 87. §-ában, 88. §-ának (2) bekezdésében, 91. §-ának (1), (3) és (4) bekezdésében, 92-94. §-ában, 112. §-ának (7)-(10) bekezdésében, 131. §-ának (2) és (3) bekezdésében, 132. §-ának (3) és (4) bekezdésében, 150-151. §-ában, 156. §-ában, 158. §-ában, 161. §-ának (2) bekezdésében, 162. §-ának (1)-(5) bekezdésében foglalt vagy a rendőrhatságnak a jelen rendelet 182. §-a alapján kiadott és szabályszerűen közhírré tett rendeletében foglalt rendelkezéseket megszegi vagy kijátssza.

IV. FEJEZET

A rendőri büntetőbíró egyéb intézkedései

A vezetéstől eltiltás

212. § Ha a rendőri büntetőbíró a hatályban lévő büntetőjogi jogszabályok alapján a vezetéstől

(hajtástól) való eltiltást az ítéletben kimondja, a hajtási jogosítványt, gépjármű-vezetői, villamos-, illetőleg a trolleybuszvezetői igazolványt bevonja és az ítélet egy példányával az azt kiállító rendőrhatalóságnak, a gépjármű-vezetői igazolványt az illetékes Gérh.-nak, a villamos- vagy trolleybusz-vezetői igazolványt pedig a villamos, illetőleg a trolleybusz vállalatnak megküldi.

A gépjármű-vezetői igazolvány és a forgalmi engedély bevonása

213. § Amennyiben a rendőri büntető eljárás során olyan körülmény nyer megállapítást, amely a forgalmi engedély vagy a gépjármű-vezető igazolvány visszavonására okul szolgálhat, a rendőri büntetőbíró a forgalmi engedélyt, illetőleg a gépjármű-vezetői igazolványt azok visszavonása tárgyában való rendelkezés céljából, a tényállás részletes közlése mellett vagy az ítélet egy másolati példányával az illetékes Gérh.-nak megküldi.

V. FEJEZET

Helyszíni bírságolás

214. § (1) A belügyminiszter rendelettel állapítja meg, hogy a közlekedésrendészeti kihágások közül melyek azok, amelyek miatt a helyszínen pénzbírságot lehet alkalmazni.

(2) A helyszíni bírságolásra vonatkozólag az 1938. évi III. törvény, a 154/1950. (VI. 3.) MT rendelet és az ezek végrehajtására vonatkozó rendelkezések az irányadók.

VI. FEJEZET

A rendőri büntető eljárásra illetékes hatóságok

215. § A jelen rendeletbe ütköző kihágás miatt az eljárás a rendőrségnek mint rendőri büntetőbírósnak hatáskörébe tartozik. A rendelet 201. § *d)* pontjában, 203. §-ában, 205. § *e)*, *f)*, *g)* és *i)* pontjában, 206. §-ában, 207. §-ában, 208. és 209. §-ában meghatározott kihágások esetében szakminiszternek a közlekedés- és postaügyi minisztert kell tekinteni. A többi kihágás ügyében végső fokon a belügyminiszter dönt.

VI RÉSZ

VEGYES ÉS ÁTMENETI RENDELKEZÉSEK

Hatályon kívül helyezett jogszabályok

216. § E rendelet hatálybalépésével a
250.000/1929. BM

261.340/1929. BM
122.593/1930. BM
194.823/1931. BM
120.100/1932. BM
120.200/1932. BM
124.000/1932. BM
127.000/1932. BM
156.223/1933. BM
159.300/1933. BM
157.100/1933. BM
161.987/1933. BM
194.000/1934. BM
197.800/1934. BM
200.800/1934. BM
201.300/1934. BM
195.900/1934. BM
172.900/1935. BM
179.100/1935. BM
179.800/1935. BM
180.600/1936. BM
120.000/1937. BM
116.000/1938. BM
117.100/1938. BM
48.000/1939. BM
73.000/1940. BM
187.000/1941. BM
92.300/1943. BM
65.300/1943. KKM
155.000/1945. BM
608.400/1946. (XII. 19.) BM
329.000/1947. (X. 17.) BM
467.280/1948. (VII. 27.) BM
467.800/1948. (VIII. 14.) BM
20.000/1948. (IV. 20.) Közl. M
81.400/1948. (XI. 24.) Közl. M
443.600/1949. (I. 26. BM
445.800/1949. (III. 3.) BM
11.000/1949. (III. 18.) Közl. M
25.300/1949. (V. 22.) Közl. M
36.300/1949. (VIII. 27.) KPM rendeletek, valamint a
2.970/1870. BM
40.302/1890. BM

251.703/1929. BM és a 452000/1949. (VI. 19.) BM rendeletnek a jelen rendeletben feldolgozott rendelkezései, valamint a 250000/1929. BM rendelet módosítására és kiegészítésére vonatkozó egyéb rendelkezések is hatályukat veszítik, még abban az esetben is, ha a jelen rendelet rendelkezéseivel azonosak.

Hatálybalépés

217. § (1) Jelen rendelet a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba.

(2) A rendelet hatálybalépésével kapcsolatos átmeneti intézkedésekről a belügyminiszter, valamint a közlekedés- és postaügyi miniszter egyetértésben gondoskodnak.¹

¹ Lásd: 2500-1/1950. (XII. 20.) BM rendelet.

KÖZLEKEDÉSI JELZÓTÁBLÁK

I. VESZÉLYES HELVEKET JELZÓ TÁBLÁK

1
Újszűkület

2
Útberendezés

3
Vasúti kocsiszállás

4
Vasúti kocsiszállás

5
10%nál meredekebb, vagy egyébként veszélyes lejtő

6/b

7
Útszűkület

8
Nyitott út

9
Útszűkület

10
Gyalogátkelő

11
Egyéb veszély

12
Vasúti kocsiszállás

13
Vasúti kocsiszállás

14
Az átkelőre előzetes jelzés tábla

II. TILALMI JELZÓTÁBLÁK

15/a
Gépjármű közlekedés tilalma

15/b
Motosiklós közlekedés tilalma

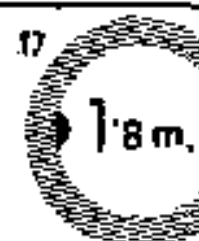
15/c
Motosiklós, gépjármű közlekedés tilalma

15/d
Motosiklós, gépjármű közlekedés tilalma

16
Súlykorlátozás

17
Súlykorlátozás

18
Magasságkorlátozás

19
Magasságkorlátozás

20
Súlykorlátozás

21
Súlykorlátozás

